

105. og 106. Alþjóðavinnumálalþingið í Genf 2016–2017

**Skýrsla félags- og jafnréttismálaráðherra
Ásmundar Einars Daðasonar
til Alþingis**

**Velferðarráðuneytið
mars 2018**

EFNISYFIRLIT

1. INNGANGUR	5
2. 105. ALÞJÓÐAVINNUMÁLAÞINGIÐ 2016.....	8
2.1 SKIPULAG OG ÞÁTTTAKA	8
2.2 KJÖRBRÉFANEFND	9
2.3 FJÁRMÁL	10
2.4 FRAMKVÆMD ALÞJÓÐASAMÞYKKTA OG TILMÆLA.....	11
2.5 MANNSÆMANDI VINNUSKILYRÐI Í HNATTRÆNUM AÐFANGAKEÐJUM	14
2.6 MAT Á ÁHRIFUM YFIRLÝSINGAR ALÞJÓÐAVINNUMÁLA- STOFNUNARINNAR FRÁ ÁRINU 2008 UM FÉLAGSLEGT RÉTTLÆTI FYRIR SANNGJARNA ALÞJÓÐAVÆÐINGU	15
2.7 MÁLEFNI SKIPVERJA.....	16
3. 106. ALÞJÓÐAVINNUMÁLAÞINGIÐ 2017.....	17
3.1 SKIPULAG OG ÞÁTTTAKA	17
3.2 KJÖRBRÉFANEFND	18
3.3 FJÁRMÁL	19
3.4 FRAMKVÆMD ALÞJÓÐASAMÞYKKTA OG TILMÆLA.....	20
3.5 VINNUSKILYRÐI FARANDLAUNAFÓLKS	23
3.6 ENDURSKOÐUN TILMÆLA NR. 71, UM UMSKIPTI FRÁ STRÍÐI TIL FRÍÐAR.....	24
3.7 FRAMKVÆMD YFIRLÝSINGAR UM FÉLAGSLEGT RÉTTLÆTI FYRIR SANNGJARNA HNATTVÆÐINGU.....	24
3.8 NIÐURFELLING SAMÞYKKTA NR. 4, 15, 28, 41, 60 OG 67	25
4. EVRÓPURÁÐSTEFNA ALÞJÓÐAVINNUMÁLASTOFNUNARINNAR.....	26
5. ALDARAFMÆLI ALÞJÓÐAVINNUMÁLASTOFNUNARINNAR ÁRIÐ 2019.....	27
Fylgiskjal I [.....	29
TILMÆLI NR. 205, UM STÖRF OG MANNSÆMANDI VINNU Í ÞÁGU FRÍÐAR OG ÞRAUTSEIGJU, 2017	30
Fylgiskjal II.....	48
BREYTINGAR FRÁ 2016 Á SAMÞYKKT UM VINNUSKILYRÐI FARMANNA, 2006 (MLC).....	48
Fylgiskjal III.....	50
Ávarp Þorsteins Víglundssonar, félags- og jafnréttismálaráðherra, á 106. þingi Alþjóðavinnuálastofnunarinnar í Genf 13. júní 2017.....	50
Fylgiskjal IV	52

Skýrsla um starf samstarfsnefndar um málefni Alþjóðavinnumálastofnunarinnar (ILO).....	52
á árunum 2016 og 2017	52
Fylgiskjal V.....	61
Skipan stjórnarnefndar alþjóðavinnumálaskrifstofunnar.....	61
kjörtímabilið 2017–2020	61
Fylgiskjal VI	64
Fulltrúar Íslands á Alþjóðavinnumálaþingunum 1945–2017	64
Fylgiskjal VII	73
Samþykktir Alþjóðavinnumálaþingsins 1919–2014	73

Skýrsla
félags- og jafnréttismálaráðherra, Ásmundar Einars Daðasonar, til Alþingis
um þing Alþjóðavinnuáráðs (ILO)
sem haldin voru á árunum 2016 og 2017.

(Lögð fyrir Alþingi á 148. löggjafarþingi 2018.)

I. INNGANGUR

Síðustu misserin hefur umræða um hvers konar kynbundið ofbeldi og áreitni verið áberandi í fjölmiðlum víðs vegar um heim. Einstaklingar, hópar og vinnustaðasamtök hafa gengið fram fyrir skjöldu og lýst reynslu sinni. Óviðeigandi hegðun virðist ekki hafa látið neina starfsstétt ósnortna. Vitundarvakning hefur átt sér stað. Kallað er eftir gjörbreyttri afstöðu og menningu þannig að kynbundið ofbeldi og hvers kyns áreitni verði ekki lengur liðin.

Vinnueftirlit ríkisins gegnir lögum samkvæmt eftirliti með vinnuáætlunum á Íslandi. Það eftirlit tekur ekki aðeins til efnislegra þátta eins og húsnæðis og tækja heldur einnig til þess sem kalla má félagslega og andlega þætti. Vinnueftirlitið stóð fyrir ráðstefnu 11. janúar 2018 undir yfirskriftinni: *Áreitni á vinnustöðum, nei takk!* Fram kom að stofnuninni hafa árlega borist hátt í 20 kvartanir frá starfsmönnum vegna eineltis og áreitni. Dæmi eru um ofbeldi af hálfu yfirmanna eða samstarfsfólks. Vinnueftirlitið hefur gefið út 91 fyrirmæli til fyrirtækja í samræmi við reglugerð um aðgerðir gegn einelti og áreitni frá því að hún tók gildi í árslok 2015.

Mál er að linni. Félags- og jafnréttismálaráðherra ákvað í framhaldi af ráðstefnu Vinnueftirlitsins að bregðast við með skipun nefndar sem er falið að meta umfang kynferðislegrar áreitni, kynbundinnar áreitni og ofbeldis, auk eineltis á íslenskum vinnumarkaði. Þá á nefndin að gera úttekt á reynslu þolenda, vitna og gerenda og setja fram tillögur um úrbætur. Loks er nefndinni falið að kanna hvort atvinnurekendur hafi gengist við þeirri skyldu að gera skriflega áætlun um öryggi og heilbrigði á vinnustaðnum þar sem fram komi hvernig brugðist skuli við kvörtunum um það sem ekki er í samræmi við lög og reglur.

Alþjóðastofnanir láta framangreint til sín taka. Á vettvangi Sameinuðu þjóðanna var í september árið 2015 afgreidd yfirlýsing sem ber heitið: *Umbreyting heimsins: 2030 áætlun um sjálfbæra þróun*. Í henni er meðal annars sett fram markmið um fulla og arðbæra mannsæmandi vinnu jafnt fyrir konur sem karla. Að unnið verði gegn misrétti á landsvísu og á milli landa. Að náð verði fullu jafnrétti kynjanna og að konur og stúlkur hafi rétt til áhrifa. Hvatt er til að afnumið verði hvers kyns misrétti gagnvart konum, þar með talið ofbeldi í öllum myndum bæði á opinberum og almennum vettvangi. Á þetta við um mansal, kynferðislega og hvers kyns aðra misnotkun.

Hér er um að ræða viðfangsefni sem hafa verið á dagskrá þeirrar sérstofnunar Sameinuðu þjóðanna sem fjallar um félagsmál í víðum skilningi þess orðs en einkum vinnu- og vinnuverndarmál, það er Alþjóðavinnuáráðs (ILO). Á 98. Alþjóðavinnuáráðinu 2009 var samþykkt tillaga sem mælir með banni gegn hvers kyns kynbundnu ofbeldi á vinnustöðum. Hvatt er til þess að samdar verði áætlanir og sett lög til að vinna að framgangi stefnu sem miðar að þessu markmiði. Stjórnarnefnd alþjóðavinnuáráðs í Genf samþykkti á 325. fundi sínum árið 2015 að setja á dagskrá 107. Alþjóðavinnuáráðsins 2018 efnið: *Ofbeldi gegn konum og körlum í atvinnulífinu*. Alþjóðavinnuáráðsstofan vinnur að undirbúningi umræðna á þinginu. Hún hefur meðal annars sent aðildarríkjunum spurningaskrá um það hvernig tekið er á þessum málum á landsvísu. Velferðarráðuneytið sendi

skrifstofunni svör íslenskra stjórnvalda í desember 2017. Gerð verður grein fyrir umræðunum í skýrslu ráðherra um 107. Alþjóðavinnumálaþingið.

Í þeirri skýrslu sem hér er lögð fyrir Alþingi er gerð grein fyrir helstu niðurstöðum 105. og 106. Alþjóðavinnumálaþinganna sem haldin voru á árunum 2016 og 2017. Samkvæmt 19. gr. stofnskrár Alþjóðavinnumálastofnunarinnar ber stjórnvöldum aðildarríkjanna að leggja fyrir löggjafarsamkomuna samþykktir og tilmæli sem Alþjóðavinnumálaþingið hefur afgreitt. Á Íslandi hefur þessu ákvæði verið framfylgt með því að félagsmálaráðherra hefur lagt fyrir Alþingi skýrslu um vinnumálaþingin. Samþykktirnar og tilmælin hafa verið fylgiskjöl með skýrslunum.

Helsta viðfangsefni 105. Alþjóðavinnumálaþingsins árið 2016 var umræða um það sem á íslensku er nefnt hnattrænar aðfangakeðjur. Með einföldun má segja að þetta fyrirbrigði sé afsprengi hnattvæðingar efnahags- og fjármálalífs sem hefur leitt af sér ýmsar breytingar á framleiðsluháttum. Hefðbundin framleiðsla byggist á því að íhlutir og fullbúin vara verður til í einu og sama landinu. Á undanföllum árum og áratugum hefur það færst í vöxt að íhlutir vöru eru framleiddir í fjölmörgum löndum og settir að lokum saman í einu landi sem telst þá framleiðsluland vörunnar. Einkennandi fyrir svæðin þar sem fram leiðslan fer fram eru lág laun, slæmar vinnuaðstæður, langur vinnutími, barnaþrælkun og jafnvel nauðungarvinna. Fylgifiskarnir eru skattaundanskot og spilling af ýmsu tagi. Virðing fyrir lágmarks mannréttindum er takmörkuð ef nokkur. Ekki þarf að hafa mörg orð um félagafrelsi eða samningafrelsi í þessu sambandi. Alþjóðavinnumálaþingið afgreiddi niðurstöður sem eru leiðbeinandi fyrir áframhaldandi vinnu alþjóðavinnumálastofnunar og ríkisstjórna við þetta viðfangsefni. Í þeim er því beint til alþjóðavinnumálastofnunar að leggja drög að áætlun um bætt vinnuskilyrði í hnattrænum aðfangakeðjum þar sem byggt sé á samvinnu, samhæfingu og samræmdum aðgerðum með hlutadeigandi aðilum og alþjóðlegum samtökum. Lagt er til að Alþjóðavinnumálastofnunin beiti sér við fyrstu hentugleika fyrir fundi sérfræðinga þar sem tekið verði til umræðu hvaða viðbótaraðgerða sé þörf til þess að ná meginmarkmiðinu um mannsæmandi vinnuskilyrði á þessu sviði atvinnulífsins.

Breytingar á alþjóðasamþykkt nr. 186, um vinnuskilyrði farmanna, var annað mikilvægt málefni sem tekið var til afgreiðslu 105. Alþjóðavinnumálaþinginu. Þessar breytingar hafa að markmiði að tryggja að farmenn á skipum sem rænt er af sjóræningjum fái greidd laun. Þessi vandi hefur verið að stinga upp kollinum, einkum að því er varðar skip sem sigla undan ströndum Sómalíu. Tækifærið var einnig notað til að gera minniháttar breytingar á samþykkt nr. 185, um persónuskírteini sjómanna. Þessar breytingar er að finna í fylgiskjali með þessari skýrslu. Þess skal getið að á vegum innanríkisráðuneytisins, nú samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins, er unnið að fullgildingu Íslands á samþykkt nr. 186, um vinnuskilyrði farmanna.

Hafin var umræða á 105. Alþjóðavinnumálaþinginu um endurskoðun tilmæla nr. 71 frá árinu 1944, um umskipti frá stríði til friðar. Þeirri umræðu lauk á 106. þinginu með afgreiðslu tilmæla nr. 205, um störf og mannsæmandi vinnu í þágu friðar og þrautseigju. Þau eru birt sem fylgiskjal með þessari skýrslu. Framkvæmd tilmælanna er til umfjöllunar í samráðsnefnd velferðarráðuneytisins og helstu samtaka á vinnumarkaði.

Áhugavert dagskrármál á 106. Alþjóðavinnumálaþinginu voru vinnuskilyrði farandlaunafólks. Á þinginu kom fram að um 140 milljónir manna teljist til þessa sístækkandi hóps. Ástæðurnar eru margvíslegar. Nefnd voru aukin umsvif starfsmannaleiga og útsending starfsmanna til tímabundinna verkefna. Í niðurstöðum þingsins er lögð rík áhersla á góða stjórn þessara mála. Slæm stjórn getur á hinn bóginn valdið ýmsum hættum og vandamálum. Þær helstu felast í óviðunandi

vinnuaðstæðum, öryggi, óformlegheitum, spekileka, uppflošnun, vinnu barna, skuldafjöðrum, nauðungarvinnu, mansali og ýmsu fleiru sem grefur undan mannlegri reisu í atvinnulífínu. Í sumum tilvikum eru afleiðingarnar mjög alvarlegar, svo sem kynþáttafordómar, útlendingafjandskapur og -mismunun, ranghugmyndir og staðreyndavillur.

Mikilvægt verkefni á dagskrá Alþjóðavinnuálagingsins er umfjöllun um framkvæmd aðildarríkjanna á samþykktum Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Umræður um þetta efni fara fram í einni af nefndum þingsins og er byggt á skýrslu sérfræðinga. Ekki er kostur á að fjalla um nema hluta þeirra mála sem reifuð eru í sérfræðingaskýrslunni. Málafjöldinn er slíkur. Samkomulag er um að þingnefndin taki 24 mál til umræðu. Þau eru jafn ólík og samþykktir Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Sum snúast um ófullnægjandi fjölda vinnueftirlitsmanna, skort á stefnumótun í vinnuálagum, óviðunandi aðbúnaði á vinnustöðum o.fl. Á 106. Alþjóðavinnuálagingu vakti eitt mál sérstaka athygli. Það fjallaði um norðurkóreska starfsmenn í Póllandi. Í skýrslu sérfræðinganeftardarinnar er vísað til ábendinga sem nefndinni höfðu borist frá pólska stéttarfélaginu Samstöðu. Samkvæmt þeim er fullrytt að launafólk hafi verið sent til starfa í Póllandi og vinni við skilyrði sem líkjast nauðungarvinnu. Samkvæmt upplýsingum frá Samstöðu hafi 239 launamenn verið fluttir löglega frá Norður-Kóreu til Póllands árið 2011 og 509 árið 2012. Þeir þurfi að senda stærstan hluta launa sinna til stjórnvalda í Norður-Kóreu. Niðurstaða þingneftardarinnar í þessu sérstaka og alvarlega máli var að hvetja pólsk stjórnvöld til að herða aðgerðir sem hafa að markmiði að koma í veg fyrir misnotkun á erlendu verkafólki og hindra að það starfi við aðstæður sem líkja megi við nauðungarvinnu. Þess er óskað að upplýsingar verði veittar sérfræðinganeftdinni um ráðstafanir til bera kennsl á nauðungarvinnu, einkum að því er varðar þegna frá Norður-Kóreu. Enn fremur að þeir sem verða uppvísir að brotum verði sóttir til saka og sæti viðeigandi viðurlögum. Loks að tryggt sé að þolendur nauðungarvinnu njóti fullnægjandi verndar og bóta.

Framkvæmd yfirlýsingar um félagslegt réttlæti fyrir sanngjarna alþjóðavæðingu, sem samþykkt var á 97. Alþjóðavinnuálagingu, hefur verið reglulegt dagskrármálefni frá árinu 2009. Á 105. þinginu var komið að því að leggja heildarmat á áhrif yfirlýsingarinnar. Samhljómur var í máli fulltrúa um að með yfirlýsingunni hafi tekist að skapa samstöðu um að atvinnusköpun og mannsæmandi vinnuskilyrði væru grundvöllur þess að draga úr fátækt í heiminum. Aftur á móti var lögð áhersla á að orðum yrðu að fylgja athafnir. Talsmenn launafólks kvörtuðu undan því að oft og tíðum skorti nokkuð á að haft væri samráð við samtök aðila vinnuarkaðarins um framkvæmd stefnunnar um mannsæmandi vinnuskilyrði. Á 106. þinginu var öðru sinni lagt mat á framkvæmd eftirtalinna þátta yfirlýsingarinnar: Félagafrelsi, réttinn til samningsgerðar um kaup og kjör, afnám mismununar í atvinnulífínu, aðgerðir gegn barnavinnu og nauðungarvinnu.

Árið 2019 verður minnst aldarafmælis Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Unnið hefur verið að undirbúningi afmælisins með margvíslegum hætti. Ríkisstjórnir Norðurlandanna tóku höndum saman um verkefni að þessu tilefni. Það felst í rannsóknum og ráðstefnuhaldi um breytingar á atvinnulífínu í næstu framtíð. Þegar hafa verið haldnar ráðstefnur í Finnlandi og Noregi þar sem þetta mál hefur verið brotið til mergjar. Næsta ráðstefna verður haldin í Svíþjóð í maí 2018. Lokaráðstefnan verður haldin í Hörpu dagana 4. og 5. apríl 2019. Skipuð hefur verið nefnd á vegum velferðarráðuneytisins til að undirbúa ráðstefnuna. Í henni eiga sæti fulltrúar samtaka aðila vinnuarkaðarins auk sérfræðinga ráðuneytisins. Samráð er haft við hlutaðeigandi stofnanir þess og Norrænu ráðherranefndina sem er aðili að þessu

samstarfsverkefni. Forstjóri Alþjóðavinnuástandstofnunarinnar hefur þegið boð um að koma til Íslands og ávarpa ráðstefnuna. Gert er ráð fyrir að á ráðstefnunni í Hörpu verði kynntar helstu niðurstöður skýrslu nefndar sem skipuð er Þjóðarleiðtogum og forystumönnum alþjóðasamtaka sem láta sig varða framvindu félags- og vinnumála á heimsvísu. Þá er gert ráð fyrir að málum sem varða jafnrétti kvenna og karla í atvinnulífnum verði gerð góð skil á ráðstefnunni.

2. 105. ALÞJÓÐAVINNUMÁLAPINGIÐ 2016

2.1 SKIPULAG OG ÞÁTTTAKA

Þing Alþjóðavinnuástandstofnunarinnar (ILO), Alþjóðavinnuálagþingið hið 105. í röðinni var formlega sett í Genf að morgni mánudagsins 30. maí og slitið föstudaginn, 10. júní 2016. Þingið fór að stærstum hluta fram í Þjóðabandalagshöllinni en eins og nokkur undanfarin ár fóru fundir fjölmennustu nefndarinnar, nefndar um framkvæmd alþjóðasamþykktar og tilmæla, fram í byggingu Alþjóðavinnuástandstofnunarinnar.

Samkvæmt skýrslu kjörbréfanefndar þingsins tóku samtals þátt í þinginu tæplega 4.875 þingfulltrúar. Til samanburðar má geta þess að árið áður voru þingfulltrúar 4.842 og 4.457 árið 2013. Hér er átt við þingfulltrúa sem komu til þingsins. Samkvæmt stofnskrá Alþjóðavinnuástandstofnunarinnar ber aðildarríki sem ákveður að taka þátt í þinginu að senda til þess sendinefnd sem skipuð er a.m.k. fjórum fulltrúum. Til viðbótar má senda ráðgjafa. Um fjölda þeirra gilda sérstakar reglur. Að lágmarki á sendinefnd að vera skipuð fulltrúa samtaka atvinnurekenda og fulltrúa launafólks auk tveggja fulltrúa hlutaðeigandi ríkisstjórnar. Af 185 aðildarríkjum sendu 172 sendinefndir til þingsins. Meðal þátttakenda var 171 ráðherra eða aðstoðarráðherra.

Vinnumálaráðherra Suður Afríku, Mildred Oliphant, var kosin forseti Alþjóðavinnuálagþingsins. Varaforsetar voru kjörnir: Ramon Alberto Morales Quijano, fulltrúi ríkisstjórnar Panama, úr röðum fulltrúa ríkisstjórna, Alberto Echavarria, fulltrúi atvinnurekenda í Kólumbíu, og Eric Manzi, fulltrúi launafólks í Rúanda.

Sendinefnd Íslands á þinginu skipuðu eftirtaldir: Frá velferðarráðuneytinu: Anna Lilja Gunnarsdóttir ráðuneytisstjóri og Eva Margrét Kristinsdóttir sérfræðingur. Frá utanríkisráðuneytinu: Martin Eyjólfsson sendiherra og Finnur Þór Birgisson sendifulltrúi. Fulltrúar utanríkisráðuneytisins starfa í fastanefnd Íslands gagnvart alþjóðastofnunum í Genf. Hrafnhildur Stefánsdóttir, yfirlögfræðingur Samtaka atvinnulífsins (SA), var fulltrúi íslenskra atvinnurekenda. Varamaður hennar var Bergþóra Halldórsdóttir, lögfræðingur hjá SA. Magnús M. Norðdahl, lögfræðingur Alþýðusambands Íslands (ASÍ), var fulltrúi íslensks launafólks. Varamaður hans var Dagný Aradóttir Pind, starfsmaður Rafiðnaðarsambands Íslands.

Á dagskrá þingsins voru eftirtalin málefni:

- I. Skýrslur forstjóra og stjórnarnefndar.
- II. Framkvæmd fjárhags- og starfsáætlunar.
- III. Framkvæmd alþjóðasamþykktar og tilmæla.
- IV. Mannsæmandi störf í hnattrænum aðfangakeðjum – almenn umræða.
- V. Mannsæmandi störf til að stuðla að friði, öryggi og viðnámi gegn vá. Endurskoðun á tilmælum nr. 71 frá árinu 1944, um aðlögun frá stríði til friðar – fyrri umræða.
- VI. Þríhliða viðræður með hliðsjón af yfirlýsingunni um félagslegt réttlæti fyrir sanngjarna alþjóðavæðingu.

Á undanförunum árum hefur markvisst verið unnið að því að stytta Alþjóðavinnuálagþingið. Að þessu sinni stóð það í tvær vikur. Á nokkrum árum

hefur þingið verið stytta um eina og hálfa viku. Markmiðið er að auka skilvirkni og spara fjármuni. Þetta hefur meðal annars verið gert með styttingu ræðutíma, betra skipulagi á fundarstörfum og rafrænni atkvæðagreiðslu. Almennar umræður um skýrslu stjórnarnefndar og forstjóra hafa verið dregnar saman og fara fram síðustu þingvikuna. Stytting þingsins hefur kallað á óformleg fundahöld í aðdraganda þess. Fyrir þingsetningu er tveimur til þremur dögum varið til undirbúningsfunda. Á þeim er leitað samkomulags um skipan trúnaðarstarfa á þinginu og kosnir fulltrúar hópanna gagnvart starfsfólki Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar. Á undirbúningsfundunum er einnig gengið frá tilnefningum fulltrúa til setu í nefndum. Samþykkt var stofnun eftirtalinnna þingnefnda: Fjárhagsnefndar, nefndar um framkvæmd alþjóðasamþykpta og tilmæla, nefndar um mannsæmandi störf í hnattrænum aðfangakeðjum, nefndar um endurskoðun tilmæla nr. 71, nefndar um þríhliða viðræður með hliðsjón af yfirlýsingu um félagslegt réttlæti fyrir sanngjarna hnattvæðingu, kjörbréfanefndar og nefndar um framvindu þingsins.

Fyrir því er löng hefð að forstjóri alþjóðavinnuálagstofnunarinnar í Genf, fyrir hönd Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar, bjóði til Alþjóðavinnuálagþingsins þjóðarleiðtogum og brautryðjendum á sviði félags- og mannréttindamála. Gestur forstjórans að þessu sinni var Jean-Claude Juncker, forseti framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins. Í ræðu sinni lagði hann áherslu á að forsenda hagsældar í sambandinu væri samráð við aðila vinnuarkaðarins um félags- og efnahagsmál. Full atvinna, bætt lífskjör fólks, umbætur á vinnuumhverfi, fullnægjandi félagslegt öryggi allra og aðgerðir gegn félagslegri útskúfun væru nokkur af sameiginlegum viðfangsefnum.

2.2 KJÖRBRÉFANEFND

Kjörbréfanefnd er ein af fastanefndum Alþjóðavinnuálagþingsins. Hlutverk hennar er að fylgjast með því að aðildarríkin fylgi ákvæðum í stofnskrá Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar um skipan sendinefnda á þinginu. Samkvæmt 1. mgr. 3. gr. í stofnskrá Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar ber aðildarríki að senda að lágmarki sendinefnd fjögurra fulltrúa til þingsins. Tveir þeirra eru fulltrúar hlutaðeigandi ríkisstjórnar, einn fulltrúi helstu samtaka atvinnurekenda og einn fulltrúi helstu samtaka launafólks. Heimilt er að skrá ráðgjafa til þátttöku í þinginu. Reglur um það efni er að finna í 2. mgr. 3. gr. Þar segir meðal annars að sérhver þingfulltrúi geti notið aðstoðar allt að tveggja ráðgjafa fyrir hvert málefni á dagskrá þingsins. Af þessu ákvæði leiddi að á 105. Alþjóðavinnuálagþinginu hafði sérhver þingfulltrúi heimild til að taka með sér allt að sex ráðgjafa. Skyld er að hafa samráð við heildarsamtök atvinnurekenda og launafólks við val á fulltrúum þeirra í sendinefndinni.

Í kjörbréfanefnd eru kjörnir þrjú fulltrúar. Fulltrúi ríkisstjórnar gegnir formennsku. Að þessu sinni voru eftirtaldir aðilar kjörnir til setu í nefndinni: Thobile Lamati, fulltrúi ríkisstjórnar Suður Afríku, formaður. Fernando Yllanes Martínez, fulltrúi atvinnurekenda í Belgíu, og Jens Erik Ohrt, fulltrúi launafólks í Danmörku.

Kjörbréfanefndin fjallaði á þinginu um 18 kvartanir.

Málarekstur kjörbréfanefndarinnar gagnvart stjórnvöldum í Pálmamottulandi (Djúbúti) hélt áfram á þinginu. Hann hefur staðið í áratug eða frá árinu 2006. Það ár komu fram athugasemdir við val á þingfulltrúum aðila vinnuarkaðarins í Pálmamottulandi. Kjörbréfanefndin hefur ítrekað óskað eftir því við ríkisstjórnina að hún skili greinargerð um það hvernig staðið sé að vali fulltrúanna. Hafi ríkisstjórnin svarað hefur það annaðhvort verið ófullkomið, komið of seint eða verið út í hött. Þetta sérkennilega stríð var háð undir sömu formerkjum og áður. Kjörbréfanefndinni barst

kæra vegna vals á fulltrúum aðila vinnumarkaðarins í sendinefndina á þinginu. Hún kallaði eftir skýringum frá fulltrúum ríkisstjórnarinnar og minnti jafnframt á að stjórnvöldum hafi verið uppálagt að skila greinargerð um valið á þingfulltrúum fyrir árslok 2015. Skýrsla barst frá ríkisstjórninni 3. júní 2016. Í henni kom fram að búið væri að semja frumvarp til laga um valið á þingfulltrúunum. Einnig lögju fyrir drög að reglugerð um nánari útfærslu á valinu. Þetta taldi kjörbréfanefndin allsendis ófullnægjandi. Í harðorðri bókun kemur fram að upplýsingar ríkisstjórnarinnar nægi ekki til að eyða ásökunum um að fulltrúar í sendinefnd Pálmamottulands séu í raun fulltrúar gervisamtaka. Enn á ný samþykkti kjörbréfanefndin að lýsa yfir megnri óánægju með framkomu stjórnvalda og áréttaði margítrekaðar óskir um skriflega skýrslu sem berist ekki síðar en á næsta Alþjóðavinnumálþingi.

Nefndinni bárust kærur vegna skipunar fulltrúa aðila vinnumarkaðarins í sendinefndir eftirtalinnna ríkja: Afganistan, Búrma, Egyptalands, Ekvador, Gíneu, Grænhöfðaeýja, Gvatemala, Kamerún, Maldíveyja, Pálmamottulands, Perú, Síerra Leóne, Sómalíu, Trínidad og Tóbagó og Tsjad.

Önnur mál sem nefndin tók til umfjöllunar sneru að því að stjórnvöld höfðu ekki staðið við skuldbindingar um greiðslu ferðakostnaðar vegna þátttöku fulltrúa samtaka aðila vinnumarkaðarins í Alþjóðavinnumálþinginu. Kvartanir af þessu tagi beindust að ríkisstjórnnum eftirtalinnna ríkja: Gabón, Gvatemala, Kongó og Svasílands.

2.3 FJÁRMÁL

Fjárhagsnefnd Alþjóðavinnumálþingsins er eina nefnd Alþjóðavinnumálþingsins þar sem aðgangur er takmarkaður við fulltrúa ríkisstjórna. Á því er ein undantekning. Hin síðari ár hefur einum talsmanni atvinnurekenda og einum talsmanni launafólks verið boðið að taka þátt og fylgjast með almennum umræðum í þingnefndinni. Eins og nafnið gefur til kynna fjallar nefndin um fjármál og starfsáætlun Alþjóðavinnumálastofnunarinnar. Starfs- og fjárhagsáætlun er til tveggja ára í senn. Af því leiðir að nefndin fjallar annað hvert ár um tillögu að starfs- og fjárhagsáætlun. Hitt árið fjallar nefndin um framkvæmd gildandi starfs- og fjárhagsáætlunar.

Formaður nefndarinnar var kosin Abdulrahman Almarzooqi, fulltrúi ríkisstjórnar Sameinuðu arabísku furstadæmanna. Áheyrnarfulltrúi atvinnurekenda var Mthuni-Perry Mason Mdwabe frá Suður-Afríku og áheyrnarfulltrúi launafólks Luc Cortebeek frá Belgíu.

Forstjóri alþjóðavinnumálaskrifstofunnar í Genf, Guy Ryder, kynnti nefndinni vinnu við gerð starfs- og fjárhagsáætlunar fyrir árin 2018–2019. Hann lagði áherslu á nauðsyn þess að hrinda í framkvæmd áætlun um endurskoðun á starfsemi og skipulagi Alþjóðavinnumálastofnunarinnar þannig að hún geti veitt aðildarríkjunum trausta og góða þjónustu. Í ljósi aðsteðjandi fjármálakreppu hafi nokkrar ríkisstjórnir látið í ljós þá skoðun að þær gætu ekki stutt tillögu um frystingu útgjalda stofnunarinnar. Forstjórinn lagði því til lítils háttar aukningu útgjalda eða um 0,3 hundraðshluta. Með henni hefði stofnunin borð fyrir báru þrátt fyrir verðbólgu.

Fulltrúar launafólks lýstu yfir stuðningi við fjárhagsáætlunina. Þeir vöktu á því athygli að umræður um áætlunina væru sérstaklega þýðingarmiklar á tímum banka- og fjárhagskreppu sem hefði valdið því að milljónir manna hafi misst vinnuna eða hrakist til starfa í því sem kallað hefur verið hið óformlega hagkerfi. Fulltrúar launafólks óskuðu eftir því að Alþjóðavinnumálastofnunin gegni lykilhlutverki í að bæta félagsleg réttindi, tryggja mannsæmandi vinnuskilyrði, stuðla að sanngjörnum launagreiðslum og að starfsfólk njóti góðs aðbúnaðar á vinnustöðum.

Fulltrúar atvinnurekenda lögðu áherslu á að tillagan að fjárhagsáætlun gefi Alþjóðavinnumálastofnuninni tækifæri til að gera sig meira gildandi á vinnumarkaði á

heimsvísu. Þeir töldu að markvissari stefnumótun gefi aukið svigrúm til að stofna fyrirtæki sem fjölgi störfum. Þeir fögnuðu tillögum forstjóra um að auka innra samstarf deilda stofnunarinnar. Fulltrúar atvinnurekenda lýstu yfir stuðningi við fjárhagsáætlunina.

Þótt fulltrúar mikils meirihluta aðildarríkjanna lýsti yfir stuðningi við fjárhagsáætlunina lögðust nokkrir gegn henni. Í þeim hópi voru fulltrúar Spánar, Kanada og Japan sem vildu að útgjaldaaukningin yrði bundin við verðlagsbreytingar sem höfðu átt sér stað frá samþykkt síðustu tveggja ára starfs- og fjárhagsáætlunar.

Framlag Íslands var á árinu 2016 0,027 hundraðshlutar af útgjöldum Alþjóðavinnuáætlunarinnar. Samkvæmt endurskoðaðri áætlun forstjórans lækkar hlutdeild Íslands í heildarútgjöldunum í 0,023 hundraðshluta á árinu 2017 sem jafngildir 87.115 svissneskum frönkum.

2.4 FRAMKVÆMD ALÞJÓÐASAMÞYKKTU OG TILMÆLA

Í samræmi við 7. grein þingskapa Alþjóðavinnuáætlunarinnar var sett á stofn þingnefnd sem fjallaði um framkvæmd aðildarríkjanna á samþykktum og tilmælum Alþjóðavinnuáætlunarinnar. Að þessu sinni var hún skipuð 235 fulltrúum: 124 ríkisstjórnarfulltrúum, 10 fulltrúum atvinnurekenda og 101 fulltrúa launafólks. Í nefndinni sátu að auki 204 varafulltrúar: Fjórir fulltrúar ríkisstjórna, 90 fulltrúar atvinnurekenda og 116 fulltrúar launafólks. Þar til viðbótar sátu fundi nefndarinnar 24 fulltrúar alþjóðasamtaka.

Nefndin hélt 23 fundi yfir þingtímann.

Hlutverk nefndarinnar er að hafa eftirlit með framkvæmd aðildarríkjanna á samþykktum sem þau hafa fullgilt. Nefndin byggir starf sitt á samantekt sérfræðinganeftar ILO á skýrslum aðildarríkjanna um framkvæmd á alþjóðasamþykktum sem þau hafa fullgilt. Dagskrá þingnefndarinnar ákvarðast af skrá yfir mál sem fulltrúar atvinnurekenda og fulltrúar launafólks á Alþjóðavinnuáætluninni velja úr niðurstöðum sérfræðinganna. Alla jafna eru um 24 mál á skránni og telst nefndin ekki hafa lokið störfum fyrr en þau hafa öll verið tekin til umfjöllunar. Fyrst og fremst er um að ræða mál sem snerta meint brot á samþykktum Alþjóðavinnuáætlunarinnar. Það er þó ekki algild regla. Fyrir nokkrum árum var tekin upp sú nýbreytni að taka til umfjöllunar í nefndinni framkvæmd á alþjóðasamþykktum sem gæti orðið öðrum aðildarríkjum til eftirbreytni. Fyrirkomulagið er þannig að fyrst tekur til máls talsmaður hlutaðeigandi ríkisstjórnar og síðan er mælendaskrá opnuð fyrir þeim þingfulltrúum sem vilja tjá sig um það málefni sem er til umfjöllunar.

Nefndin kaus Cecilia Mulindeti-Kamanga, fulltrúa ríkisstjórnar Sambíu, sem formann. Varaformenn voru kosnir Sonja Regenbogen, fulltrúi atvinnurekenda í Kanada, og Marc Leemans, fulltrúi launafólks í Belgíu. Verónica Diana López Benitez, fulltrúi ríkisstjórnar Paragvæ, flutti allsherjarþinginu skýrslu nefndarinnar. Af Íslands hálfu tók Eva Margrét Kristinsdóttir þátt í störfum nefndarinnar.

Starfshættir nefndarinnar eru þannig að fyrst er almenn umræða um skýrslu sérfræðinganeftar Alþjóðavinnuáætlunarinnar um framkvæmd aðildarríkjanna á samþykktum og tilmælum ILO. Síðan taka við umræður um yfirlitsskýrslur. Að þeim loknum er farið yfir mál sem snerta skýrslugjöf aðildarríkjanna til alþjóðavinnuáætlunastofunnar í Genf og til löggjafarsamkomu hlutaðeigandi aðildarríkis. Meginverkefni nefndarinnar felst í að fara yfir skrá þeirra u.þ.b. 24 mála sem tengjast framkvæmd aðildarríkjanna á samþykktum ILO. Eins og áður segir verður þessi skrá til í viðræðum fulltrúa atvinnurekenda og launafólks.

Á fyrsta fundi kom fram í ræðu formanns að á árinu 2016 væru 90 ár liðin frá því að nefnd um framkvæmd alþjóðasamþykktu og tilmæla hafi fyrst starfað á Alþjóðavinnuálagningu. Nefndin gegni lykilhlutverki í eftirlitskerfi Alþjóðavinnuálagningunarinnar. Hún sé vettvangur fyrir skoðanaskipti fulltrúa ríkisstjórna, atvinnurekenda og launafólks um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði félags- og vinnumála. Niðurstaða hennar, nefndar sérfræðinga stofnunarinnar og nefndar um félagafrelsi væru mikilvæg gögn fyrir aðildarríkin við framkvæmd samþykktu og tilmæla.

Starf þingnefndar um framkvæmd alþjóðasamþykktu hófst með almennum umræðum um framkvæmd alþjóðasamþykktu og tilmæla. Þar næst voru umræður um sérstaka skýrslu sem fjallaði um framkvæmd á gerðum Alþjóðavinnuálagningunarinnar um stöðu farandverkafólks og innflytjenda. Að henni lokinni tók við umræða um alvarlegar vanefndir tiltekinna aðildarríkja á skyldum samkvæmt stofnskrá Alþjóðavinnuálagningunarinnar. Þessar skyldur eru fyrst og fremst tvenns konar. Aðildarríki ber að kynna fyrir löggjafarsamkomu gerðir sem afgreiddar eru á Alþjóðavinnuálagningu innan árs og í síðasta lagi innan 18 mánaða frá þingslitum. Enn fremur ber aðildarríkjum skylda til að gefa stofnuninni reglulega skýrslur um framkvæmd þeirra samþykktu sem þau hafa fullgilt. Þau aðildarríki sem höfðu vanrækt fyrri skylduna voru: Angóla, Aserbaísjan, Barein, Fílabeinsströndin, Dóminíska Lýðveldið, El Salvador, Miðbaugs-Gínea, Gínea, Haítí, Írak, Jamaíka, Kasakstan, Kirgisistan, Kongó, Kómorejtar, Kúveit, Líbía, Mósambík, Pakistan, Papúa Nýja-Gínea, Rúanda, Sankti Lúsía, Síerra Leóne, Salómonseyjar, Sómalía, Súdan og Vanúatú. Eftirtalin aðildarríki höfðu ekki tekið saman skýrslur um framkvæmd fullgiltru samþykktu í tvö ár eða lengur: Afganistan, Belís, Búrúndí, Kongó, Dóminíska Lýðveldið, Miðbaugs-Gínea, Gambía, Gínea-Bissá, Haítí, Sankti Lúsía, Síerra Leóne, Sómalía og Túvalú.

Stærsti hluti nefndarstarfsins fer í umræður um framkvæmd aðildarríkjanna á fullgiltum samþykktum. Fjöldi mála á áðurnefndri skrá ræðst af samkomulagi fulltrúa aðila vinnumarkaðarins. Á skránni voru að þessu sinni 24 aðildarríki. Flest málanna fólust í brotum á grundvallarsamþykktum Alþjóðavinnuálagningunarinnar. Tíu vörðuð brot á samþykkt nr. 87, um félagafrelsi, og fimm brot á samþykkt nr. 98, um samningafrelsi.

Ekki er færi á að gera grein fyrir öllum málunum sem voru tekin til umfjöllunar í þingnefndinni. Vert er að nefna eitt sem varðaði framkvæmd Írlands á samþykkt nr. 98, um samningafrelsi. Kjarni þess fólst í fyrirætlan stéttarfélags að gera samning um kaup og kjör félagsmanna sem voru sjálfstætt starfandi. Stjórnvöld samkeppnismála og jafnvel Evrópusambandið lögðust gegn þessari samningsgerð. Það sem skipti máli í þessu sambandi var að samkvæmt Evrópurétti er hægt að gera kjarasamning fyrir launafólk vegna þess að slíkir samningar eru undanþegnir samkeppnisreglum Evrópusambandsins (ESB). Á hinn bóginn fela kjarasamningar sem gerðir eru fyrir sjálfstætt starfandi eða verkataka í sér ólöglegt samráð um verðlagningu. Vandamálið felst í því að skilgreiningin á „launamanni“ í samþykkt nr. 98 er víðari en í Evrópurétti og tekur jafnvel til sjálfstætt starfandi. Af þessu leiðir að talsmenn samtaka launafólks töldu löggjöf sem bannar kjarasamninga fyrir sjálfstætt starfandi vera í andstöðu við efni samþykktar nr. 98. Niðurstaðan var sú að þess var óskað að ríkisstjórn Írlands skilaði skýrslu um nánar tilgreind atriði fyrir fund sérfræðinganeftdar Alþjóðavinnuálagningunarinnar í nóvember 2016.

Ríkisstjórn Bretlands tengdist öðru áhugaverðu máli um meint brot á samþykkt nr. 87, um félagafrelsi. Það fjallaði um lagafrumvarp bresku ríkisstjórnarinnar sem heimilaði að láta tímabundna starfsmenn ganga í störf fólks sem er í verkfalli. Enn

fremur að meirihluti félagsmanna stéttarfélags þurfi að hafa tekið þátt í atkvæðagreiðslu um boðun verkfalls. Einnig er kveðið á um það í lagafrumvarpinu að minnst 40 hundraðshlutar félagsmanna þurfi að standa að baki ákvörðun um verkfallsaðgerðir sem snerta starfsemi hins opinbera. Loks eru ákvæði sem takmarka það hvernig verja megi félagsgjöldum stéttarfélags. Þannig eru hömlur lagðar á stuðning við stjórnmalaflokka og aðgerðir hagsmunasamtaka. Í niðurstöðum þingnefndar Alþjóðavinnumálaþingsins er bent á að frumvarpið hafi enn ekki orðið að lögum. Þess var óskað að breska ríkisstjórnin tæki saman skýrslu fyrir sérfræðinganefnina fyrir fund hennar í nóvember 2016 og gerði nánari grein fyrir málinu.

Málefni tveggja ríkja þóttu sérstaklega alvarleg. Annað varðaði El Salvador vegna framkvæmdar á alþjóðasamþykkt nr. 87, um félagafrelsi. Í skýrslu sérfræðinganefnarinnar til Alþjóðavinnumálaþingsins var ríkisstjórn El Salvador harðlega gagnrýnd fyrir margvísleg brot á þessari grundvallarsamþykkt stofnunarinnar. Einnig fyrir að tryggja ekki öryggi forystumanna og fulltrúa samtaka atvinnurekenda og launafólks. Í niðurstöðum sínum tekur þingnefndin undir með sérfræðingunum og lýsti áhyggjum yfir slægum árangri stjórnvalda við að skapa umhverfi sem gerir samtökum aðila vinnumarkaðarins kleift að tilnefna fulltrúa í þríhliða samráðsnefndir sem hafi það verkefni að endurskoða lög og reglur á sviði vinnumála og gera þær samrýmanlegar ákvæðum samþykktar nr. 87. Vísað er til umræðna í nefndinni og skorað á ríkisstjórnina að gera þegar í stað ráðstafanir til að upplýsa morð á verkálýðsleiðtoganum Victoriano Abel Vegna og að þeir sem beri ábyrgð á morðinu sæti viðeigandi refsingu. Enn fremur er ríkisstjórnin hvött til að endurvekja starfsemi félagsdóms sem hafði legið niðri frá árinu 2013. Dómurinn hafi verið helsti vettvangur fyrir umræður og samráð um félags- og vinnumál í landinu. Einnig að starfsemi helstu samtaka atvinnurekanda ANEP geti haldið áfram hindrunarlaust. Þess var óskað að ríkisstjórnin tæki saman skýrslu um framvindu mála fyrir næsta fund sérfræðinganefnarinnar. Loks samþykkti nefndin að þessa máls yrði getið í sérstaka hluta skýrslu sinnar til allsherjarþings Alþjóðavinnumálaþingsins. Með þeim hætti vekur þingnefndin athygli á sérstaklega alvarlegum brotum á samþykktum Alþjóðavinnumálastofnunarinnar.

Annað alvarlegt mál fjallaði um brot Banglades á sömu samþykkt, nr. 87. Ríkisstjórnin hafði, þrátt fyrir ítrekaðar óskir, ekki breytt vinnulöggjöfinni til samræmis ákvæðum í samþykkt nr. 87 sem væri forsenda þess að félagafrelsi ríkti í landinu. Því væri haldið ranglega fram að starfsemi stéttarfélaga væri leyfð á fríhafnariðnaðarsvæðum. Gagnrýndar voru reglur um skipan nefnda um aðbúnað og hollustu á vinnustöðum og einkum það atriði sem heimilar atvinnurekenda að skipa fulltrúa í laus fulltrúasæti launafólks. Þetta atriði tengist slysinu í Dhaka í Banglades þegar iðnaðarbygging hrundi 24. apríl 2013 og meira en 1.100 manns misstu lífið og 2.500 slösuðum einstaklingum var bjargað úr rústunum. Í framhaldi af því var sérstök sendinefnd á vegum Alþjóðavinnumálastofnunarinnar send til landsins í því skyni að taka út aðstæður á vinnumarkaði og vinnustöðum og lá skýrsla hennar fyrir þingnefndinni. Eftir langar umræður samþykkti þingnefndin að ítreka enn og aftur óskir sínar um að ríkisstjórnin beiti sér fyrir endurskoðun vinnulöggjafarinnar, einkum þeim þáttum hennar sem fjalla um féлага- og samningafrelsi. Enn fremur að tryggja að félagafrelsi ríki á fríhafnariðnaðarsvæðum og heimila samstarf samtaka launafólks á svæðunum við hliðstæð samtök utan þeirra. Einnig er ríkisstjórnin hvött til að beita sér fyrir endurráðningu starfsmanna sem hefur verið sagt upp ólöglega. Loks er mælt með því að lögfest verði ákvæði um sektargreiðslur þeirra sem brjóta á rétti fulltrúa launafólks til að gæta hagsmuna umbjóðenda sinna.

Slóðirnar að skýrslum þingnefndarinnar eru:
http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/105/reports/provisionalrecords/WCMS_489132/lang--en/index.htm og http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/105/reports/provisional-records/WCMS_489124/lang--en/index.htm.

2.5 MANNSÆMANDI VINNUSKILYRÐI Í HNATTRÆNUM ADFANGAKEÐJUM

Hnattvæðing efnahags- og fjármálaráðs hefur leitt af sér margvíslegar breytingar á framleiðsluháttum. Hefðbundin framleiðsla byggist á því að íhlutir og fullbúin vara verður til í einu og sama landinu. Á undanförunum árum og áratugum hefur það færst í vöxt að íhlutir vöru eru framleiddir í fjölmörgum löndum og síðan settir saman að lokum í einu landi sem telst framleiðsluland hennar. Þetta fyrirbrigði er nefnt hnattræn aðfangakeðja (e. global supply chain). Oft og iðulega eru íhlutirnir framleiddir á lágláunarsvæðum og svonefndum fríhafnariðnaðarsvæðum (e. export processing zones). Einkennandi fyrir þessu svæði eru lág laun, slæmar vinnuaðstæður, langur vinnutími, barnaþrælkun og jafnvel nauðungarvinna. Fylgifyiskarnir eru skattaundanskot og spilling af ýmsu tagi. Virðing fyrir lágmarks mannréttindum er takmörkuð ef nokkur. Ekki þarf að hafa mörg orð um félagafrelsi eða samningafrelsi í þessu sambandi. Það hafði því verið kappsmál fulltrúa launafólks um skeið að hnattrænar aðfangakeðjur yrðu settar á dagskrá Alþjóðavinnuálagingsins. Á það var fallist, á 319. fundi stjórnarnefndar alþjóðavinnuálagingsins í október 2013, að setja þetta málefni á dagskrá 105. Alþjóðavinnuálagingsins 2016.

Alþjóðavinnuálagingsstofan í Genf undirbjó umræður á þinginu með gerð skýrslu um málefnið. Slóðin að skýrslunni er:
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_468097.pdf. Hún skiptist í fimm kafla. Í fyrsta kaflanum eru dregnir fram þættir sem varða vaxandi mikilvægi aðfangakeðja við skipulagningu fjárfestinga, framleiðslu og viðskipta í hnattrænu hagkerfi. Í kaflanum er lýst áhrifum aðfangakeðja á framleiðni, atvinnusköpun og vinnuaðstæður. Í honum er einnig sett fram skilgreining á þeim og vakin athygli á helstu einkennum þeirra. Þau eru viðfangsefni þeirra kafla sem á eftir koma. Hnattrænar aðfangakeðjur eru skilgreindar sem „skipulag yfir landamæri á starfsemi sem nauðsynleg er til framleiðslu á vöru og þjónustu og því ferli sem nauðsynlegt er til að koma þessu til neytenda með íhlutum á margvíslegu þróunar-, framleiðslu- og afhendingarstigi“.

Formaður þingnefndarinnar sem fjallaði um þetta málefni var kjörinn Janine Pitt, fulltrúi ríkisstjórnar Ástralíu. Varaformenn voru kjörin Edward Potter, fulltrúi atvinnurekenda Bandaríkja Norður-Ameríku, og Catelene Passchier, fulltrúi launafólks í Hollandi. Susana Garcia Casado, fulltrúi ríkisstjórnar Mexíkó, flutti allsherjarþinginu skýrslu nefndarinnar. Hún kom saman til 10 funda um þingtímamann.

Fulltrúi forstjóra alþjóðavinnuálagingsstofunnar, Deborah Greenfield, flutti ræðu við upphaf nefndarstarfsins. Í ræðunni lagði hún áherslu á að yfirlýsing Alþjóðavinnuálagingsstofunnar um félagslegt réttlæti fyrir sanngjarna alþjóðavæðingu snerist um fjögur grundvallaratriði í stefnunni um mannsæmandi vinnuskilyrði: fjölgun starfa, félagslega vernd, viðræður aðila um kaup og kjör og eflingu grundvallarréttinda í atvinnulífnum. Markmiðið væri að launafólk hvarvetna í heiminum búi við mannsæmandi vinnuskilyrði. Því væri flóknara að ná þegar um væri að ræða hnattrænar aðfangakeðjur. Þær væru margbreytilegar og skipulagslega ólíkar. Þar ættu ekki aðeins stór fjölþjóðafyrirtæki hlut að máli heldur einnig smá og meðalstór fyrirtæki sem væru bæði hluti að keðjum á landsvísu og hnattrænum

aðfangakeðjum. Þetta veki spurningar um það hvernig stjórnar megi aðfangakeðjum þannig að markmiðinu um mannsæmandi vinnuskilyrði verði náð.

Nefndin afgreiddi niðurstöður sem eru leiðbeinandi fyrir áframhaldandi vinnu alþjóðavinnuáskrifstofunnar og ríkisstjórna að þessu viðfangsefni. Þær voru samþykktar af allsherjarþingi vinnuáskrifstofunnar. Í þeim er því beint til alþjóðavinnuáskrifstofunnar að leggja drög að áætlun um bætt vinnuskilyrði í hnattrænum aðfangakeðjum þar sem byggt sé samvinnu við sem og samhæfingu og samræmdum aðgerðum með hlutaðeigandi aðilum og alþjóðlegum samtökum. Lagt er til að Alþjóðavinnuáskrifstofunin beiti sér við fyrstu hentugleika fyrir fundi sérfræðinga þar sem tekið verði til umræðu hvaða viðbótaraðgerða sé þörf til þess að ná megi markmiðinu um mannsæmandi vinnuskilyrði á þessu sviði atvinnulífsins.

Slóðin að niðurstöðum þingnefndarinnar er:

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_489115.pdf.

2.6 MAT Á ÁHRIFUM YFIRLÝSINGAR ALÞJÓÐAVINNUMÁLA-STOFNUNARINNAR FRÁ ÁRINU 2008 UM FÉLAGSLEGT RÉTTLÆTI FYRIR SANNGJARNA ALÞJÓÐAVÆÐINGU

Yfirlýsingin um félagslegt réttlæti fyrir sanngjarna alþjóðavæðingu var afgreidd á 97. Alþjóðavinnuáskrifstofunni árið 2008. Í yfirlýsingunni er lögð á það áhersla að full og arðbær vinna við mannsæmandi skilyrði eigi að vera kjarninn í stefnu í efnahags- og félagsmálum. Í því felist eftirfarandi:

- atvinnuskapandi aðgerðir,
- félagsleg vernd þar með talin vernd vinnandi fólks,
- að stuðlað sé að samráði um félagslegar umbætur með aðild fulltrúa ríkisvalds og fulltrúa samtaka aðila vinnuáskrifstofunnar og
- að virt séu og stuðlað að mannréttindum í atvinnulífinu.

Við framkvæmd framangreinds skuli gætt að jafnrétti kvenna og karla og unnið gegn hvers kyns mismunun og misrétti. Með yfirlýsingunni fylgdi ályktun um það hvernig fylgja skyldi yfirlýsingunni eftir. Samkvæmt henni á að gera reglulega úttekt á framkvæmd grundvallarsamþykktu stofnunarinnar. Að þessu sinni var komið að því að leggja heildarmat á framkvæmd og áhrif yfirlýsingarinnar.

Í samræmi við þingsköp og verklagsreglur var stofnuð sérstök þingnefnd til að fjalla um þetta málefni. Miguel Cadia Ibarra, fulltrúi ríkisstjórnar Paragvæ, var kosinn formaður hennar. Varaformenn voru kjörnir Renate Hornung-Draus, fulltrúi atvinnurekenda í Þýskalandi og Magnús M. Norðdahl, fulltrúi launafólks á Íslandi. Þetta var í fyrsta skipti í sögu Alþjóðavinnuáskrifstofunnar sem Íslendingur var kjörinn til að gegna varaformennsku í þríliðanefnd á Alþjóðavinnuáskrifstofunni og í fimmta skipti sem Norðurlandabúi var valinn til að gegna slíku trúnaðarstarfi. Magnús var einnig valinn til setu í sérstakri undirnefnd sem var falið að semja drög að niðurstöðum nefndarinnar.

Í umræðum í nefndinni varð ljóst að yfirlýsingin er eitt af mikilvægustu tækjum Alþjóðavinnuáskrifstofunnar og jafnframt aðildarríkjanna við að hrinda í framkvæmd stefnunni um mannsæmandi vinnuskilyrði. Samhljómur var í máli fulltrúa um að með yfirlýsingunni hafi tekist að skapa samstöðu um að atvinnusköpun og mannsæmandi vinnuskilyrði væru grundvöllur þess að draga úr fátækt í heiminum. Á hinn bóginn var lögð áhersla á að orðum yrðu að fylgja athafnir. Talsmenn launafólks kvörtuðu undan því að oft og tíðum skorti nokkuð á að haft væri samráð við samtök aðila vinnuáskrifstofunnar um framkvæmd stefnunnar um mannsæmandi vinnuskilyrði.

Gerð er grein fyrir áhrifum yfirlýsingarinnar í niðurstöðum nefndarinnar. Því er slegið föstu að þau hafi verið umtalsverð. Bent er á að á grundvelli hennar hafi Alþjóðavinnumálaþingið afgreitt tilmæli um lágmark félagslegrar verndar og velferðar árið 2012. A þinginu 2014 hafi orðið til mikilvæg bókun við samþykkt nr. 29, um nauðungarvinnu eða skylduvinnu, þar sem meðal annars er tekið á mansali. Ári síðar voru samþykkt tilmæli um umskipti frá óformlega hagkerfinu til hins formlega.

Í niðurstöðum nefndarinnar er mælt með því að sett verði á dagskrá Alþjóðavinnumálastofnunarinnar ráðstefna háttsettra ráðamanna um vinnu við mannsæmandi skilyrði. Einnig er hvatt til meiri einingar á landsvísu með nánara samráði hlutaðeigandi ráðuneyta við samtök aðila vinnumarkaðarins. Því er sérstaklega beint til aðildarríkjanna að þau geri átak í að fullgilda og framkvæma samþykktir Alþjóðavinnumálastofnunarinnar.

Fjármálakreppan sem hófst haustið 2008 var gerð að umtalsefni. Fulltrúar launafólks bentu á að framkvæmd á ýmsum ráðleggingum alþjóðastofnana hafi beinlínis verið í andstöðu við yfirlýsinguna frá árinu 2008 og valdið aukinni mismunun og félagslegu ranglæti.

Slóðin að niðurstöðum þingnefndarinnar er:

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_488861.pdf.

2.7 MÁLEFNI SKIPVERJA

94. Alþjóðavinnumálaþingið, sem haldið var árið 2006, afgreiddi alþjóðasamþykkt nr. 186, um vinnuskilyrði farmanna. Samþykktin varð ein fjögurra grundvallarsamþykktar sem fjalla um málefni á sviði siglinga. Hinar þrjár eru samþykktir Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar (IMO) um menntun, þjálfun, vaktstöður og skírteini sjómanna (STCW), öryggi mannslífa á höfunum (SOLAS) og um varnir gegn mengun hafsins (MARPOL). Með samþykktinni fór Alþjóðavinnumálastofnunin inn á nýjar brautir að því er varðar framsetningu alþjóðlegra reglna á sviði vinnuréttar og vinnuverndar. Í fyrsta skipti er að finna í sömu samþykktinni skuldbindandi ákvæði auk reglna sem eru leiðbeinandi fyrir aðildarríki.

Alþjóðasamþykktin um vinnuskilyrði farmanna hefur að geyma ákvæði um lágmarksréttindi að því er varðar aldur skipverja, vinnutíma, hvíldartíma, aðbúnað, fæði, vistarverur og hollustuhætti um borð í skipum öðrum en fiskiskipum. Ítarleg ákvæði eru um skyldur fánaríkja og hafnaríkja hvað varðar skoðun og eftirlit með starfsskilyrðum og lífskjörum skipverja um borð. Samþykktin leysti af hólmi 68 alþjóðasamþykktir um málefni skipverja sem hafa verið afgreiddar á Alþjóðavinnumálaþingum. Sú elsta er frá árinu 1920. Hún var samþykkt einróma en átti ekki að ganga í gildi fyrr en 30 aðildarríki, sem samanlagt hafa 33 af hundraði skipaflota heims miðað við brúttótonnatölu, hefðu fullgilt hana. Þessi skilyrði voru uppfyllt 20. ágúst 2013.

Samþykktin um vinnuskilyrði farmanna hefur sérstöðu í samanburði við aðrar samþykktir Alþjóðavinnumálastofnunarinnar sem verður einungis breytt á Alþjóðavinnumálaþinginu. Samkvæmt samþykkt nr. 186 skal setja á laggirnar sérstaka þríliða nefnd fulltrúa ríkisstjórna, útgerðarmanna og sjómanna. Verkefni nefndarinnar er að fjalla um framkvæmd samþykktarinnar og getur hún lagt til við Alþjóðavinnumálaþingið að ákvæðum hennar sé breytt. Með einföldun reglna um breytingar er verið að freista þess að samþykktin sé ætíð í samræmi við aðstæður skipverja á farmflutningaskipum.

Fyrir 105. Alþjóðavinnumálaþinginu lá tillaga um vissar breytingar á kóðum samþykktarinnar sem varða breytingar á reglum 4.3 og 5.1 í samþykktinni. Þessar breytingar hafa að markmiði að tryggja að farmenn á skipum sem rænt er af sjóræningjum fái greidd laun. Þessi vandi hefur verið að stinga upp kollinum einkum að því er varðar skip sem sigla undan ströndum Sómalíu. Tækifærið var einnig notað til að gera minni háttar breytingar á samþykkt nr. 185, um persónuskírteini sjómanna. Þessar breytingar er að finna í fylgiskjali með þessari skýrslu.

3. 106. ALÞJÓÐAVINNUMÁLAPINGIÐ 2017

3.1 SKIPULAG OG ÞÁTTTAKA

106. þing Alþjóðavinnumálastofnunarinnar var haldið í Genf dagana 5.–16. júní 2017. Samtals bárust fulltrúabréf 6.092 þátttakenda. Af þeim mætti til þings 4.941 fulltrúi. Þetta var því fjölsóttasta þing í sögu Alþjóðavinnumálastofnunarinnar. Alls komu 162 ráðherrar eða aðstoðarráðherrar til þingsins.

Samkvæmt venju var þingið sett af formanni stjórnarnefndar alþjóðavinnumálaskrifstofunnar í Genf, Ulrich Seidenberger. Hann er sendiherra Þýskalands gagnvart alþjóðastofnunum í Genf. Þingið kaus Carles Rudy, ráðherra vinnu- og starfsmenntunarmála í Panama, sem þingforseta. Varaforsetar voru kosnir Saja Almajali, sem einnig er sendiherra gagnvart alþjóðastofnunum í Genf og er frá Jórdaníu, Lacasa Aso, fulltrúa atvinnurekenda á Spáni og þriðji þingforsetinn sem var úr hópi fulltrúa launafólks; Clarke Walker frá Kanada.

Sendinefnd Íslands á þinginu var skipuð eftirtöldum aðilum: Frá velferðarráðuneytinu: Þorsteinn Víglundsson, félags- og jafnréttismálaráðherra, Anna Lilja Gunnarsdóttir ráðuneytisstjóri, Karl Pétur Jónsson, aðstoðarmaður ráðherra, og Gylfi Kristinsson sérfræðingur. Frá utanríkisráðuneytinu: Högni S. Kristjánsson, sendiherra Íslands gagnvart alþjóðastofnunum í Genf, Nína Björg Jónsdóttir sendifulltrúi og Edda Björk Ragnarsdóttir sendiráðsritari. Fulltrúar utanríkisráðuneytisins voru starfsmenn fastanefndar Íslands í Genf. Fulltrúi íslenskra atvinnurekenda: Bergþóra Halldórsdóttir, verkefnisstjóri alþjóðamála hjá Samtökum atvinnulífsins (SA). Varamaður hennar var Kristín Þóra Harðardóttir, lögfræðingur SA. Fulltrúi íslensks launafólks: Magnús M. Norðdahl, lögfræðingur Alþýðusambands Íslands (ASÍ). Varamaður hans var Drífa Snædal, framkvæmdastjóri Starfsgreinasambandsins.

Á dagskrá þingsins voru eftirtalin málefni:

- I. Skýrslur forstjóra og stjórnarnefndar alþjóðavinnumálaskrifstofunnar.
- II. Fjárhags- og framkvæmdaáætlun fyrir árin 2018–2019.
- III. Framkvæmd alþjóðasamþykta og tilmæla.
- IV. Vinnuskilyrði farandlaunafólks (almenn umræða).
- V. Endurskoðun tilmæla nr. 71 frá árinu 1944, um umskipti frá stríði til friðar (seinni umræða).
- VI. Umræður um framkvæmd yfirlýsingar um félagslegt réttlæti fyrir sanngjarna hnattvæðingu.
- VII. Afnáam samþykta nr. 4, 15, 28, 41, 60 og 67.

Samþykkt var að stofna eftirtaldar þingnefndir: Kjörbréfanefnd, fjárhagsnefnd, nefnd um framkvæmd alþjóðasamþykta og tilmæla, nefnd um vinnuskilyrði farandverkafólks, nefnd um endurskoðun tilmæla nr. 71, um umskipti frá stríði til friðar og nefnd sem fjallaði um framkvæmd yfirlýsingar um félagslegt réttlæti fyrir sanngjarna hnattvæðingu frá árinu 2008.

Umræður á allsherjarþingi vinnuálagingsins fjölluðu um skýrslu forstjórans, Guy Ryder, um vinnu við breyttar aðstæður: græna frumkvæðið. Þetta viðfangsefni er eitt af þeim sjö sem unnið er að í tilefni af aldarafmæli Alþjóðavinnuálastofnunarinnar árið 2019. Það er um umskiptin yfir í grænt og umhverfisvænt hagkerfi þar sem lögð er áhersla á mannsæmandi vinnuskilyrði. Við skýrsluna var viðauki um aðstæður launafólks á hernumdum svæðum sem lúta stjórn Ísraels, einkum á vesturbakka Jórdanár.

Þorsteinn Víglundsson, félags- og jafnréttismálaráðherra, sótti Alþjóðavinnuálagingsið seinni þingvikuna. Ráðherra hélt ræðu á allsherjarþingi vinnuálagingsins 13. júní. Í ræðunni gerir ráðherrann að umtalsefni efnahagsbata á Íslandi, aðgerðir til að jafna stöðu kynjanna í atvinnulífínu og stöðu erlends verkafólks á íslenskum vinnumarkaði. Félags- og jafnréttismálaráðherra gerði einnig grein fyrir samstarfsverkefni Norðurlandanna til að minnast aldarafmælis Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Ræða ráðherra er fylgiskjal með þessari skýrslu.

Daginn eftir, 14. júní 2017, afhenti félags- og jafnréttismálaráðherra forstjóra alþjóðavinnuálastofnunarinnar í Genf, Guy Ryder, skjal til staðfestingar á fullgildingu Íslands á bókun við samþykkt nr. 29, um afnám nauðungarvinnu eða skylduvinnu. Þetta var í fyrsta skipti á síðastliðnum 10 árum sem ráðherra hefur sótt Alþjóðavinnuálagingsið. Þess má einnig geta að þetta er fyrsta fullgilding Íslands á gerð Alþjóðavinnuálastofnunarinnar frá árinu 2000. Í tengslum við afhendingu fullgildingarskjalsins átti Guy Ryder fund með íslensku sendinefndinni á þinginu. Á honum var meðal annars rætt um væntanlega ráðstefnu í Reykjavík í apríl 2019. Ráðstefnan er liður í sameiginlegu verkefni Norðurlandanna í tilefni af aldarafmæli Alþjóðavinnuálastofnunarinnar á því ári.

Auk verkefna sem tengdust Alþjóðavinnuálastofnuninni átti ráðherra fundi með Karen Elleman, ráðherra Danmerkur í jafnréttismálum og jöfnum tækifærum, og forstjóra Flóttamannastofnunar Sameinuðu þjóðanna, Filippo Grandi. Hann stjórnaði einnig því sem nefnt hefur verið *Rakarastofnumræða um jafnréttismál*. Sá fundur var haldinn í Þjóðabandalagshöllinni í hádegisverðarhléi þriðjudaginn 13. júní 2017. Hann var vel sóttur, bæði af fulltrúum Alþjóðavinnuálagingsins og fulltrúum á fundi Mannréttindanefndar Sameinuðu þjóðanna.

3.2 KJÖRBRÉFANEFND

Vísað er til þess sem segir um hlutverk kjörbréfanefndar í kafla 2.2 hér að framan. Michael Hobby, ríkisstjórnarfulltrúi frá Nýja-Sjálandi, var kjörinn formaður nefndarinnar. Varaformenn voru kjörnir Fernando Yllanes Martínez, fulltrúi atvinnurekenda í Mexíkó, og Jens Erik Ohr, fulltrúi launamanna í Danmörku.

Nefndin tók saman tölulegar upplýsingar um þátttöku í þinginu. Samtals höfðu nefndinni borist fulltrúabréf vegna þátttöku 6.092 einstaklinga. Það var heldur fleira en árið 2016 þegar þeir voru 5.982. Af þeim var 4.941 skráður til þátttöku. Fram kemur að frá árinu 2007 hafi tilkynntum þingfulltrúum fjölgað um 1.429. Nefndin telur hluta af skýringunni felast í nýjum flokkum þingfulltrúa sem ekki gegni sérstöku hlutverki í þinghaldinu. Flokkarnir bera heitið „einstaklingar í föruneysi ráðherra“ og „aðrir einstaklingar sem sækja þingið“. Í síðarnefnda flokknum hefur fjöldinn farið úr 555 árið 2007 í 1.244 árið 2017.

Konum á þinginu hefur heldur fjölgað á síðustu árum. Þær voru 984 eða 31,1 hundraðshluti þingfulltrúa (2016: 30,1 og 2015: 30,2). Af fulltrúum ríkisstjórna voru konur 38 hundraðshlutar (2016: 35,8 og 2015: 36,1). Af fulltrúum atvinnurekenda voru konur 24,4 hundraðshlutar sem var fækkun frá árinu 2016 þegar þær voru 26,1

hundraðshluti. Samsvarandi tölur fyrir fulltrúa launafólks voru 25,1 hundraðshluti (2016: 24,6).

Eins og undanfarin ár var eitt fyrsta málefnið á dagskrá kjörbréfanefndarinnar val fulltrúa aðila vinnumarkaðarins í sendinefnd Pálmamottulands (Djfbúti). Nefndin samþykkti á 105. Alþjóðavinnuálaginu 2016 að óska eftir því við stjórnvöld í landinu að fá senda greinargerð þar sem fram komi reglur sem fylgt er við val á fulltrúum launafólks í sendinefnd landsins á þinginu. Stutt greinargerð barst 30. maí 2017. Í henni kemur fram að í tengslum við endurskoðun vinnulöggjafarinnar, sem hófst árið 2006, hafi verið stefnt að því að kveða á um „fyrirvar samtaka launafólks“ í löggjöfinni. Þar sem ekki hafi tekist að ljúka endurskoðuninni hafi fjögur helstu samtökin á vinnumarkaði komist að samkomulagi um að skiptast á að tilnefna fulltrúa í sendinefndina. Kjörbréfanefndin var sammála um að svar ríkisstjórnarinnar væri allsendis ófullnægjandi og endurtók fyrri óskir um skýrar og gagnsæjar reglur um valið á fulltúum launafólks og ítarlega skýrslu um það efni sem send yrði samtímis fulltrúabréfi sendinefndarinnar á 107. Alþjóðavinnuálaginu 2018. Þetta kostulega mál heldur því áfram að minnsta kosti fram að næsta vinnuálaginu.

Nefndinni bárust kærur vegna skipunar fulltrúa aðila vinnumarkaðarins í sendinefndum eftirtalinna ríkja: Armeníu, Botsvana, Cooks eyjar, Ekvador, Fílabeinsstrandarinnar, Gabon, Haítí, Indlands, Jemen, Kamerún, Kasakstans, Maldíveyjar, Marokkó, Pálmamottulands, Papúa Nýju-Gíneu, Sómalíu, Srí Lanka, Svasílands, Tímor-Leste, Túnis og Venesúela.

Kjörbréfanefndin fjallaði um samtals sjö kvartanir sem snerust um ófullnægjandi greiðslur vegna ferðakostnaðar þeirra til og frá þingstað. Einnig var kvartað yfir því að reglum um greiðslu upphaldskostnaðar hafi ekki verið fylgt. Þau aðildarríki sem hér um ræðir voru: Afganistan, Albanía, Barein, Kómoreyjar, Serbía, Spánn, Svasíland.

3.3 FJÁRMÁL

Fyrir í þessari skýrslu kemur fram að fjárhagsnefnd Alþjóðavinnuálagingsins er eina nefndin Alþjóðavinnuálagingsins þar sem aðgangur er takmarkaður við fulltrúa ríkisstjórna. Einnig kemur fram að hin síðari ár hefur einum talsmanni atvinnurekenda og einum talsmanni launafólks verið boðið að taka þátt og fylgjast með almennum umræðum í þingnefndinni.

Formaður nefndarinnar var kosinn Wiebren van Dijk, fulltrúi ríkisstjórnar Hollands. Sammy Thumbi Nyambari, fulltrúi ríkisstjórnar Keníu, var kosinn varaformaður. Áheyrnarfulltrúi atvinnurekenda var Mthuni-Perry Mason Mdwabe frá Suður-Afríku og áheyrnarfulltrúi launafólks Luc Cortebeeck frá Belgíu.

Forstjóri alþjóðavinnuálagingsstofunnar í Genf, Guy Ryder, kynnti nefndinni tillögu sína að starfs- og fjárhagsáætlun fyrir árin 2018–2019. Samkvæmt fjárhagsáætluninni er gert ráð fyrir að útgjöld stofnunarinnar á þessu tveggja ára tímabili verði 793 milljónir Bandaríkjadala á föstu verðlagi. Fram kom hjá forstjóranum að umbætur sem byrjað var að ráðast í árið 2012 hafi leitt til þess að fluttar hafi verið 15 milljónir Bandaríkjadala frá miðlægri starfsemi til rannsókna og þjónustuverkefna sem hafi komið aðildarríkjunum til góða. Þessi breyting hafi gert kleift að fjölga starfsmönnum á lykilsviðum sem svaraði til rúmlega 26 stöðugilda. Í starfsáætluninni væri lögð áhersla á afleiðingar loftslagsbreytinga á vinnumarkaðinn, hreyfanleika vinnuafslsins, hnattrænar aðfangakeðjur, endurbætur og eflingu á hæfni Alþjóðavinnuálagingsstofnunarinnar til rannsókna og reglusetningar sem og nánari samvinnu við fyrirtæki og stofnanir.

Í raun er gert ráð fyrir nokkurri lækkun útgjalda frá fyrra tveggja ára fjárhagstímabili. Nemur lækkunin um tveimur hundradshlutum. Að nokkru felst skýringin í því að svissneski frankinn hefur veikt gagnvart Bandaríkjadal. Þar af leiðandi verða útgjöldin í Bandaríkjadöllum 784 milljónir eða 760 milljónir svissneskra franka.

Fulltrúi launafólks vakti á því athygli að umræðan um fjárhagsáætlunina færi fram við aðstæður sem væru mörgum ríkjum erfiðar vegna samdráttar í efnahagslífinu, niðurskurðar og atvinnuleysis, einkum meðal ungs fólks. Meirihluti íbúa jarðarinnar eigi ekki kost á almannatryggingum eða félagslegri vernd og njóti ekki grundvallarréttinda í atvinnulífinu þar sem búseturíkin hafi hvorki fullgilt samþykkt nr. 87, um félagafrelsi, né samþykkt nr. 98, um samningafrelsi. Hann fagnaði því þeirri stefnumörkun sem felst í starfsáætluninni að Alþjóðavinnuáætlunin vinni að framangreindum markmiðum.

Fulltrúi atvinnurekenda kvað umbjóðendur sína almennt ánægða með tillögu að starfs- og fjárhagsáætlun. Hann kvaðst vænta þess að breytingar sem felast í tillögunni geri starfsemi Alþjóðavinnuáætlunarinnar markvissari og þar með árangursríkari.

Samkvæmt fjárhagsáætluninni verður framlag Íslands til stofnunarinnar óbreytt frá árinu 2017 eða 0,023 hundradshlutar af útgjöldunum sem jafngildir 87.469 svissneskum frönskum á ári á tímabilinu 2018–2019.

3.4 FRAMKVÆMD ALÞJÓÐASAMÞYKKTA OG TILMÆLA

Í kafla 2.4 hér að framan er fjallað um verkefni nefndar Alþjóðavinnuáætlunarinnar um framkvæmd alþjóðasamþykktar.

Washington González, fulltrúi ríkisstjórnar Dóminíska lýðveldisins, var kosinn formaður nefndarinnar. Varaformenn voru Sonja Regenbogen, fulltrúi atvinnurekenda í Kanada, og Marc Leemans, fulltrúi launafólks í Belgíu. Mostafa Abid Khan, fulltrúi ríkisstjórnar Banglades, flutti allsherjarþinginu skýrslu nefndarinnar.

Í nefndinni átti sæti 231 fulltrúi (126 fulltrúar ríkisstjórna, áttafulltrúar atvinnurekenda og 97 fulltrúar launafólks). Að auki sátu fundi nefndarinnar 10 áheyrnarfulltrúar ríkisstjórna, 90 áheyrnarfulltrúar atvinnurekenda, 154 áheyrnarfulltrúar launafólks og 29 áheyrnarfulltrúar alþjóðasamtaka.

Þingnefnd um framkvæmd alþjóðasamþykktar og tilmæla hélt samtals 22 fundi um þingtímann.

Nefndarstarfið hófst með almennum umræðum um framkvæmd alþjóðasamþykktar og tilmæla. Formaður þingnefndarinnar reið á vaðið með því að minna á að nefndin væri hornsteinn eftirlitskerfis Alþjóðavinnuáætlunarinnar. Hún væri vettvangur fyrir umræður fulltrúa ríkisstjórna, atvinnurekenda og launafólks þar sem fram fari á vegum stofnunarinnar skoðanaskipti og athugun á framkvæmd á grundvallarreglum á vinnumarkaði. Niðurstöður hennar og vinna sérfræðinganeftdar stofnunarinnar um framkvæmd samþykktar og tilmæla ásamt tilmælum nefndar um félagafrelsi auk framlags sérfræðinga alþjóðavinnuáætlunastofunnar væru nauðsynleg tæki fyrir aðildarríkin við framkvæmd alþjóðlegra reglna á svið félags- og vinnumála. Formaðurinn lét í ljósi von um að nefndinni myndi auðnast að vinna að verkefni sínu í anda samstarfs og samvinnu þannig að hún skili árangursríku starfi.

Talsmaður launafólks lagði áherslu á að hlutverk nefndarinnar væri að hafa eftirlit með framkvæmd alþjóðlegra reglna sem hafi að markmiði að stuðla að félagslegu réttlæti. Á þeim grunni væri tilvera Alþjóðavinnuáætlunarinnar byggð. Vinna nefndarinnar ætti þar af leiðandi að taka mið af þeirri sannfæringu að þróun alþjóðlegra reglna væru viðbrögð við vonum fólks um bættu afkomu og mannúðlegri

vinnuskilyrði. Í heimi sem einkenndist af menningarlegri einangrunarstefnu og lýðskrumi í skugga efnahagslegra erfiðleika og félagslegs misréttis væri rík þörf á samstarfi þjóða um félagslegar umbætur og hagsæld allra og vísaði í því sambandi til Fíladelfíu yfirlýsingarinnar sem er hluti af stofnskrá Alþjóðavinnuálastofnunarinnar.

Talsmaður atvinnurekenda minnti á að nefndin væri burðarásinn í eftirlitskerfi stofnunarinnar. Hún skapaði tækifæri fyrir samtök atvinnurekenda og launafólks frá öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnuálastofnunarinnar til að taka upp við fulltrúa ríkisstjórna málefni varðandi framkvæmd á fullgiltum samþykktum og hvernig bæta megi framkvæmd þeirra. Skýrsla nefndar sérfræðinga stofnunarinnar væri grundvallargagn fyrir umræður í þingnefndinni. Framlag fulltrúa í þingnefndinni væri ekki síður mikilvægt. Lögfræðilegt mat, skilningur og þekking á stöðu efnahags- og félagsmála, stjórn málaástandi sem og staðbundin reynsla leiddu til tillagna um raunhæfar lausnir á þeim vanda sem við væri að glíma.

Eftir inngangsræður nefndarformanns og talsmanna atvinnurekenda og launafólks tóku við umræður um almenna inngangskafalann í skýrslu sérfræðinganefnarinnar til Alþjóðavinnuálastofnunarinnar.

Þar næst voru umræður um sérstaka skýrslu sem ber heitið: *Vinnu saman að eflingu heilsusamlegs vinnuumhverfis*. Í henni er fjallað um framkvæmd á eftirtöldum samþykktum og tilmælum á sviði vinnuverndar: Samþykkt nr. 187, um að efla öryggi og heilbrigði við vinnu, og tilmæli nr. 197 um sama efni. Samþykkt nr. 167, um öryggi og hollustu í byggingariðnaði, og tilmæli nr. 175 um sama efni. Samþykkt nr. 176, um öryggi og hollustuhætti í námum, og tilmæli nr. 183 um sama efni. Samþykkt nr. 184, um öryggi og hollustu í landbúnaði, og tilmæli nr. 192 um sama efni.

Þegar þingnefndin hafði afgreitt yfirlitsskýrslur sérfræðinganefnarinnar um framkvæmd samþykktu um aðbúnað og hollustuhætti á vinnustöðum tóku við umræður um framkvæmd einstakra aðildarríkja á fullgiltum alþjóðasamþykktum. Fulltrúar aðila vinnumarkaðarins höfðu komið sér saman um skrá yfir 24 mál sem lagt var til að nefndin tæki til umfjöllunar, samanber það sem kemur fram í kafla 2.5 framfar í þessari skýrslu. Á þeim voru málefni fimm ríkja sem sérfræðinganefndin taldi alvarleg og kalla á umræðu í þingnefndinni.

Eitt þeirra mála sem tekin voru til umræðu í nefndinni og vakti hvað mesta athygli fjallaði um norðurkóreska starfsmenn í Póllandi. Í skýrslu sérfræðinganefnarinnar er vísað til ábendinga sem henni hafi borist frá pólska stéttarfélaginu Samstöðu. Samkvæmt þeim er fullyrt að launafólk hafi verið sent til starfa í Póllandi og vinni við skilyrði sem líkjast nauðungarvinnu. Samkvæmt upplýsingum frá Samstöðu hafi 239 launamenn verið fluttir löglega frá Norður-Kóreu til Póllands árið 2011 og 509 árið 2012. Þeir þurfi að senda stærstan hluta launa sinna til stjórnvalda í Norður-Kóreu. Samstaða minnir á að 10 árum fyrir hafi komið upp hliðstætt mál á plantekru í Sandomierz í Póllandi. Laun þeirra starfsmanna voru 20 Bandaríkjadalir í stað 850 dala samkvæmt ráðningarsamningi, vegabréf voru tekin af þeim, meðal vinnutími á viku voru 72 klukkustundir og þeir bjuggu í hreysum sem þeim var bannað að yfirgefa utan vinnutíma.

Sérfræðinganefndin vísar einnig í þessu sambandi til skýrslu starfsmanns Sameinuðu þjóðanna um stöðu mannréttinda í Norður-Kóreu frá 8. september 2015. Samkvæmt þeirri skýrslu vinna allt að 50.000 norðurkóreskir þegnar erlendis, meðal annars í Póllandi, í námum, í þjónustugreinum og vefja- og byggingariðnaði. Þessum starfsmönnum er ekki kunnugt um ráðningarkjör en mánaðarlaun eru 120 til 150 Bandaríkjadalir. Atvinnurekendur greiða stjórnvöldum í Norður-Kóreu mun hærri upphæð inn á reikninga í fyrirtækjum sem lúta stjórn þeirra. Starfsmennirnir eru neyddir til að vinna allt að 20 klukkustundir á sólarhring og fá einn, í mesta lagi tvo,

hvíldardaga á mánuði, aðbúnaður, hollusta og öryggi á vinnustað eru ófullnægjandi, vinnuslys eru ekki tilkynnt þar til bærum stjórnvöldum, daglegur matarskammtur er undir lágmarki, ferðafrelsi er takmarkað, þeir eru undir stöðugu eftirliti öryggisvarða og er bannað að ferðast til Norður-Kóreu á ráðningartíma. Þá leggja sömu öryggisverðir hald á vegabréf þeirra, þeim er hótad heimsendingu ef vinna er talin ófullnægjandi eða þeim verða á mistök og stjórnvöld eftirlitsmála leiða hjá sér eftirlit með vinnuáðstæðum þessara erlendu starfsmanna. Sérfræðinganefndin kveðst taka eftir álit sérfræðings Sameinuðu þjóðanna um að fyrirtækjum sem taki þátt í ólíðandi kerfi nauðungarvinnu beri að tilkynna slíkt til hlutaðeigandi stjórnvalda sem séu skuldbundin til að taka ábendingarnar til fullnægjandi rannsóknar og binda endi á þess háttar fyrirkomulag.

Miklar umræður urðu um þetta mál í þingnefndinni. Fulltrúi Noregs, sem einnig talaði í nafni Íslands, lagði áherslu á að nauðungarvinna, hvar og í hvaða mynd sem hún birtist, væri óboðleg. Öll ríki væru skuldbundin til að koma í veg fyrir slíkt fyrirkomulag. Lýst var yfir áhyggjum vegna stöðu útsendra starfsmanna frá Norður-Kóreu og vísað til skýrslu sérfræðinganeftdarinnar og skýrslu fulltrúa Sameinuðu þjóðanna. Aðildarríkin voru eindregið hvött til þess að grípa til allra nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir nauðungarvinnu í öllum myndum og ekki síst í þeirri mynd sem lýst er í skýrslunum tveimur.

Niðurstaða þingneftdarinnar í þessu sérstaka og alvarlega máli var að hvetja pólsk stjórnvöld til að herða aðgerðir sem hafa það að markmiði að koma í veg fyrir misnotkun á erlendu verkafólki og hindra að það starfi við aðstæður sem líkja megi við nauðungarvinnu. Þess er óskað að upplýsingar verði veittar sérfræðinganeftdinni um ráðstafanir til bera kennsl á nauðungarvinnu, einkum að því er varðar þegna frá Norður-Kóreu. Enn fremur að þeir sem verði uppvísir að brotum verði sóttir til saka og sæti viðeigandi viðurlögum. Loks að tryggt sé að þólandur nauðungarvinnu njóti fullnægjandi verndar og bóta.

Annað málefni af svipuðum toga fjallaði um framkvæmd stjórnvalda í Vestur-Malasíu á samþykkt nr. 19, um jafnan rétt innlendra og erlendra verkamanna til slysbóta. Frá árinu 1996 hefur sérfræðinganeftdin farið þess á leit við stjórnvöld að erlendir starfsmenn njóti sömu tryggingaverndar og innlendir starfsmenn. Staðan hefur verið sú að slysbætur hafa verið greiddar erlendum starfsmönnum í einu lagi en ekki reglulega eins og heimamönnum. Greiðslurnar til þeirra fyrrneftdu hafa verið verulega lægri. Stjórnvöld hafa fallist á það með sérfræðinganeftdinni að þetta sé brot á ákvæðum samþykktar nr. 19 en lítið farið fyrir umbótum þrátt fyrir ítrekuð loforð þar um. Niðurstaða þingneftdarinnar var að taka undir með sérfræðinganeftdinni og mæla eindregið með því við stjórnvöld í Vestur-Malasíu að mál verði færð til betri vegar og staðið við margendurtekin loforð um úrbætur.

Samþykkt nr. 144, um samstarf stjórnvalda og aðila vinnumarkaðarins um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði félags- og vinnumála, er meðal grundvallarsamþykkt Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar. Framkvæmd stjórnvalda í El Salvador á samþykktinni skapaði umtalsverðar umræður í þingneftdinni. Sérfræðinganeftdin hafði komist að þeirri niðurstöðu að ófullnægjandi væri að samráð við samtök aðila vinnumarkaðarins færi fram með sendingu bréfa og skjala án þeirra samþykkis. Álit hennar er að til þess að samráðið geti talist virkt verði það að fara fram áður en ákvörðun er tekin. Enn fremur þurfi fulltrúar aðilanna að hafa undir höndum allar þær upplýsingar sem séu nauðsynlegar til að geta tekið afstöðu til mála.

Samþykkt nr. 87, um félagafrelsi, er einnig meðal grundvallarsamþykkt stofnunarinnar. Framkvæmd stjórnvalda í Ekvador á samþykktinni var harðlega gagnrýnd. Helstu samtök launafólks sökuðu ríkisstjórnina um að beita lögreglu á

friðsamleg mótmæli gegn gildistöku tiltekinna breytinga á stjórnarskrá Ekvador. Einnig eru gagnrýndar reglur sem þrengja að starfsemi stéttarfélaganna, bæði á opinbera og almenna vinnumarkaðnum. Sérfræðinganefndin hefur einnig óskað eftir breytingum á löggjöf sem heimilar fangelsun launafólks sem tekur þátt í friðsamlegum verkföllum. Meint brot stjórnvalda í Ekvador á samþykkt nr. 87 og samþykkt nr. 98, um samningafrelsi, hafa um árábil verið til umfjöllunar í þingnefndinni en skilað litlum árangri. Niðurstaða nefndarinnar var að óska enn einu sinni eftir að virtar verði skuldbindingar sem felast í samþykktunum tveimur.

Slóðin að skýrslum þingnefndar um framkvæmd alþjóðasamþykktanna er: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_558641.pdf og http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_560957.pdf.

3.5 VINNUSKILYRÐI FARANDLAUNAFÓLKS

Mikil hreyfing launafólks á milli landa hefur vakið upp spurningar um réttarstöðu þess. Þetta málefni var brotið til mergjar í sérstakri nefnd á Alþjóðavinnuáráðinginu. Guillermo Reyes Castor, fulltrúi ríkisstjórnar Mexíkó var kosinn formaður nefndarinnar. Varaformenn voru kosnir Scott Barklamb, fulltrúi atvinnurekenda í Ástralíu, og Catelene Passchier, fulltrúi launafólks í Hollandi. Celestine Mushy, fulltrúi ríkisstjórnar Tansaníu, flutti allsherjarþinginu skýrslu nefndarinnar. Skýrslan *Addressing governance challenges in a changing labour migration landscape* lá til grundvallar umræðum í nefndinni. Hún hélt 10 fundi um þingtímann.

Í skýrslu vinnuáráðinginnar kemur fram að í heiminum séu 140 milljónir farandverkamanna. Hreyfing þeirra er mest frá landi til lands í Asíu. Frá Asíu til Arabalandanna og suðurhluta Afríku. Ástæður flutninganna eru af margvíslegum toga. Nefnd er aukin umsvif starfsmannaleiga og útsending starfsmanna til tímabundinna verkefna. Mörg ríki eru orðin samtímis vettvangur fyrir útsendingu innlendra starfsmanna og móttöku erlends launafólks. Hlutfall kvenna í hópi farandverkamanna hefur farið hækkandi. Atvinnuþátttaka farandverkafólks er oft bundin við einstakar starfsgreinar, til dæmis umönnunarþjónustu. Dæmi er um greinar þar sem starfsmenn af erlendum uppruna eru í meirihluta. Hætta er á að þeir sæti mismunun, misnotkun og búi við ofbeldi og einelti.

Í niðurstöðum þingnefndarinnar er lögð á það áhersla að góð skipan á þátttöku farandverkamanna í atvinnulífinu geti verið hagfelld upprunalandi, viðkomulandi og móttökulandi. Einnig skapað þeim og fjölskyldum þeirra tækifæri og ávinning. Flutningur launafólks á milli landa getur stuðlað að betra jafnvægi milli framboðs og eftirspurnar eftir vinnuafli, aukið sérhæfingu og hæfni, bætt félagsleg velferðarkerfi, hvatt til nýsköpunar og aukið menningarlega og félagslega fjölbreytni samfélagsins. Slæm stjórn þessara mála getur á hinn bóginn falið í sér ýmsar hættur og vandamál. Þær helstu felast í óviðunandi vinnuáðstæðum, óöryggi, óformlegheitum, spekileka, uppflosnun, vinnu barna, skuldafjötrum, nauðungarvinnu, mansali og ýmsu fleiru sem grefur undan mannlegri reisn í atvinnulífinu. Í sumum tilvikum eru afleiðingarnar mjög alvarlegar, svo sem kynþáttfordómar, útlendingafjandskapur og mismunun, ranghugmyndir og staðreyndavillur.

Í niðurstöðum sínum leggur þingnefndin áherslu á að árangursrík stefna í málefnum farandverkafólks dragi úr framangreindum hættum og félagslegum útgjöldum. Alþjóðavinnuáráðinginn, sem vettvangur samstarfs stjórnvalda og aðila vinnumarkaðarins, sé kjörinn aðili til að hafa forystu í þessu máli. Þar skipti mestu sú lagalega umgjörð sem mótuð hafi verið af stofnuninni. Framlag hennar sé

því mikilvægt við framkvæmd stefnu sem mótuð var á ráðstefnu Alþjóðastofnunar um farandverkafólk sem haldin var í New York 19. september 2016.

Slóðin að skýrslu þingnefndarinnar er: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_558628.pdf.

3.6 ENDURSKOÐUN TILMÆLA NR. 71, UM UMSKIPTI FRÁ STRÍÐI TIL FRIDAR

Á þinginu fór fram önnur og síðari umræða um endurskoðun tilmæla nr. 71 frá árinu 1944, um umskipti frá stríði til friðar. Norðurlöndin voru í aðalhlutverki í nefndinni. Formaður hennar var kjörin Lena Margrethe Hasle frá norska utanríkisráðuneytinu. Varaformenn voru kjörin Lindiwe Sephomolo, fulltrúi atvinnurekenda í Lesotó, og Mody Guiro, fulltrúi launafólks í Senegal. Christian Luco, fulltrúi ríkisstjórnar Síle, flutti allsherjarþinginu skýrslu nefndarinnar.

Skoðanir voru mjög skiptar í þingnefndinni og ágreiningur mikill um nokkur tiltekin atriði. Nefna má vernd sem veita á flóttamönnum og innflytjendum. Það reyndi því mjög á formanninn við að setta ólík sjónarmið sem uppi voru í nefndinni. Formanninum, Lenu Hasle, tókst með lagni að brúa bilið á milli hópanna þriggja sem eiga fulltrúa á þinginu og leiða nefndarstarfið farsællegra til lykta. Niðurstaðan er fyrsta alþjóðlega gerðin þar sem mælt er með aðgerðum í atvinnulífínu til að koma í veg fyrir og takast á við afleiðingar stríðsátaka og annarra hörmunga á efnahagslíf og samfélagið, einkum þeirra hópa sem standa höllum fæti, með sérstakri áherslu á þríhliða samráð. Fulltrúar Flóttamannastofnunar Sameinuðu þjóðanna, sem tóku þátt í nefndarstarfinu, fögnuð mjög hinum endurskoðuðu tilmælum. Fram kom að þeir telja þau mikilvægt tæki í starfi stofnunarinnar. Allsherjarþing vinnumálaþingsins samþykkti tilmælin með 378 atkvæðum. Fimm greiddu atkvæði á móti. Tilmælin sem eru númer 205 og bera heitið *Um störf og mannsæmandi vinnu í þágu friðar og þrautseigju*. Þau eru birt sem fylgiskjal I með þessari skýrslu.

Slóðin að skýrslu þingnefndar Alþjóðavinnuálagingsins er: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_558622.pdf og http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_558616.pdf.

3.7 FRAMKVÆMD YFIRLÝSINGAR UM FÉLAGSLEGT RÉTTLÆTI FYRIR SANNGJARNA HNATTVÆÐINGU

Í kafla 2.6 í þessari skýrslu kemur fram að Alþjóðavinnuálagingsið fjallar reglulega um framkvæmd yfirlýsingarinnar frá árinu 2008 um félagslegt réttlæti fyrir sanngjarna hnattvæðingu. Að þessu sinni var Siphon Ndebele, fulltrúi ríkisstjórnar Suður-Afríku, kosinn formaður þingnefndarinnar. Varaformenn voru kjörnar Renate Hornung-Draus, fulltrúi þýskra atvinnurekenda, og Kelly Ross, fulltrúi launafólks í Bandaríkjunum Norður-Ameríku. Veronica Sra Lobe, fulltrúi ríkisstjórnar Paragvæ, flutti allsherjarþinginu skýrslu nefndarinnar.

Þingnefndin sem fjallaði um málið afgreiddi niðurstöður þar sem tekið er á öllum fjórum helstu þáttum yfirlýsingarinnar sem eru: Félagafrelsi, rétturinn til samningsgerðar um kaup og kjör, afnám mismununar í atvinnulífínu og aðgerðir gegn barnavinnu og nauðungarvinnu. Það er í annað skiptið sem slík heildaryfirferð fer fram.

Að venju lá skýrsla alþjóðavinnuálagingsstofnunar til grundvallar umræðum í nefndinni. Slóðin að henni er: http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/106/reports/reports-to-the-conference/WCMS_549949/lang--en/index.htm.

Í nefndinni fóru fram skoðanaskipti um það með hvaða hætti aðildarríki Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar geti unnið að framkvæmd stefnunnar sem felst í yfirlýsingunni um grundvallarréttindi í atvinnulífínu, einkum fullgildingunni þeirra átta grundvallarsamþykktanna sem mestu máli skipta í þessu sambandi. Samhljómur var í máli ræðumanna um nauðsyn á endurnýjuðu átaki á tímum aukins ööryggis í vinnuálagum og ólíkrar stöðu meðal aðildarríkjanna að því er varðar réttindamál í atvinnulífínu. Talsmenn fulltrúa launafólks lögðu áherslu á nauðsyn þess að styrkja félag- og samningafrelsi með fjölgun fullgildinga á samþykktum nr. 87, um félagafrelsi, og nr. 98, um samningafrelsi. Fæstar fullgildingar liggja að baki þeim af grundvallarsamþykktunum átta. Þetta væri ekki síst nauðsynlegt í ljósi þess að aðild að stéttarfélagum hefur dregist saman í mörgum aðildarríkjanna. Ekki tóku talsmenn atvinnurekenda undir þetta og bentu á að skýrsla alþjóðavinnuálagstofnunar byggist á ófullkomnum upplýsingum um stéttarfélagsaðild.

Margir ræðumanna ræddu um samhæfingu stefnunnar um grundvallarréttindi við aðra þætti í starfsemi Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar en einnig að því er varðar starfsemi annarra alþjóðastofnana. Þetta atriði var til umræðu í pallborðsumræðum í nefndinni. Í pallborðinu tóku þátt fulltrúar Alþjóðabankans, Þróunarstofnunar Sameinuðu þjóðanna, Flóttamannastofnunar Sameinuðu þjóðanna, Mannréttindastofnunar Sameinuðu þjóðanna og Afríkunefnd um mann- og lýðaréttindi. Fulltrúi Alþjóðabankans, Jos Verbeek, vakti athygli á samstarfsverkefni bankans og Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar í bómullariðnaði í Úsbekistan sem er gott fordæmi. Lánveiting bankans var skilyrt aðgerðum gegn barnavinnu, samanber samþykkt nr. 182, um aðgerðir gegn barnavinnu í sinni verstu mynd. Kate Gilmore, fulltrúi mannréttindanefndarinnar, og Jamesina King frá Afríkunefndinni lögðu áherslu á nauðsynina á að styrkja réttindi og stöðu kvenna í atvinnulífínu. Þetta væri ekki eingöngu verkefni stjórnvalda. Fyrirtæki og félagasamtök yrðu að axla ábyrgð og taka þátt í umbótum.

Niðurstaða nefndarstarfsins fólst í afgreiðslu ályktunar sem felur í sér leiðbeiningar um aðgerðir til að auka virðingu fyrir og styrkja yfirlýsinguna um grundvallarréttindi í atvinnulífínu. Nefndin samþykkti aðra ályktun. Með henni er forstjóri alþjóðavinnuálagstofnunarinnar hvattur til að undirbúa áætlun fyrir fund stjórnarnefndar stofnunarinnar í október 2017 um aðgerðir á þessu sviði. Einnig að senda hlutaðeigandi stofnunum niðurstöður nefndarinnar. Loks er mælt með því að forstjórinn taki mið af niðurstöðunum við samningu fjárhags- og starfsáætlunar í framtíðinni og halda stjórnarnefndinni upplýstri um framvinduna.

Slóðin að niðurstöðum þingnefndarinnar er:
<http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/106/reports/texts-adopted/lang--en/index.htm>.

3.8 NIÐURFELLING SAMÞYKKTNA NR. 4, 15, 28, 41, 60 OG 67

Samkvæmt stofnskrá Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar hefur Alþjóðavinnuálagþingið heimild til þess að fella úr gildi eða draga til baka samþykktir sem annað hvort þykja ekki lengur í samræmi við breyttar aðstæður í atvinnulífínu eða hafa ekki öðlast lágmarksfjölda fullgildinga til að öðlast gildi. Á undanförunum árum hefur farið fram yfirferð yfir samþykkir stofnunarinnar í þessu skyni. Stjórnarnefnd alþjóðavinnuálagstofnunarinnar samþykkti á fundi sínum í nóvember 2015 að leggja til við Alþjóðavinnuálagþingið að nokkrar samþykktir yrðu felldar úr gildi eða dregnar til baka. Þingið samþykkti tillögu stjórnarnefndarinnar. Þær samþykkir sem hér um ræðir eru:

Samþykkt nr. 4, um næturvinnu kvenna.

Samþykkt nr. 15, um lágmarksaldur unglunga við kyndara- og kolamokarastörf.

Samþykkt nr. 28, um slysavarnir hafnarverkamanna.
Samþykkt nr. 41, um næturvinnu kvenna (endurskoðuð).
Samþykkt nr. 60, um lágmarksaldur barna við önnur störf en iðnað.
Samþykkt nr. 67, um vinnutíma og hvíldartíma við flutninga á landi.

4. Evrópuráðstefna Alþjóðavinnuumálastofnunarinnar.

Á vegum Alþjóðavinnuumálastofnunarinnar og í samstarfi við hlutaðeigandi stjórnvöld eru reglulega haldin svæðisbundin þing með þátttöku sendinefnda frá aðildarríkjum Alþjóðavinnuumálastofnunarinnar á viðkomandi svæði. Svæðisþingin eru haldin að jafnaði fjórða til fimmta hvert ár. Evrópuþing ILO var síðast haldið í Osló í Noregi 8.–11. apríl 2013. Íslensk sendinefnd með fulltrúum velferðarráðuneytisins, atvinnurekenda og launafólks tók þátt í því þingi. Um þátttöku í svæðisþingum gilda sömu reglur og um þátttöku í Alþjóðavinnuumálaþinginu. Ef ákveðið er að taka þátt í þinginu þarf aðildarríki að senda þangað sendinefnd sem skipuð er fulltrúum hlutaðeigandi ríkisstjórnar, fulltrúa atvinnurekenda og fulltrúum launafólks. Samtals á 51 aðildarríki rétt á að senda sendinefnd á Evrópuþingið.

Félags- og jafnréttismálaráðherra barst bréf frá forstjóra alþjóðavinnuumálastofnunarinnar í Genf, dags. 23. júní 2017, þar sem ráðherra var boðið ásamt þríhliða sendinefnd að taka þátt í 10. Evrópuþingi Alþjóðavinnuumálastofnunarinnar (ILO) sem haldið yrði í boði tyrkneskra stjórnvalda í Ístanbúl í Tyrklandi dagana 2.–5. október 2017.

Samkvæmt boðsbréfinu yrði á þinginu fjallað um framvindu félags- og vinnumála frá því 9. Evrópuþingið var haldið og um framkvæmd yfirlýsingar sem samþykkt var þar og kennd er við Osló. Einnig yrði til umræðu skýrsla forstjóra ILO um helstu vandamál og viðfangsefni og settar fram hugmyndir um stefnumótun á þessum sviðum í Evrópu.

Ákvörðun um að halda Evrópuþingið í Tyrklandi var bréf forstjóra ILO til vinnumálaráðherra Tyrklands. Í bréfinu lýsir forstjórinn þeirri ósk sinni að halda þingið þar í landi til að skapa jafnvægi á milli svæða í Evrópu. Í bréfinu er enn fremur bent á að Tyrklandi sé leiðandi afl í þessum hluta álfunnar. Einnig að landið glími við tiltekin vandamál á svið félags- og vinnumála. Formleg ákvörðun um að halda þingið í Tyrklandi var tekin af stjórnarnefnd ILO í mars 2016. Minnisblað um þinghaldið var undirritað af forstjóra ILO og fulltrúa ríkisstjórnar Tyrklands á Alþjóðavinnuumálaþinginu í júní 2016.

Á síðustu misserum hefur stjórn málaástandið í Tyrklandi valdið áhyggjum. Þessar áhyggjur komu skýrt fram á fundi stjórnarnefndar Alþjóðavinnuumálastofnunarinnar í mars 2017, einkum af hálfu fulltrúa launafólks í nefndinni. Talsmaður þeirra upplýsti að rætt hafi verið um að samtök launafólks myndu sniðganga þingið ef staðið yrði við þá ákvörðun að halda það í Tyrklandi. Í bréfi til forstjóra ILO, dags. 28. apríl 2017, er hnykkt á þessu áliti og lagt til að því verði fundinn annar staður. Á fundinum var ekki tekin ákvörðun um það hvort hætta ætti við þingið eða flytja það til annars lands. Í framhaldi af þessu sendu Alþjóðasamband verkalýðsfélaga og Evrópusamband verkalýðsfélaga aðildarfélögum sínum erindi um að sniðganga Evrópuþingið í Tyrklandi. Alþýðusamband Íslands hlýddi þessu kalli. Fram kemur í bréfi til félags- og jafnréttismálaráðherra, dags. 12. júlí 2017, að ASÍ muni ekki taka sæti í sendinefnd Íslands á Evrópuþinginu. Samtök atvinnulífsins tóku undir þessa afstöðu Alþýðusambandsins. Í ljósi þessa sendi félags- og jafnréttismálaráðherra forstjóra alþjóðavinnuumálastofnunarinnar bréf, dags. 28. september 2017, þar sem honum er tilkynnt um að ekki geti orðið af þátttöku af hálfu Íslands í 10. Evrópuþinginu.

Þess skal getið að Evrópuþingið var haldið umrædda daga í Tyrklandi. Fulltrúar flestra ríkisstjórna Evrópuríkja mættu til þingsins og fulltrúar frá nokkrum samtökum atvinnurekenda. Engir fulltrúar samtaka launfólks mættu að undanskildum fulltrúum samtakanna í heimalandinu. Árangur þingsins þótti rýr.

5. Aldarafmæli Alþjóðavinnuárástofnunarinnar árið 2019.

Á árinu 2019 verður þess minnst að öld er liðin frá því að Alþjóðavinnuárástofnuninni var komið á fót. Þau ákvæði sem Alþjóðavinnuárástofnunin byggir tilvist sína á er að finna í friðarsamningunum sem voru undirritaðir í Versölum 28. júní 1918. Þeir samningar bundu endi á fyrri heimsstyrjöldina, einhverjar blóðugustu og mannskæðustu hörmungar sem mannkynið hafði gengið í gegnum fram að þeim tíma. Í XIII. kafla samningsins er kveðið á um það að komið skuli á fót sérstakri stofnun er hafi það hlutverk að ráða bót á þeim félagslegu vandamálum sem öll ríki eigi við að stríða. Varanlegur friður verði ekki tryggður nema félagslegu réttlæti sé fyrst komið á innan þjóðfélaganna sjálfra vegna þess að hvatinn að þeim árekstrum sem leiða til styrjalda þjóða í milli leynist í því félagslega ranglæti sem milljónir manna búi við í hinum ýmsu löndum.

Drög að stofnskrá Alþjóðavinnuárástofnunarinnar voru samin á tímabilinu janúar til apríl 1919 af vinnuáráði sem skipað var af samninganefndinni sem gekk frá friðarsamningunum. Niðurstaðan var að leggja til að komið yrði á fót stofnun sem byggðist á samvinnu fulltrúa ríkisstjórna, samtaka atvinnurekenda og samtaka launafólks. Tillagan um samstarf þessara aðila á vettvangi alþjóðastofnunar þótti nýstárleg. Hún var þó ekki að öllu leyti úr lausu lofti gripin. Að hluta til byggðist hún á reynslu sem hafði fengist með starfsemi Alþjóðasamtaka um vinnurétt sem voru stofnuð í Basel árið 1901. Hugmyndir um stofnun alþjóðasamtaka um félags- og vinnuárástofnun komu fram fyrr eða á seinni hluta nítjándu aldar. Þær voru fyrst og fremst bornar fram af tveimur brautryðjendum á sviði félags- og mannúðarmála, Bretanum Robert Owen (1771–1853) og Frakkanum Daniel Legrand (1783–1859).

Hvatinn sem gerði Alþjóðavinnuárástofnunina að veruleika fólst í þörfinni fyrir auknið öryggi, tilraun til að koma í veg fyrir endurteknar hörmungar sem og af efnahagslegum aðstæðum. Sjónarmið um að arðrán launafólks í iðnríkjum þessa tíma og það félagslega óréttlæti sem það bjó við væri uppspretta átaka og öryggisleysis náði eyrum almennings og ráðamanna. Einnig hafði skilningur aukist á því að verslun og viðskipti kölluðu á samvinnu þjóða í millum við að skapa atvinnulífina sambærileg samkeppnisskilyrði.

Í skýrslu félags- og húsnæðismálaráðherra til Alþingis um 104. Alþjóðavinnuárástofningið 2015 kemur fram ráðherra hafi borist bréf frá forstjóra skrifstofu Alþjóðavinnuárástofnunarinnar, Guy Ryder, dags. 14. desember 2015. Með bréfinu vekur forstjórinn athygli á 100 ára afmæli Alþjóðavinnuárástofnunarinnar árið 2019. Fram kemur að stofnunin hafi hleypt af stokkunum verkefni sem beinist að eftirfarandi þáttum:

- þróun atvinnulífsins og samfélagsins,
- atvinnusköpun - einnig í þágu þeirra sem standa höllum fæti á vinnuarkaði,
- breytingum á skipulagi vinnunnar vegna nýrrar tækni og
- tengslum atvinnurekenda og launafólks, réttindum og skyldum, formi á reglusetningu o.fl.

Í bréfi forstjórans eru ríkisstjórnir aðildarríkjanna hvattar, í samstarfi við samtök aðila vinnuarkaðarins og önnur hlutaðeigandi samtök, til þess að efna innanlands til umræðna um framangreinda þætti. Þær umræður geti síðan orðið innlegg í umfjöllun á Alþjóðavinnuárástofninginu á afmælisárinu 2019.

Félags- og húsnæðismálaráðherra svaraði erindi forstjóra Alþjóðavinnuálastofnunarinnar með bréfi, dags. 4. febrúar 2016. Í bréfinu er vakin athygli á áratuga samstarfi ríkisstjórna Norðurlandanna að málefnum stofnunarinnar. Greint er frá því að norrænu ríkin hafi orðið sammála um að standa sameiginlega að verkefni sem miði að því að minnast 100 ára afmælis Alþjóðavinnuálastofnunarinnar árið 2019.

Þetta verði gert með því að draga saman efni úr norrænum rannsóknnum og setja það í búning sem geti orðið Alþjóðavinnuálastofnuninni og aðildarríkjum hennar að liði við framtíðarstefnumótun í félags- og vinnumálum, einkum á þeim sviðum sem fram koma í erindi forstjórans. Árlega verði tekið fyrir eitt viðfangsefni til rannsókna og niðurstöðurnar kynntar á ráðstefnum sem haldnar verði sem liður í formennskuáætlun hlutaðeigandi ríkis í Norrænu ráðherranefndinni. Samkvæmt þessu var fyrsta ráðstefnan haldin haustið 2016 í Finnlandi, sú næsta í Noregi árið 2017 og svo í Svíþjóð árið 2018. Lokaráðstefnan verður haldin á Íslandi fyrri hluta árs 2019. Með bréfinu býður félags- og húsnæðismálaráðherra forstjóranum til ráðstefnunnar á Íslandi. Sendiherra Íslands gagnvart alþjóðastofnunum í Genf kom bréfi ráðherra á framfæri við forstjóran á fundi 10. febrúar 2016. Forstjórinn þekktist boðið. Það verður í fyrsta skipti sem forstjóri Alþjóðavinnuálastofnunarinnar sækir Ísland heim frá því aðildin að stofnuninni var samþykkt á 27. Alþjóðavinnuálaþinginu í París í október 1945.

Í velferðarráðuneytinu hefur verið unnið að undirbúningi ráðstefnunnar á Íslandi frá því í desember 2016. Þegar hefur verið ákveðið að hún verði haldin í Hörpu dagana 4. og 5. apríl 2019. Haft hefur verið samráð við skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar við undirbúning ráðstefnunnar sem styrkir þetta samstarfsverkefni Norðurlandanna. Einnig var haldinn fundur með starfsmönnum alþjóðavinnuálastofnunarinnar í Genf 16. júní 2017 þar sem farið var yfir frumdrög að dagskrá. Skipuð hefur verið samstarfsnefnd sem falið er að undirbúa afmælisráðstefnuna. Í henni eiga sæti fulltrúar Alþýðusambands Íslands, Bandalags starfsmanna ríkis og bæja, Sambands íslenskra sveitarfélaga og Samtaka atvinnulífsins. Auk þess eiga sæti í samstarfsnefndinni hlutaðeigandi sérfræðingar velferðarráðuneytisins. Nefndinni hefur verið falið að eiga samráð við stofnanir ráðuneytisins sem fjalla um málefni vinnumarkaðarins með einum eða öðrum hætti, eins og Vinnuálastofnun, Vinnueftirlit ríkisins og Jafnréttisstofu. Hlutverk nefndarinnar er að móta skipulag og dagskrá afmælisráðstefnunnar í samvinnu við norræna samstarfsaðila sem fjalla um málefni ILO, skrifstofu Norrænu ráðherranefndarinnar, Alþjóðavinnuálastofnunnina, samtök á vinnumarkaði og aðra hlutaðeigandi hagsmunaaðila.

Fylgiskjal I

TILMÆLI NR. 205, UM STÖRF OG MANNSÆMANDI VINNU Í ÞÁGU FRÍÐAR OG ÞRAUTSEIGJU, 2017

Allsherjarþing Alþjóðavinnumálastofnunarinnar, sem stjórnarnefnd alþjóðavinnumálastofnunarinnar kvaddi til 106. þingsetu í Genf hinn 5. júní 2017, og áréttar grundvallarreglu stofnskrár Alþjóðavinnumálastofnunarinnar (ILO) sem kveður á um að varanlegur friður fái aðeins að hann byggist á félagslegu réttlæti og

minnir á Fíladelfíufirlýsinguna frá 1944, almennu mannréttindayfirlýsinguna frá 1948, yfirlýsingu Alþjóðavinnumálastofnunarinnar um grundvallarréttindi í atvinnulífinu og skjal um framkvæmd hennar frá 1998 og yfirlýsingu Alþjóðavinnumálastofnunarinnar um félagslegt réttlæti fyrir sanngjarna hnattvæðingu frá 2008 og

hefur hliðsjón af því að nauðsynlegt er að endurskoða tilmæli nr. 71 frá 1944, um umskiptin frá stríði til friðar, með það fyrir augum að færa út gildissvið þeirra og sjá fyrir uppfærðum leiðbeiningum um hlutverk atvinnu og mannsæmandi vinnu til forvarna, endurreisnar, friðar og þrautseigju með tilliti til hættuástands sem skapast af völdum átaka og hamfara og

hefur í huga afleiðingar átaka og þrenginga á fátækt og þróun, mannréttindi og reisn, mannsæmandi vinnu og sjálfbær fyrirtæki og

viðurkennir mikilvægi atvinnu og mannsæmandi vinnu til að stuðla að friði, koma í veg fyrir hættuástand sem skapast af völdum átaka og hamfara og stuðla að endurreisn og byggja upp þrautseigju og

gerir sér grein fyrir að löndin sem taka við flóttamönnum búa e.t.v. ekki við átök og neyðarástand og

leggur áherslu á nauðsyn þess að tryggja í hvívetna virðingu fyrir mannréttindum og réttarríkinu, þar með talið virðingu fyrir grundvallarréttindum í atvinnulífinu og alþjóðlegum reglum á sviði vinnumála, einkum þeim réttindum og meginreglum sem tengjast atvinnu og mannsæmandi vinnu og

hefur í huga að nauðsynlegt er að gera sér grein fyrir að neyðarástand hefur ólík áhrif á konur og karla og að jafnrétti kynjanna og stuðningur við konur og stúlkur við að stuðla að friði hefur úrslitabýðingu við að koma í veg fyrir hættuástand, stuðla að endurreisn og byggja upp þrautseigju og

viðurkennir mikilvægi þess að þróa viðbrögð, í samráði við aðila vinnumarkaðarins, við hættuástandi sem skapast af völdum átaka, í samráði við helstu samtök atvinnurekenda og launafólks og, eftir því sem við á, við viðkomandi opinberar stofnanir og

hefur hliðsjón af mikilvægi þess að skapa eða endurskapa hvetjandi umhverfi fyrir sjálfbær fyrirtæki, að teknu tilliti til ályktunar og niðurstaðna um eflingu sjálfbærra fyrirtækja, sem samþykkt var á 96. vinnuálagningu Alþjóðavinnuálastofnunarinnar árið 2007, þ.m.t. er stuðningur við lítil og meðalstór fyrirtæki til að stuðla að atvinnusköpun, efnahagslegri endurreisn og þróun og

staðfestir þörfina á að þróa og efla aðgerðir til félagslegrar verndar sem leið til að koma í veg fyrir hættuástand, stuðla að endurreisn og byggja upp þrautseigju og

viðurkennir hlutverk aðgengilegrar og vandaðrar opinberrar þjónustu í tengslum við efnahagslega endurreisn, þróun, uppbyggingu, forvarnir og þrautseigju og

leggur áherslu á þörf fyrir alþjóðlegt samstarf og samvinnu meðal svæðisbundinna og alþjóðlegra stofnana til að tryggja samstillta og samræmda framkvæmd og

hefur samþykkt ákveðnar tillögur um störf og mannsæmandi vinnu í þágu friðar og þrautseigju sem er fimmta mál á dagskrá þingsins og

hefur ákveðið að þessar tillögur skuli birtast í formi tilmæla,

samþykkir í dag, 16. júní 2017, eftirfarandi tilmæli sem vísa má til með heitinu tilmæli um störf og mannsæmandi vinnu í þágu friðar og þrautseigju 2017:

I. Markmið og gildissvið

1. Þessi tilmæli eru aðildarríkjum til leiðbeiningar um ráðstafanir sem gerðar eru til að skapa störf og mannsæmandi vinnu til forvarna, endurreisnar, friðar og þrautseigju þegar hættuástand skapast af völdum átaka og hamfara.

2. Í þessum tilmælum er merking eftirtalinna alþjóðlegra viðurkenndra hugtaka sem hér segir:

a) *hamfarir*: hvers kyns alvarleg röskun á starfsemi samfélags eða þjóðfélags sökum hættulegra atvika sem tengjast váhrifum, varnarleysi og afkastagetu og leiðir til eins eða fleiri eftirtalinna þátta: tjóns og áhrifa á mannlega, efnislega, efnahagslega og umhverfislega þætti og

b) *þrautseigja*: hæfni kerfis, samfélags eða þjóðfélags, sem stendur frammi fyrir hættum, til að bregðast við, mæta, aðlagast, umbreyta og ná sér aftur fljótt og á

skilvirkan hátt í kjölfar afleiðinga hættu, þ.m.t. með varðveislu og endurreisn nauðsynlegra grunnmannvirkja og -starfsemi með áhættustýringu.

3. Í þessum tilmælum vísar hugtakið *viðbrögð við hættuástandi* til allra ráðstafana á sviði vinnumála og mannsæmandi vinnu sem gerðar eru til að bregðast við hættuástandi sem skapast af völdum átaka og neyðarástands.

4. Þessi tilmæli taka til alls launfólks og fólks í atvinnuleit og allra atvinnurekenda, í öllum atvinnugreinum sem verða fyrir áhrifum hættuástands sem skapast af völdum átaka og neyðarástands.

5. Tilvísanirnar í þessum tilmælum til grundvallarréttinda í atvinnulífínu, til öryggis og heilsu og til vinnuskilyrða gilda einnig um launafólk sem tekur þátt í viðbrögðum við hættuástandi, þ.m.t. í fyrstu viðbrögðum. Tilvísanirnar í þessum tilmælum til mannréttinda og til öryggis og heilsu taka til einstaklinga í sjálfboðavinnu sem taka þátt í viðbrögðum við hættuástandi.

6. Ákvæði þessara tilmæla hafa ekki áhrif á réttindi og skyldur aðildarríkjanna samkvæmt alþjóðalögum, einkum alþjóðamannúðarlögum, alþjóðalögum um flóttamenn og alþjóðamannréttindalögum.

II. Leiðbeinandi meginreglur

7. Með því að grípa til ráðstafana á sviði vinnumála og mannsæmandi vinnu í því skyni að bregðast við hættuástandi sem skapast af völdum átaka og neyðarástands, með það fyrir augum að koma í veg fyrir slíkt, ættu aðildarríkin að hafa hliðsjón af eftirfarandi:

a) stuðla að fullri, virkri, valfrjálstri og mannsæmandi vinnu sem er mikilvægt til að koma á og viðhalda friði, koma í veg fyrir hættuástand, stuðla að endurreisn og byggja upp þrautseigju;

b) nauðsyn þess að virða, efla og hrinda í framkvæmd grundvallarréttindum í atvinnulífínu, öðrum mannréttindum og öðrum viðeigandi alþjóðlegum reglum á sviði vinnumála og taka tillit til annarra alþjóðlegra gerninga og skjala, eftir því sem við á;

c) mikilvægi góðrar stjórnunar og baráttu gegn spillingu og viðskiptum í skiptum fyrir pólitískan stuðning;

d) nauðsyn þess að virða landslög og -stefnur og nota staðbundna þekkingu, getu og fjármagn;

e) eðli hættuástands og umfangi áhrifa þess á getu stjórnvalda, þ.m.t. sjálfsstjórnarsvæða og sveitarfélaga, samtaka atvinnurekenda og launfólks og

annarra stofnana á landsvísu og annarra viðeigandi stofnana til að tryggja skilvirk viðbrögð, með nauðsynlegri alþjóðasamvinnu og aðstoð, eftir því sem þörf krefur;

f) nauðsyn þess að berjast gegn mismunun, fordómum og hatri á grunni kynþáttar, litar, kynferðis, trúarbragða, stjórnmalaskoðana, þjóðernis, félagslegs uppruna, fötlunar, aldurs, kynhneigðar eða af öðrum ástæðum;

g) nauðsyn þess að virða, efla og hrinda í framkvæmd jöfnum tækifærum og meðferð kvenna og karla án hvers kyns mismununar;

h) nauðsyn þess að leggja sérstaka áherslu á íbúahópa og einstaklinga sem hafa orðið sérstaklega illa úti sökum hættuástands, þar á meðal, en ekki takmarkað við, börn, ungmenni, einstaklinga sem tilheyra minnihlutahópum, frumbyggja og ættbálkasamfélög, fatlaða, uppflosnað fólk, innflytjendur, fólk á faraldsfæti, flóttamenn og aðra einstaklinga sem eru fluttir með valdi yfir landamæri;

i) mikilvægi þess að greina og fylgjast með hvers kyns neikvæðum og óviljandi afleiðingum og forðast skaðleg áhrif á einstaklinga, samfélög, umhverfið og hagkerfið;

j) þörf á réttlátum umskiptum í átt að umhverfisvænu hagkerfi sem leið til sjálfbærs hagvaxtar og félagslegra framfara;

k) mikilvægi samráðs aðila vinnumarkaðarins;

l) mikilvægi sáttargerðar á landsvísu, eftir því sem við á;

m) þörf fyrir alþjóðlega samstöðu, samábyrgð og samvinnu í samræmi við alþjóðalög og

n) þörf fyrir nána samhæfingu og samlegðaráhrif á sviði mannúðar- og þróunaraðstoðar, þ.m.t. til að stuðla að fullri, virkri, valfrjálsri og mannsæmandi atvinnu og tækifærum til tekjuöflunar og að forðast tvíverknað og óljóst umboð.

III. Skipuleg nálgun

8. Aðildarríki ættu að taka upp marghliða nálgun til að hrinda í framkvæmd samræmdum og yfirgripsmiklum aðferðum til að stuðla að friði, koma í veg fyrir hættuástand, stuðla að endurreisn og byggja upp þrautseigju sem felur í sér:

a) að koma á jafnvægi hvað varðar lífsviðurværi og tekjur með því að grípa til aðkallandi ráðstafana um félagslega vernd og atvinnusköpun;

b) að stuðla að staðbundnum efnahagsbata í því skyni að skapa atvinnutækifæri og mannsæmandi vinnu ásamt félagslegri og efnahagslegri enduraðlögun;

c) að stuðla að sjálfbærri atvinnu og mannsæmandi vinnu, félagslegri vernd og félagslegri aðlögun, sjálfbærri þróun, sköpun sjálfbærra fyrirtækja, einkum lítilla og meðalstórra fyrirtækja, umskiptum frá óformlega hagkerfinu til hins formlega, réttlátum umbreytingum í átt að umhverfislega sjálfbæru hagkerfi og aðgengi að opinberri þjónustu;

d) að tryggja samráð og hvetja til virkrar þátttöku samtaka atvinnurekenda annars vegar og launafólks hins vegar í að skipuleggja, hrinda í framkvæmd og hafa eftirlit með ráðstöfunum um þrautseigju og endurreisn með hliðsjón af, eftir því sem við á, sjónarmiðum viðkomandi borgaralegra stofnana;

e) að meta vinnumarkaðsáhrif á endurreisnaráætlanir á landsvísu sem framkvæmdar eru fyrir tilstilli opinberrar fjárfestingar og einkafjárfestingar í því skyni að stuðla að fullri, skilvirkri, valfrjálsri og viðeigandi atvinnu fyrir alla, konur og karla, einkum þó fyrir ungt fólk og fatlaða;

f) að veita ráðgjöf og stuðning við atvinnurekendur til að gera þeim kleift að gera skilvirkar ráðstafanir til að bera kennsl á, koma í veg fyrir, draga úr og gera grein fyrir því hvernig þeir takast á við áhættu tengda neikvæðum áhrifum á mannréttindi og réttindi á vinnumarkaði í starfsemi sinni eða með vörum sínum, þjónustu eða starfsemi sem þeir kunna að tengjast beint;

g) að hafa kynjasjónarmið í huga við að koma í veg fyrir hættuástand og við undirbúning viðbragða við því, framkvæmd, eftirlit og matsaðgerð;

h) að skapa efnahagslegan, félagslegan og lagalegan ramma á landsvísu til að hvetja til varanlegs og sjálfbærs friðar og þróunar og virða réttindi í atvinnulífinu;

i) að stuðla að rétti til að stofna félög og semja sameiginlega;

j) að byggja upp eða koma aftur á fót vinnumarkaðsstofnunum, þ.m.t. vinnumiðlunum, í því skyni að koma á stöðugleika og stuðla að endurreisn;

k) að þróa getu ríkisstjórna, þ.m.t. svæðisbundinna stjórnvalda og sveitarfélaga, samtaka atvinnurekenda og launafólks og

l) að gera ráðstafanir, eftir því sem við á, um að einstaklingar sem hafa orðið fyrir áhrifum sökum hættuástands njóti félagslegrar og efnahagslegrar enduraðlögunar, einkum þeir sem áður voru tengdir vopnuðum sveitum og hópum, þ.m.t. með þjálfunaráætlunum sem miða að því að auka atvinnumöguleika þeirra.

9. Viðbrögð við hættuástandi strax í kjölfar átaka eða hamfara ættu að fela í sér, eftir því sem við á:

- a) samræmda og altæka þarfagreiningu með skýrri skírskotun til kynjasjónarmiða;
- b) brýn viðbrögð með það í huga að uppfylla grundvallarþarfir og veita þjónustu, þ.m.t. félagslega vernd, stuðning við lífsviðurværi, tafarlaugar ráðstafanir um atvinnu og tækifæri til tekjuöflunar fyrir íbúahópa og einstaklinga sem hafa átt undir högg að sækja sökum hættuástandsins;
- c) aðstoð, að því marki sem unnt er, af hálfu opinberra stjórnvalda með stuðningi alþjóðasamfélagsins, þátttöku aðila vinnumarkaðarins og, þar sem við á, viðkomandi opinberra samtaka og samfélagsstofnana;
- d) öruggar og mannsæmandi vinnuáðstæður, þ.m.t. að sjá fyrir persónuhlífum og læknishjálpi fyrir alla starfsmenn, einnig þá sem taka þátt í björgunar- og endurhæfingarstarfi og
- e) endurskipulagningu, þegar þörf krefur, ríkisstofnana og samtaka atvinnurekenda og launafólks, auk viðkomandi opinberra stofnana.

IV. Atvinnu- og tekjuöflunartækifæri

10. Þegar endurreisn fer fram og þrautseigja er eflað ættu aðildarríki að samþykkja og hrinda í framkvæmd alhliða og sjálfbærri atvinnuáætlun til að stuðla að fullri, virkri valfrjálsri og viðeigandi atvinnu og mannsæmandi vinnu fyrir konur og karla, að teknu tilliti til samþykktar nr. 122 frá 1964, um stefnu í atvinnumálum, auk leiðbeininga sem kveðið er á um í ályktunum Alþjóðavinnuáætlunarinnar.

11. Aðilar ættu, í samráði við helstu samtök atvinnurekenda og launafólks, að samþykkja heildarráðstafanir í því skyni að stuðla að fullri, virkri og valfrjálsri atvinnu og mannsæmandi vinnu og tekjuöflunartækifærum með því að leggja áherslu á, eftir því sem við á:

- a) mótun stefnu um mannaflafrækar fjárfestingar, þ.m.t. opinberar atvinnuáætlanir;
- b) staðbundin frumkvæðisverkefni um efnahagslega endurreisn og þróun, með sérstaka áherslu á lífsviðurværi jafnt í dreifbýli sem þéttbýli;
- c) að skapa eða byggja upp á ný aðstæður fyrir sjálfbær fyrirtæki, þ.m.t. að hlúa að litlum og meðalstórum fyrirtækjum sem og samvinnufélögum og öðrum frumkvæðisverkefnum á sviði félagslegs hagkerfis, einkum með áherslu á aðgerðir til að auðvelda aðgang að fjármagni;

- d) að styðja við sjálfbær fyrirtæki til að tryggja samfelldan rekstur í því skyni að viðhalda og auka atvinnuþátttöku og gera kleift að skapa ný störf og fjölga tekjuöflunartækifærum;
- e) að auðvelda réttláta umbreytingu í átt að umhverfisvænu hagkerfi sem leið til aukins sjálfbærs hagvaxtar og félagslegra framfara og til að skapa ný störf og fjölga tekjuöflunartækifærum;
- f) að styðja félagslega vernd og atvinnu og virða og efla grundvallarréttindi í atvinnulífinu fyrir þá sem eru í óformlega hagkerfinu og hvetja til umskipta launafólks og efnahagslegra aðila úr óformlega hagkerfinu til formlega hagkerfisins, að teknu tilliti til tilmæla frá 2015 um að gera óformlega hagkerfið að formlegu (nr. 204);
- g) að styðja opinbera geirann og stuðla að félagslegu, efnahagslegu og umhverfisvænu samstarfi opinberra aðila og einkaaðila og beita öðrum úrræðum til að þróa færni, getu og atvinnusköpun;
- h) að gera eftirsóknarvert fyrir fjölþjóðleg fyrirtæki að vinna með fyrirtækjum á landsvísu í því skyni að skapa skilvirka, valfrjálsa og mannsæmandi vinnu og að standa fyrir áreiðanleikakönnun mannréttinda með það fyrir augum að tryggja virðingu fyrir mannréttindum og réttindum á vinnumarkaði með hliðsjón af þríhliða yfirlýsingunni um grundvallarreglur er varða fjölþjóðleg fyrirtæki og félagsmálastefnu og
- i) að auðvelda einstaklingum sem áður tengdust herjum og vopnuðum hópum atvinnuþátttöku, eftir því sem við á.

12. Aðildarríki ættu að þróa og beita virkri vinnumarkaðsstefnu og tengdum áætlunum með sérstakri áherslu á hópa sem eiga undir högg að sækja og standa höllum fæti og íbúahópa og einstaklinga sem hafa orðið sérstaklega illa úti sökum hættuástands, þar á meðal, en ekki takmarkað við, fatlaða einstaklinga, fólk á faraldsfæti og flóttamenn, eftir því sem við á, og í samræmi við landslög og reglugerðir.

13. Til að bregðast við hættuástandi ættu aðildarríki að leitast við að skapa tækifæri til tekjuöflunar, stöðugar atvinnu og mannsæmandi vinnu fyrir ungar konur og karla, þ.m.t. með áherslu á:

- a) samþætta þjálfunar-, atvinnu- og vinnumarkaðsáætlanir sem taka til sérstakra aðstæðna ungs fólks sem gengur sín fyrstu spor út á vinnumarkaðinn og

b) sérstaka vinnumiðlun fyrir ungmenni í tengslum við afvopnun, heimsendingu herja og enduraðlögun sem felur í sér sálfélagslega ráðgjöf og aðrar aðgerðir til að takast á við andfélagslega hegðun og ofbeldi með það fyrir augum að koma einstaklingum aftur inn í borgaralegt líf.

14. Ef um er að ræða hættuástand sem leiðir til þess að fjöldi fólks flosnar upp ættu aðildarríki:

a) að stuðla að því að uppflosnað fólk geti aflað sér lífsviðurværis, hljóti þjálfun og fái vinnu í því skyni að aðlagast aðstæðum á hinum félagslega og efnahagslega vinnumarkaði;

b) að byggja upp þrautseigju og styrkja getu gestgjafasamfélaga til að stuðla að mannsæmandi atvinnutækifærum fyrir alla með það fyrir augum að tryggja að lífsviðurværi og atvinnuþátttaka íbúa sveitarfélaga sé viðhaldið og þeim sé gert betur kleift að taka við og hýsa uppflosnað fólk og

c) að auðvelda uppflosnuðu fólki að snúa aftur heim sjálfviljugt til upprunalanda sinna og að koma þeim aftur inn á vinnumarkaðinn þegar aðstæður leyfa.

V. Réttindi, jafnrétti og viðbrögð við mismunun

15. Þegar brugðist er við mismunun sem stafar af átökum eða versnar þegar átök og hamfarir eiga sér stað og þegar ráðstafanir eru gerðar til að stuðla að friði, koma í veg fyrir hættuástand, stuðla að endurreisn og efla þrautseigju ættu aðildarríki:

a) að virða, efla og stuðla að jöfnum tækifærum og meðferð kvenna og karla án hvers kyns mismununar, með hliðsjón af samþykkt um jöfn laun karla og kvenna fyrir jafnverðmæt störf (nr. 100) ásamt tilmælum (nr. 90), frá 1951, og samþykkt um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfa, frá 1958 (nr. 111), ásamt tilmælum (nr. 111) frá 1958;

b) að gæta sérstaklega að heimilum þar sem einn aðili er höfuð fjölskyldunnar, einkum þegar börn, konur, fatlað fólk eða aldraðir eru höfuð fjölskyldna;

c) að gera ráðstafanir til að tryggja að konur, sem hafa stundað atvinnu þegar hættuástand skapast og hafa axlað aukna ábyrgð, verði ekki leystar af hólmi gegn vilja sínum þegar karlar snúa aftur sem vinnuafli;

d) að gera ráðstafanir til að tryggja að konur geti með virkum hætti verið með í ákvörðunartöku í tengslum við endurreisn og uppbyggingu þrautseigju og að þörfum

þeirra og hagsmunum sé forgangsraðað í áætlunum og viðbrögðum og að mannréttindum kvenna og stúlkna sé haldið á lofti og þau varin;

e) að koma í veg fyrir og refsa fyrir hvers kyns kynbundið ofbeldi, þar á meðal nauðgun, kynferðislega misnotkun og áreitni og að vernda og styðja fórnarlömb;

f) að huga sérstaklega að því að byggja upp eða endurheimta stöðugleika og félags- og efnahagslega uppbyggingu í þágu íbúahópa sem hafa orðið sérstaklega illa úti sökum hættuástands, þ.m.t. en ekki takmarkað við, einstaklinga sem tilheyra minnihlutahópum, frumbyggja og ættbálka, uppflosnað fólk, fatlaða, innflytjendur og flóttamenn, að teknu tilliti til samþykktar um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfa (nr. 111) ásamt tilmælum (nr. 111), frá 1958, sem og annarra viðeigandi alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála og annarra alþjóðlegra gerninga og skjala, eftir því sem við á;

g) að tryggja að samráð sé haft við einstaklinga sem tilheyra tengdum minnihlutahópum og frumbyggja- og ættbálkasamfélögum, einkum fyrir milligöngu fulltrúastofnana þeirra, ef þær eru fyrir hendi, og taka beinan þátt í ákvörðunarferlinu, einkum ef yfirráðasvæði frumbyggja eða ættbálkasamfélög þeirra og umhverfi verða fyrir áhrifum af völdum hættuástands og tengdra aðgerða, til endurreisnar og aukins stöðugleika;

h) að tryggja, í samráði við samtök atvinnurekenda og launfólks, að fatlað fólk, þar á meðal þeir sem hafa orðið örkumla af völdum átaka eða neyðarástands, fái tækifæri til endurhæfingar, menntunar, sérhæfðrar starfsráðgjafar, þjálfunar og endurmenntunar og fá atvinnu, að teknu tilliti til viðeigandi alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála og annarra alþjóðlegra gerninga og skjala og

i) að tryggja að mannréttindi alls fólks á faraldsfæti og fjölskyldna þeirra, sem dvelja í landi þar sem hættuástand ríkir, séu virt á jafnréttisgrundvelli á við aðra landsmenn, að teknu tilliti til viðeigandi alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála og annarra alþjóðlegra gerninga og skjala, eftir því sem við á.

16. Í baráttunni gegn barnavinnu sem stafar af eða versnar í kjölfar átaka eða þrenginga ættu aðildarríkin:

a) að gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til að koma í veg fyrir, greina og útrýma barnavinnu þegar brugðist er við hættuástandi, að teknu tilliti til samþykktar um lágmarksaldur við vinnu (nr. 138) ásamt tilmælum (nr. 146) frá 1973;

- b) að grípa til bráðra aðgerða til að koma í veg fyrir, greina og útrýma versta formi barnavinnu, þar með talið mansali barna og kvaðningu barna til þátttöku í vopnuðum átökum, að teknu tilliti til samþykktar um barnavinnu í sinni verstu mynd (nr. 182) ásamt tilmælum (nr. 190) frá 1999;
- c) að sjá fyrir endurhæfingu, félagslegri aðlögun og þjálfunaráætlunum fyrir börn og ungmenni sem áður tengdust herjum og vopnuðum hópum til að hjálpa þeim að aðlaga sig að samfélaginu og
- d) að tryggja að félagsverndarþjónusta sé veitt til verndar börnum, til dæmis með millifærslum í formi peninga eða í fríðu.

17. Í baráttunni gegn nauðungar- eða skylduvinnu sem stafar af eða versnar þegar átök brjótast út eða neyðarástand á sér stað ætti að grípa til brynna ráðstafana til að koma í veg fyrir, greina og útrýma öllum tegundum af nauðungar- eða skylduvinnu, þar með talið mansali sem miðar að nauðungar- eða skylduvinnu, að teknu tilliti til samþykktar um nauðungarvinnu eða skylduvinnu (nr. 29) frá 1930 ásamt bókun við hana frá 2014, samþykktar um afnám nauðungarvinnu (nr. 105) frá 1957 ásamt tilmælum um viðbótarráðstafanir gegn nauðungarvinnu (nr. 203) frá 2014.

VI. Menntun, starfsþjálfun og leiðbeiningar

18. Til að koma í veg fyrir og bregðast við hættuástandi og á grundvelli meginreglunnar um jafnrétti og jafna meðferð kvenna og karla, stúlkna og drengja ættu aðildarríkin að sjá til þess:

- a) að menntun sé ekki raskað eða þá að henni sé komið á á ný eins fljótt og auðið er og að börn, þ.m.t. þau sem hafa flosnað upp, fólk á faraldsfæti, eða flóttamenn, hafi aðgang að gjaldfrjálsri, góðri og opinberri menntun, þ.m.t. með stuðningi alþjóðlegrar aðstoðar í samræmi við viðeigandi alþjóðalög og án hvers kyns mismununar á öllum stigum hættuástands og endurreisnar og
- b) að fyrir hendi séu áætlanir um að börn og ungt fólk fái annað tækifæri og að þær taki á hvers kyns röskun sem kann að verða á menntun og þjálfun þeirra.

19. Til að koma í veg fyrir og bregðast við hættuástandi ættu aðildarríkin, eftir því sem við á:

- a) að móta eða aðlaga menntun, þjálfun, endurmenntun og starfsráðgjöf á landsvísu, sem metur og bregst við nýrri fagkunnáttuþörf sem kann að myndast við

endurreisn og enduruppbyggingu, í samráði við mennta- og þjálfunarstofnanir og samtök atvinnurekenda og launafólks með virkri þátttöku allra hagsmunaaðila hjá hinu opinbera og einkaaðila sem málið varðar;

- b) að aðlaga námskrár og þjálfna kennara og leiðbeinendur í að stuðla að:
 - i) friðsamlegri sambúð og sátt í þágu friðarumleitana og þrautseigju og
 - ii) að veita fræðslu um neyðarástand, hvernig draga má úr því og auka meðvitund um endurreisn, enduruppbyggingu og þrautseigju;
- c) að samræma þjónustu á sviði menntunar, þjálfunar og endurmenntunar á landsvísu, svæðisvísu og í héraði, þ.m.t. æðri menntun, starfsnám, starfsþjálfun og menntun á sviði frumkvöðlastarfs og gera konum og körlum sem hafa sætt skerðingu eða röskun á námi sínu að hefja eða halda áfram og ljúka menntun og þjálfun;
- d) að framlengja og aðlaga þjálfunar- og endurmenntunaráætlanir til að mæta þörfum allra þeirra sem hafa verið án atvinnu og
- e) að huga sérstaklega að þjálfun og efnahagslegri valdeflingu þeirra íbúa sem eiga undir högg að sækja, þ.m.t. í hinum dreifðu byggðum og í óformlega hagkerfinu.

20. Aðildarríki ættu að tryggja að konur og stúlkur hafi, á grundvelli jafnréttis og jafnrar meðferðar, aðgang að öllum náms- og þjálfunaráætlunum sem eru byggðar upp í þágu endurreisnar og þrautseigju.

VII. Félagsleg vernd

21. Til að bregðast við hættuástandi ættu aðildarríki, eins fljótt og auðið er:

- a) að leitast við að tryggja lágmarkstekjuöryggi, einkum í þágu einstaklinga sem hafa orðið fyrir atvinnu- og tekjumissi sökum hættuástandsins;
- b) að þróa, endurheimta eða efla alhliða almannatryggingakerfi og önnur úrræði á sviði félagslegrar verndar, með hliðsjón af landslögum og alþjóðasamningum og
- c) að leitast við að tryggja greiðan aðgang að nauðsynlegri heilbrigðisþjónustu og annarri grundvallarfélagsþjónustu, einkum fyrir hópa og einstaklinga sem hafa orðið sérstaklega illa úti sökum hættuástands.

22. Til að koma í veg fyrir hættuástand, stuðla að endurreisn og efla þrautseigju ættu aðildarríki að koma á fót, endurbyggja eða viðhalda lágmarksrétti til félagslegrar verndar og leitast við að fylla í gloppur hvað varðar gildissvið hennar, að teknu tilliti til samþykktar um lágmark félagslegs öryggis (nr. 102) frá 1952, tilmæla um

lágmarkrétt til félagslegrar verndar (nr. 202) frá 2012, auk annarra viðeigandi alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála.

VIII. Vinnulöggjöf, stjórnýsla á sviði vinnumála og vinnumarkaðsupplýsingar

23. Við endurreisn í kjölfar hættuástands ber aðildarríkjum, í samráði við helstu samtök atvinnurekenda og launafólks:

- a) að endurskoða, koma á fót, endurbæta eða styrkja vinnulöggjöf, ef nauðsyn krefur, þar á meðal ákvæði um atvinnuöryggi og aðbúnað og hollustuhætti á vinnustöðum, í samræmi við yfirlýsingu Alþjóðavinnumálastofnunarinnar um grundvallarréttindi í atvinnulífinu og skjal um framkvæmd hennar frá 1998, auk gildandi alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála.
- b) að tryggja að vinnulöggjöf stuðli að fjölgun arðsamra starfa sem valin eru af fúsum og frjálsum vilja og mannsæmandi atvinnu;
- c) að koma á fót, endurbæta eða styrkja, eftir því sem þörf krefur, stjórnýslukerfi vinnumála, þar á meðal vinnueftirlit og aðrar lögbærar stofnanir, að teknu tilliti til samþykktar um vinnueftirlit í iðnaði og verslun (nr. 81) frá 1947, sem og kerfi um að semja sameiginlega og gerð kjarasamninga, að teknu tilliti til samþykktar um beitingu grundvallarreglna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega, (nr. 98) frá 1949;
- d) að koma á fót, endurvekja eða styrkja, eftir því sem þörf krefur, kerfi til að safna og greina vinnumarkaðsupplýsingar, einkum með áherslu á íbúahópa sem verst hafa orðið úti sökum hættuástands;
- e) að koma á fót eða endurvekja og styrkja opinbera vinnumiðlun, þ.m.t. ráðningarþjónustu þegar neyðarástand ríkir;
- f) að tryggja að reglur séu settar um rekstur vinnumiðlunarstofa, að teknu tilliti til samþykktar um einkareknar vinnumiðlunarskrifstofur frá 1997 (nr. 181) og
- g) að stuðla að samlegðaráhrifum allra vinnumarkaðsaðila í því skyni að gera íbúum sveitarfélaga kleift að hagnast sem mest af atvinnutækifærum sem verða til í kjölfar fjárfestinga sem tengjast friðarumleitunum og endurreisn.

IX. Samningaviðræður aðila vinnumarkaðarins og hlutverk samtaka atvinnurekenda og launafólks

24. Til að bregðast við hættuástandi ættu aðildarríki, í samráði við helstu samtök atvinnurekenda og launafólks:

- a) að tryggja að allar ráðstafanir sem kveðið er á um í þessum tilmælum séu þróaðar eða kynntar í samningaviðræðum aðila vinnumarkaðarins með þátttöku beggja kynja, að teknu tilliti til samþykktar varðandi samstarf um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála (nr. 144) frá 1976;
- b) að skapa hvetjandi umhverfi til að endurvekja eða styrkja samtök atvinnurekenda og launafólks og
- c) að hvetja, eftir því sem við á, til náins samstarfs við stofnanir samfélagsins.

25. Aðildarríkin ættu að viðurkenna hið brýna hlutverk samtaka atvinnurekenda og launafólks þegar brugðist er við hættuástandi, að teknu tilliti til samþykktar um félagafrelsi og verndun þess (nr. 87) frá 1948 og samþykktar um beitingu grundvallarreglna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega, (nr. 98) frá 1949 og einkum:

- a) að aðstoða sjálfbær fyrirtæki, einkum lítil og meðalstór fyrirtæki, við að gera áætlanir um rekstrarsamfellu til að ná sér eftir hættuástand með þjálfun, ráðgjöf og efnislegum stuðningi og auðvelda aðgang að fjármagni;
- b) að aðstoða launafólk, einkum það sem hefur orðið undir sökum hættuástandsins, að ná sér í kjölfar þess með þjálfun, ráðgjöf og efnislegum stuðningi og
- c) að gera ráðstafanir í þessum tilgangi með því að semja sameiginlega auk annarra aðferða við samningaviðræður aðila vinnumarkaðarins.

X. Fólk á faraldsfæti sem er illa statt sökum hættuástands

26. Með hliðsjón af því að taka ætti sérstaklega á málefnum fólks á faraldsfæti, einkum farandverkafólks sem hefur orðið sérstaklega illa úti sökum hættuástands, ættu aðildarríkin að gera ráðstafanir í samræmi við landslög og gildandi þjóðarétt í því skyni:

- a) að útrýma nauðungar- eða skylduvinnu, þ.m.t. mansali;
- b) að stuðla að, eftir því sem við á, að fólk á faraldsfæti í gestgjafasamfélögum fái notið félagslegrar aðlögunar með aðgangi að vinnumarkaði, þ.m.t. frumkvöðlastarfsemi og tækifærum til tekjuöflunar og með mannsamandi vinnu;
- c) að vernda og leitast við að tryggja réttindi á vinnumarkaði og öruggt starfsumhverfis fyrir farandlaunafólk, þ.m.t. fólk í ótryggri atvinnu, farandlaunakonur, farandlaunaungmenn og fatlað farandlaunafólk í öllum atvinnugreinum;

- d) að taka tillit til farandlaunafólks og fjölskyldna þeirra við mótun vinnuverndarstefnu og áætlana sem fjalla um viðbrögð við átökum og neyðarástandi, eftir því sem við á og
- e) að auðvelda fólki á faraldsfæti og fjölskyldum þeirra að koma aftur inn í öruggt umhverfi og endurheimta reisu.

27. Í samræmi við leiðbeiningarnar sem kveðið er á um í V., VIII. og IX. hluta ættu aðildarríki að stuðla að jöfnum tækifærum og meðferð alls farandlaunafólks með tilliti til grundvallarréttinda í atvinnulífinu samkvæmt viðeigandi ákvæðum í landslögum og reglugerðum, einkum í því skyni:

- a) að fræða fólk á faldsfæti um réttindi á vinnumarkaði og vinnuvernd, þ.m.t. með því að veita upplýsingar, á tungumáli sem það skilur, um réttindi og skyldur launafólks og hvernig það fái rétt hlut sinn ef brotið er gegn því;
- b) að gera fólki á faraldsfæti kleift að taka þátt í starfi heildarsamtaka atvinnurekenda og launafólks;
- c) að samþykkja ráðstafanir og greiða fyrir átaki þar sem barist er gegn mismunun og útlendingaandúð á vinnustað og leggja áherslu á jákvætt framlag fólks á faraldsfæti til virkrar þátttöku í samtökum atvinnurekenda og samtökum launafólks auk stofnana samfélagsins og
- d) ráðfæra sig við og kalla til samtök atvinnurekenda og launafólks og, eftir því sem við á, aðrar viðkomandi stofnanir samfélagsins, að því er varðar atvinnuþátttöku fólks á faraldsfæti.

XI. Flóttamenn og slíkir sem snúa aftur til síns heima

Aðgangur flóttamanna að vinnumarkaði.

28. Allar ráðstafanir sem gerðar eru samkvæmt þessum hluta, í þeim tilvikum að flóttamenn streyma yfir landamæri, eru háðar:

- a) aðstæðum innanlands og innan svæðisins, að teknu tilliti til gildandi þjóðaréttar, grundvallarréttinda í atvinnulífinu, landslaga og
- b) krefjandi úrlausnarefnum og hömlum aðildarríkja hvað varðar bolmagn og getu til að bregðast við á áhrifaríkan hátt, að teknu tilliti til þarfa og forgangsroðunar helstu samtaka atvinnurekenda og launafólks.

29. Aðildarríki ættu að viðurkenna mikilvægi þess að jafna byrðum og dreifa ábyrgð. Þau ættu að efla alþjóðlegt samstarf og samstöðu til að veita fyrirsjáanlega, sjálfbæra og fullnægjandi mannúðar- og þróunaraðstoð til að styðja þau lönd sem skemmst eru á veg komin í þróun sem og þróunarríki sem hýsa fjölda flóttamanna, þar á meðal um að takast á við afleiðingar þessa á vinnumarkaði og tryggja áframhaldandi þróun þeirra.

30. Aðildarríki ættu að gera ráðstafanir, eftir því sem við á, til að:

- a) stuðla að sjálfstæði með því að fjölga tækifærum flóttamanna til að sjá sér farborða og á vinnumarkaði án mismununar meðal flóttamanna og á þann hátt sem styður einnig gestgjafasamfélagið og
- b) móta innanlandsstefnu og landsáætlanir, þar sem lögbær stjórnvöld bera ábyrgð á atvinnu og vinnumálum og í samráði við samtök atvinnurekenda og launafólks, til að tryggja vernd flóttamanna á vinnumarkaði, þar með talið að því er varðar aðgang að mannsæmandi vinnu og tækifærum til að afla sér lífsviðurværis.

31. Aðildarríki ættu að safna áreiðanlegum upplýsingum til að meta áhrif flóttamanna á vinnumarkaði og þarfir núverandi vinnuafli og atvinnurekenda í því skyni að hámarka nýtingu hæfileika og mannauðs sem býr í flóttamönnum.

32. Aðildarríki ættu að byggja upp þrautseigju og styrkja getu gestgjafasamfélaga með því að fjárfesta í staðbundnum hagkerfum og stuðla að fullri, skilvirkri, sjálfviljugri og mannsæmandi vinnu og færniþróun íbúanna.

33. Í samræmi við leiðbeiningar sem kveðið er á um í IV., VI. og VII. hluta ættu aðildarríki að hafa flóttamenn með í þeim aðgerðum sem gripið er til í tengslum við atvinnu, þjálfun og aðgang að vinnumarkaði, eftir því sem við á, einkum:

- a) að stuðla að aðgangi þeirra að tæknilegri þjálfun og starfsþjálfun, einkum fyrir tilvernað áætlaná Alþjóðavinnuáætlunastofnunarinnar (ILO) og viðeigandi áætlana hagsmunaaðila til að auka færni sína og gera þeim kleift að sækja frekari endurmenntun, að teknu tilliti til hugsanlegrar sjálfviljugrar farar til heimalandsins;
- b) að stuðla að aðgangi þeirra að formlegum atvinnutækifærum, áætlunum um tekjuöflun og frumkvöðlastarfsemi með því að sjá fyrir starfsþjálfun og leiðbeiningum, aðstoða við og fá starfsvist og aðstoð við að fá atvinnuleyfi, eftir því

sem við á, og koma þannig í veg fyrir að störf á vinnumarkaði í gistiríkjum færist yfir í óformlega hagkerfið;

- c) að auðvelda viðurkenningu, vottun, faggildingu og nýtingu hæfileika og starfshæfni flóttamanna með viðeigandi úrræðum og veita aðgang að sérsniðnum þjálfunar- og endurmenntunartækifærum, þ.m.t. markvisst tungumálanám;
- d) að auka getu opinberrar vinnumiðlunarþjónustu og bæta samvinnu við aðra þjónustuveitendur, þ.m.t. einkareknar ráðningarskrifstofur, til að auðvelda aðgang flóttamanna að vinnumarkaðnum;
- e) að gera gangskör í að styðja aðlögun kvenkyns flóttamanna og ungmenna að vinnumarkaði sem og annarra sem eiga undir högg að sækja og
- f) að auðvelda, eftir því sem við á, flutning atvinnutengdra réttinda og almannatryggingaréttinda, þ.m.t. lífeyris, í samræmi við innlend ákvæði gistilandsins.

34. Í samræmi við leiðbeiningarnar sem kveðið er á um í V., VIII. og IX. hluta ættu aðildarríki að stuðla að jöfnum tækifærum og meðferð allra flóttamanna með tilliti til grundvallarréttinda í atvinnulífinu samkvæmt viðeigandi ákvæðum í vinnulöggjöf og reglugerðum, einkum í því skyni:

- a) að fræða flóttamenn um réttindi á vinnumarkaði og vinnuvernd, þ.m.t. með því að veita upplýsingar, á tungumáli sem það skilur, um réttindi og skyldur launafólks og hvernig það fái rétt hlut sinn ef brotið er gegn því;
- b) að gera flóttafólki kleift að taka þátt í starfi heildarsamtaka atvinnurekenda og launafólks og
- c) að samþykkja viðeigandi ráðstafanir, þ.m.t. lagalegar ráðstafanir og átak til að berjast gegn mismunun og útlendingaandúð á vinnustað og leggja áherslu á jákvætt framlag fólks á faraldsfæti til virkrar þátttöku í samtökum atvinnurekenda og samtökum launafólks auk stofnana samfélagsins.

35. Aðildarríki ættu að ráðfæra sig við og kalla til samtök atvinnurekenda og launafólks og aðrar viðkomandi stofnanir samfélagsins að því er varðar atvinnuþátttöku flóttafólks.

36. Aðildarríki ættu að styðja gestgjafalönd í að auka getu sína og efla þrautseigju, þ.m.t. með þróunaraðstoð, með því að fjárfesta innan sveitarfélaga.

Sjálfviljug heimsending og enduraðlögun þeirra sem snúa aftur til síns heima

37. Þegar staða öryggismála í upprunalandi flóttamanna hefur batnað nægilega mikið ættu aðildarríki að vinna saman að því að auðvelda heimför flóttamanna af fúsum og frjálsum vilja við öruggar aðstæður og að virt sé mannleg reisn og stuðla að endurkomu inn á vinnumarkaðinn, þ.m.t. með aðstoð alþjóðastofnana.

38. Aðildarríki ættu að vinna með Alþjóðavinnuáráðastofnuninni (ILO) og hlutaðeigandi hagsmunaaðilum við að þróa sértækar áætlanir fyrir þá sem snúa aftur til síns heima í því skyni að greiða fyrir starfsþjálfun þeirra og enduraðlögun að vinnumarkaðnum.

39. Aðildarríki ættu að vinna saman, þ.m.t. með aðstoð viðkomandi alþjóðastofnana, að því að styðja félagslega og efnahagslega aðlögun þeirra sem snúa aftur til síns heima í upprunalandi sínu með aðgerðum sem settar eru fram í IV. og IX. hluta, eftir því sem við á, með þeim hætti sem styður efnahagslega og félagslega þróun sveitarfélaga.

40. Að teknu tilliti til meginreglunnar um að deila byrðum og ábyrgð ættu aðildarríkin að styðja upprunalönd í að auka getu sína og byggja upp og efla þrautseigju, þ.m.t. með þróunaraðstoð, með því að fjárfesta innan sveitarfélaga þar sem fólk sem snýr aftur til síns heima nýtur aðstoðar við enduraðlögun og með því að stuðla að fullri, skilvirkri, valfrjálstri og mannsæmandi vinnu.

XII. Ráðstafanir til forvarna, mildunar áhættu og viðbúnaðar

41. Aðildarríki ættu að grípa til aðgerða, einkum í löndum þar sem fyrirsjáanleg hætta er á átökum eða neyðarástandi, til að byggja upp þrautseigju í samráði við samtök atvinnurekenda og launafólks og aðra hagsmunaaðila til að koma í veg fyrir, milda áhættu og búa sig undir hættuástand með því að styðja efnahagslega og félagslega þróun og stuðla að mannsæmandi vinnu með aðgerðum sem felast meðal annars í:

a) að greina áhættu og meta ógn og veikleika sem steðja að mannlegum, efnislegum, efnahagslegum, umhverfislegum, stofnanalægum og félagslegum auði í héraði, á landsvísu og á viðkomandi svæði;

b) að viðhafa áhættustjórnun, þ.m.t. að gera viðbúnaðaráætlanir, huga að viðvörðunum í tæka tíð, draga úr áhættu og bregðast við neyðartilvikum og

c) að koma í veg fyrir og draga úr skaðlegum áhrifum, þ.m.t. með stjórnun á rekstarsamfellu fyrirtækja, bæði í opinbera geiranum og einkageiranum með hliðsjón af þríhliða yfirlýsingu um fjölþjóðafyrirtæki og stefnu í félagsmálum og yfirlýsingu Alþjóðavinnuárástofnunarinnar um grundvallarréttindi í atvinnulífnum og skjal um framkvæmd hennar frá 1998.

XIII. Alþjóðleg samvinna

42. Við undirbúning fyrir og viðbrögð við hættuástandi ættu aðildarríkin að efla samvinnu og gera viðeigandi ráðstafanir með tvíhliða eða marghliða fyrirkomulagi, þ.m.t. fyrir tilverknað kerfis Sameinuðu þjóðanna, alþjóðlegra fjármálastofnana og annarra svæðisbundinna eða alþjóðlegra úrræða þar sem viðbrögð eru samræmd. Aðildarríki ættu að nýta núverandi fyrirkomulag, starfandi stofnanir og viðtekin úrræði og styrkja þau eftir því sem við á.

43. Viðbrögð við hættuástandi, þ.m.t. stuðningur svæðisbundinna og alþjóðlegra stofnana, ættu að miða að því að leggja áherslu á atvinnu, mannsæmandi vinnu og sjálfbær fyrirtæki og að vera í samræmi við gildandi alþjóðlegar reglur á sviði vinnumála.

44. Aðildarríki ættu að vinna saman að því að efla þróunaraðstoð og fjárfestingu hins opinbera og einkaaðila í viðbrögðum við hættuástandi í því skyni að skapa mannsæmandi og arðsöm störf, efla og þróa fyrirtæki og sjálfstæða atvinnustarfsemi.

45. Alþjóðlegar stofnanir ættu að efla samvinnu sín á milli og samræma viðbrögð við hættuástandi í samræmi við það umboð sem þær hafa og nýta sér að fullu viðeigandi alþjóðlegan stefnuramma og fyrirkomulag.

46. Alþjóðavinnuárástofnunin (ILO) ætti að gegna leiðandi hlutverki við að aðstoða aðildarríki til að bregðast við hættuástandi á grundvelli atvinnu og mannsæmandi vinnu og með áherslu á atvinnuþátttöku, aðlögun eða aðgang að vinnumarkaði, eftir því sem við á, þróun á hæfni og uppbyggingu stofnana í nánun samstarfi við svæðisbundnar og alþjóðlegar stofnanir.

47. Aðildarríki ættu að efla alþjóðlegt samstarf sín á milli, þ.m.t. með valfrjálsum og kerfisbundnum skiptum á upplýsingum, þekkingu, góðum starfsvenjum öðrum til eftirbreytni og tæknilausnum til að stuðla að friði, koma í veg fyrir og draga úr áhrifum hættuástands, stuðla að endurreisn og byggja upp þrautseigju.

48. Brýnt er að viðbrögð við hættuástandi séu samhæfð og samstillt, eftir því sem við á, einkum hjá þeim sem veita mannúðarhjálp og þróunaraðstoð, í því skyni að stuðla að fullri, arðsamri og valfrjálstri atvinnu og mannsæmandi vinnu í þágu friðar og þrautseigju.

XIV. Lokaákvæði

49. Þessi tilmæli koma í stað tilmæla nr. 71 frá 1944 um umskiptin frá stríði til friðar.

Fylgiskjal II

BREYTINGAR FRÁ 2016Á SAMÞYKKT UM VINNUSKILYRÐI FAR- MANNA, 2006 (MLC)

Breytingar á kóðanum sem tengjast reglu 4.3 í MLC, 2006

Leiðbeiningar B 4.3.1 – Ákvæði um vinnuslys, meiðsl og sjúkdóma.

Í lok 1. mgr. bætist við eftirfarandi texti:

Einnig skal taka tillit til nýjustu útgáfunnar af leiðbeiningunum um að útrýma áreitni og einelti um borð í skipum sem var gefin út í samvinnu við Alþjóðasamtök skipaeigenda (e. International Chamber of Shipping – ICS) og Alþjóðasamtök flutningaverkamanna (e. International Transport Workers' Federation – ITF).

Í 4. mgr. skal færa „og“ frá lokum b-liðar til loka c-liðar. Eftirfarandi nýr undirliður bætist við:

d) áreitni og einelti.

Leiðbeiningar B 4.3.6 – Rannsóknir.

Í 2. mgr. skal færa „og“ frá lokum e-liðar til loka f-liðar. Eftirfarandi nýr undirliður bætist við:

g) vandamál sem stafa af áreitni og einelti.

Breytingar á kóðanum sem tengjast reglu 5.1 í MLC, 2006

Viðmiðun A 5.1.3 – Skírteini um vinnuskilyrði farmanna og yfirlýsing um samræmi við reglur um vinnuskilyrði farmanna.

Færa skal texta núverandi 4. mgr. til loka 3. mgr.

Eftirfarandi málsgrein kemur í stað 4. mgr.:

Komi í ljós, þrátt fyrir 1. mgr. þessarar viðmiðunar, að lokinni endurnýjunarskoðun en áður en skírteini um vinnuskilyrði farmanna rennur út, að skipið uppfyllir áfram skilyrði í landslögum og reglugerðum eða öðrum ákvæðum sem hrinda í framkvæmd kröfum þessarar samþykktar en að ekki sé þegar hægt að gefa út nýtt skírteini og hafa það til reiðu um borð, þá getur lögbært yfirvald eða viðurkennd stofnun, sem hefur fullnægjandi heimild í þessu skyni, framlengt gildistíma skírteinisins um fimm mánuði til viðbótar frá gildistíma núverandi skírteinis og áritað skírteinið í samræmi við það. Nýtt skírteini skal ekki gilda lengur en í fimm ár frá og með þeim degi sem kveðið er á um í 3. mgr. þessarar viðmiðunar.

Viðbætur A5-II
Skírteini um vinnuskilyrði farmanna

Eftirfarandi texti bætist við aftast í fyrirmynd skírteinis um vinnuskilyrði farmanna:

Framlenging eftir endurnýjunarskoðun (ef þörf krefur).

Það vottast hér með að skipið uppfyllir áfram, að lokinni endurnýjunarskoðun, skilyrði í landslögum og reglugerðum eða í öðrum ákvæðum sem hrinda í framkvæmd kröfum þessarar samþykktar og að þetta skírteini framlengist hér með í samræmi við 4. mgr. í viðmiðun A5.1.3 til
(ekki lengur en fimm mánuðum eftir að gildandi skírteini rennur út) svo unnt sé að gefa út nýja skírteinið og koma því um borð í skipið.

Dagsetningin þegar endurnýjunarskoðuninni, sem þetta skírteini byggist á, lauk:
.....

Undirskrift:.....

(Undirskrift fullgilds embættismanns)

Staður:.....

Dags:.....

(Innsigli eða stimpill stjórnvaldsins sem gefur út skírteinið, eftir því sem við á)

Fylgiskjal III

Ávarp Þorsteins Víglundssonar, félags- og jafnréttismálaráðherra, á 106. þingi Alþjóðavinnuálastofnunarinnar í Genf 13. júní 2017

Þingforseti, varaforsetar, herrar mínir og frúr.

Ég vil hefja mál mitt á því að lýsa yfir ánægju með skýrslu forstjóra sem ber heitið: *Grænt frumkvæði*. Með hliðsjón af þróuninni undanfarið vil ég lýsa yfir fullum stuðningi ríkisstjórnar Íslands við samkomulag sem náðist í París um loftlagsmál. Ríkisstjórn Íslands hefur nýlega samþykkt áætlun um það hvernig við ætlum að standa við skuldbindingar okkar samkvæmt samkomulaginu.

Það er mér mikil ánægja að ávarpa 106. Alþjóðavinnuálaþingið á tímum þar sem vinnumarkaðsmál á alþjóðavísu standa frammi fyrir mikilvægum úrlausnarefnum.

Vaxandi fjöldi flóttafólks sem leitar skjóls í öðrum löndum felur í sér ekki eingöngu skyldu til að veita því vernd heldur einnig skapa því tækifæri til að lifa mannsæmandi lífi. Í stað þess að líta á flóttafólk sem byrði eigum við að veita athygli þeim tækifærum fyrir samfélagið sem felast í hæfni þess og hæfileikum. Þátttaka innflytjenda í atvinnulífinu er einhver sú mesta á Íslandi af aðildarríkjum OECD og sama gegnir um það flóttafólk sem nýlega hefur komið til Íslands. Þátttaka í atvinnulífinu er grundvallarforsenda fyrir velheppnaðri aðlögun og góðum aðbúnaði fjölskyldna sem koma sem flóttafólk til nýrra heimkynna.

Á síðustu tveimur árum hefur erlendum atvinnuleitendum fjölgað mjög mikið á Íslandi. Þetta helst í hendur við aukna eftirspurn eftir vinnuafli í byggingariðnaði og ferðaþjónustu. Á sama tíma verður vart vandamála sem snúa að réttindum erlends verkafólks í atvinnulífinu á Íslandi, fyrst og fremst að því er varðar þann þátt að fyrirtæki virði íslensk lög og samninga, einkum skyldur um greiðslu launa og réttindi launafólks. Ríkisstjórnin hefur lagt fram frumvarp um keðjuábyrgð sem felur í sér að aðalverkkaupi beri ábyrgð á að réttindi erlendra launamanna séu virt.

Það er mér sérstök ánægja að geta á þessu Alþjóðavinnuálaþingi afhent forstjóra alþjóðavinnuálastofnunarinnar skjal til staðfestingar á fullgildingu Íslands á bókun við samþykkt nr. 29. Bókunin er mikilvægt tæki til að takast á við nýjar myndir af nauðungarvinnu.

Eitt af viðfangsefnum á þessu Alþjóðavinnuálaþingi varðar konur í atvinnulífinu. Ég vil fullvissa yður, þingforseti, um að ríkisstjórn Íslands leggur mikla áherslu ekki aðeins á jafnrétti í atvinnulífinu heldur einnig á jafnrétti á öllum sviðum samfélagsins. Reynsla okkar er sú að jöfn tækifæri í stjórnámálum og í atvinnulífinu auðvelda aðgerðir til að takast á við kerfislægar hindranir sem standa í vegi fyrir jafnrétti kynjanna.

Leikskólar og dagheimili sem vel er búið að sem og myndarlegt fæðingarorlof mæðra og fedra eru allt atriði sem hafa aukið jafnrétti bæði innan veggja heimilisins og í atvinnulífinu. Á Íslandi hafa verið tekin upp í lög ákvæði um hlutfall kynjanna í stjórnnum fyrirtækja, um kynjaða hagstjórn og einnig tekin ákveðin skref gegn kynbundinni áreitni. Síðustu átta árin hefur Ísland verið efst á lista í skýrslu Alþjóðaefnahagsráðsins um stöðu og þróun jafnréttismála. Breska blaðið *The Economist* hefur lýst Íslandi sem besta landi fyrir konur til að vinna í. Því fylgir ábyrgð að vera í forystu í jafnréttismálum í heiminum. Við þurfum stöðugt að keppa að umbótum í jafnréttismálum á öllum sviðum samfélagsins.

Nýlega var samþykkt áætlun um að eyða kynbundnu launamisrétti fyrir árið 2022. Alþingi hefur samþykkt frumvarp ríkisstjórnarinnar sem varða lög er marka

munu tímamót í þessum efnum. Samkvæmt lögnum skulu stærri fyrirtæki og ríkisstofnanir afla sér vottunar um að launajafnrétti sé virt með aðstoð svonefnds jafnlaunastaðals. Staðallinn byggist á grundvallarreglunni um jöfn laun fyrir jafnverðmæt störf.

Einnig hefur verið gripið til aðgerða í því skyni að draga úr kynbundnu starfsvali. Þá er verið að takast á við þá staðreynd að konur bera skarðan hlut frá borði að því er varðar velferðarkerfið og lífeyrisgreiðslur. Ástæðan er sú að á þeirra herðum hefur hvílt skyldan til að sinna launalausri heimilisvinnu í ríkara mæli en karlar og einnig gegnt hlutastörfum. Þetta veldur því að ævitekjur kvenna á Íslandi eru helmingi lægri en karla.

Framangreind viðfangsefni verða ekki leyst nema með stuðningi og samvinnu aðila vinnumarkaðarins. Þríhliða samstarfið verður áfram hornsteinninn í samskiptum á íslenskum vinnumarkaði.

Einn af mikilvægum viðburðum í sögu Alþjóðavinnuálastofnunarinnar er aldarafmælið árið 2019. Að þessu tilefni hafa ríkisstjórnir Norðurlandanna í nánú samstarfi við norræn samtök aðila vinnumarkaðarins ákveðið að halda röð af ráðstefnum á árunum 2016–2019 með stuðningu Norrænu ráðherranefndarinnar. Lokaráðstefnan verður haldin á Íslandi í apríl árið 2019.

Ég þakka fyrir.

Fylgiskjal IV

Skýrsla um starf samstarfsnefndar um málefni Alþjóðavinnumálastofnunarinnar (ILO) á árunum 2016 og 2017

Árið 1981 fullgilti Ísland alþjóðasamþykkt Alþjóðavinnumálastofnunarinnar nr. 144, um samstarf ríkisvalds og samtaka aðila vinnumarkaðarins um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála. Á grundvelli tilmæla nr. 152 um framkvæmd samþykktarinnar var skipuð 16. apríl 1982 samstarfsnefnd ríkisvalds og aðila vinnumarkaðarins til að fjalla um samskipti Íslands við Alþjóðavinnumálastofnunina, venjulega nefnd ILO-nefndin. Samþykktin og tilmælin endurspeglar það sem skapar Alþjóðavinnumálastofnuninni sérstöðu meðal annarra sérstofnana Sameinuðu þjóðanna. Hún er eina stofnunin þar sem fulltrúar samtaka atvinnurekenda og launafólks eiga beina aðild að stjórnun, nefndum og ráðum.

Á því tímabili sem þessi skýrsla tekur til hafa eftirtaldir setið í nefndinni:

Fulltrúi samtaka atvinnurekenda: Hrafnhildur Stefánsdóttir, yfirlögfræðingur Samtaka atvinnulífsins (SA). Varamaður hennar var Álfheiður Mjöll Sívertsen, lögmaður SA. Bergþóra Halldórsdóttir, var skipuð í hennar stað 29. febrúar 2016. Fulltrúi samtaka launafólks: Magnús M. Norðdahl, lögfræðingur Alþýðusambands Íslands (ASÍ). Varamaður hans er María Traustadóttir, sérfræðingur ASÍ í jafnréttismálum. Fulltrúi félags- og jafnréttismálaráðherra og jafnframt formaður nefndarinnar er Gylfi Kristinsson, sérfræðingur í velferðarráðuneytinu. Varamaður hans er Eva Margrét Kristinsdóttir, sérfræðingur í velferðarráðuneytinu. Varamaður í fæðingarorlofi Evu Margrétar á árinu 2017 var Melkorka Þöll Vilhjálmsdóttir.

Félags- og húsnæðismálaráðherra ákvað að bjóða Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja, Sambandi íslenskra sveitarfélaga og fjármála- og efnahagsráðuneytinu að tilnefna áheyrnarfulltrúa til setu í nefndinni. Hinn 22. október 2013 skipaði ráðherra Sonju Ýr Þorbergsdóttur sem áheyrnarfulltrúa BSRB. Varamaður hennar er Kristinn Bjarnason. Sameiginlegur áheyrnarfulltrúi Sambands íslenskra sveitarfélaga og fjármála- og efnahagsráðuneytisins var skipaður Atli Atlason. Í stað hans kom Inga Rún Ólafsdóttir 16. febrúar 2016. Varamaður hennar er Krístrún Einarsdóttir.

Verkefni nefndarinnar beinast fyrst og fremst að málefnum sem tengjast samskiptum Íslands við Alþjóðavinnumálastofnunina vegna aðildar að stofnuninni.

Árið 2016 hélt nefndin samtals fjóra fundi og einnig fjóra fundi árið 2017. Helstu viðfangsefni nefndarinnar voru eftirfarandi:

a. Skýrslur um framkvæmd alþjóðasamþykkt á sviði félags- og vinnumála.

Í 22. gr. stofnskrár Alþjóðavinnumálastofnunarinnar er kveðið á um þá skyldu aðildarríkja að gefa stofnuninni skýrslu um framkvæmd alþjóðasamþykktar sem þau hafa fullgilt. Skýrslur skulu teknar saman á tveggja ára fresti um framkvæmd á grundvallarsamþykktunum en yfirleitt voru skýrslutímabilin fjögur ár að því er varðar aðrar samþykktir ILO. Þessu hefur verið breytt þannig að tímabilin hafa verið lengd um eitt ár fyrir hvorn flokk. Umfang skýrslanna er mjög mismunandi. Í sumum tilvikum er nægilegt að vísa til fyrri skýrslna. Í öðrum tilvikum er um að ræða margra síðna skýrslur, einkum ef sérfræðinganefnd Alþjóðavinnumálastofnunarinnar hefur beint spurningum til stjórnvalda um tiltekin atriði.

Á því tveggja ára tímabili sem þessi skýrsla tekur til undirbjó ILO-nefndin skýrslur ríkisstjórnarinnar um framkvæmd eftirfarandi alþjóðasamþykktu sem Ísland hefur fullgilt:

- a. Nr. 11. um rétt landbúnaðarfolks til að bindast samtökum (fullgilding 21. ágúst 1956).
- b. Nr. 81, um vinnueftirlit í iðnaði og verslun (24. mars 2009).
- c. Nr. 87, um félagafrelsi og verndun þess (19. ágúst 1950).
- d. Nr. 98, um beitingu grundvallarreglnanna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega (15. júlí 1952).
- e. Nr. 100, um jöfn laun karla og kvenna fyrir jafnverðmæt störf (17. febrúar 1958).
- f. Nr. 102, um lágmark félagslegs öryggis (20. febrúar 1961).
- g. Nr. 111, um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfs (29. júlí 1963).
- h. Nr. 122, um stefnu í atvinnumálum (22. júní 1990).
- i. Nr. 129, um vinnueftirlit í landbúnaði (24. mars 2009).
- k. Nr. 156, um jafna möguleika og jafnrétti til handa körlum og konum í atvinnu: Starfsfólk með fjölskylduábyrgð (22. júní 2000).

Framkvæmd ófullgiltra samþykktu og tilmæla.

Með stoð í 19. grein stofnskrár Alþjóðavinnuumálastofnunarinnar getur stjórnarnefnd óskað eftir því aðildarríkin að þau taki saman og sendi stofnuninni skýrslur um framkvæmd á efni samþykktu sem þau hafa ekki fullgilt. Þessari heimild er beitt reglulega og er tilgangurinn að vekja athygli á umræddri samþykkt og hvetja aðildarríkin til að taka fullgildingu hennar til athugunar. Nefndin fjallaði um skýrslur um framkvæmd á eftirfarandi ófullgiltum samþykktum.

Skýrsla um framkvæmd ófullgiltra samþykktu á sviði vinnuverndar.

Velferðarráðuneytinu barst erindi frá skrifstofu Alþjóðavinnuumálastofnunarinnar 14. júlí 2015 þar sem óskað er eftir að íslensk stjórnvöld gefi skýrslu um framkvæmd á samþykktum stofnunarinnar sem Ísland hefur ekki fullgilt. Markmiðið er að hvetja aðildarríkin til að bera saman lagaumhverfi við efni samþykktanna. Þess er vænst að samanburðurinn stuðli að fjölgun fullgildinga á hlutaðeigandi samþykktum. Óskað var eftir skýrslum um framkvæmd samþykktu á sviði vinnuverndarmála. Um er að ræða eftirtaldar samþykktir: Nr. 187, um að efla öryggi og heilbrigði við vinnu, frá árinu 2006 auk tilmæla nr. 197 um sama efni, nr. 167, um öryggi og hollustuhætti í byggingariðnaði, frá árinu 1988 auk tilmæla nr. 174 um sama efni, nr. 176, um öryggi og hollustuhætti í námum, frá árinu 1995 auk tilmæla nr. 183 um sama efni og nr. 184, um öryggi og hollustu í landbúnaði, frá árinu 2001 auk tilmæla nr. 192 um sama efni. Þess var farið á leit við Vinnueftirlit ríkisins að það hlutaðist til um samantekt á drögum að skýrslu um framkvæmd framangreindra samþykktu. Sú samantekt barst velferðarráðuneytinu 29. febrúar 2016 og var send alþjóðavinnuumálaskrifstofunni eftir athugun ILO-nefndarinnar.

Framkvæmd á ófullgiltum samþykktum um vinnutíma.

Með bréfi 13. júlí 2016 óskaði alþjóðavinnuumálaskrifstofan eftir skýrslu um framkvæmd á eftirtöldum samþykktum um vinnutíma sem íslensk stjórnvöld hafa ekki fullgilt:

- Samþykkt nr. 1, um takmörkun vinnutíma.
- Samþykkt nr. 14, um vikulegan hvíldartíma.
- Samþykkt nr. 30, um eftirlit með vinnutíma við verslun og skrifstofustörf.
- Samþykkt nr. 47, um fækkun vinnustunda í 40 á viku.

- Bókun við samþykkt nr. 89, um næturvinnu kvenna.
- Samþykkt nr. 106, um vikulega hvíldardaga í verslunum og skrifstofum.
- Samþykkt nr. 132, um árlegt orlof með launum.
- Samþykkt nr. 171, um næturvinnu.
- Samþykkt nr. 175, um réttindi þeirra sem vinna hlutastörf.

Að höfðu samráði við ILO-nefndina var skýrslan send alþjóðavinnuáskrifstofunni 22. mars 2017.

Skýrsla um framkvæmd á tilmælum nr. 202, um lágmarksrétt til félagslegrar verndar og velferðar.

Velferðarráðuneytinu barst bréf, dags. 17. mars 2017, frá alþjóðavinnuáskrifstofunni í Genf þar sem óskað er eftir skýrslu um framkvæmd á tilmælum nr. 202, um lágmarksrétt til félagslegrar verndar og velferðar. Gefin var frestur til ársloka 2017 til að senda skýrsluna. Tekið var fram að við gerð skýrslunnar væri hægt að hafa hliðsjón af upplýsingum sem aðildarríkin sendi stofnuninni í tengslum við reglulega samantekt á stöðu almannatrygginga. Þar sem Ísland hefur ekki tekið þátt í þeirri upplýsingagjöf reyndist samantekt skýrslunnar umfangsmeiri en ella. Aflað var gagna hjá Embætti landlæknis og Reykjavíkurborg. Skýrslunni var komið á framfæri við alþjóðavinnuáskrifstofuna 21. desember 2017.

b. Undirbúningur fyrir og þátttaka í Alþjóðavinnuálagðingunni.

Á því tímabili sem þessi skýrsla tekur til voru 105. og 106. Alþjóðavinnuálagðingin haldin á árunum 2016 og 2017. ILO-nefndin fjallaði um þau málefni sem voru til umfjöllunar á þingunum. Nánari grein er gerð fyrir framvindu þessara tveggja þinga í skýrslu félags- og jafnréttismálaráðherra til Alþingis hér að framan.

Nefndin hefur unnið að undirbúningi fyrir þátttöku í 107. Alþjóðavinnuálagðingunni sem haldið verður dagana 28. maí til 8. júní 2018. Hún afgreiddi tillögu að svörum við spurningaskrá alþjóðavinnuáskrifstofunnar um einelti og ofbeldi gagnvart konum á vinnustöðum. Svörin voru send 21. september 2017.

c. Fullgilding alþjóðasamþykkt.

Bókun við samþykkt nr. 29, um nauðungarvinnu eða skylduvinnu

Alþjóðavinnuálagðing nr. 103. sem haldið var árið 2014 afgreiddi bókun við alþjóðasamþykkt nr. 29, um nauðungarvinnu eða skylduvinnu. Íslensk stjórnvöld fullgiltu samþykkt nr. 29 hinn 17 febrúar 1958. Ítarlega var fjallað um fullgildinguna bókunarinnar á fundum ILO-nefndarinnar.

Kjarni bókunarinnar kemur fram í fyrstu þremur greinum hennar. Þar er meðal annars kveðið á um þá skyldu aðildarríkis að grípa til virkra ráðstafana til að koma í veg fyrir nauðungarvinnu eða skylduvinnu. Einnig ber að veita fórnarlömbum vernd og aðgang að viðeigandi og skilvirkum úrræðum, svo sem bótum. Þá skal leiða í lög að þeir sem standa fyrir nauðungarvinnu eða skylduvinnu sæti viðurlögum.

Í bókuninni er kveðið á um skyldu aðildarríkis til að móta stefnu og áætlun á landsvísu um markvisst afnám nauðungarvinnu eða skylduvinnu í samráði við samtök atvinnurekenda og launafólks. Stefnan skal felast í kerfisbundnum aðgerðum af hálfu lögbærra stjórnvalda og, eins og við á, í samvinnu við samtök atvinnurekenda og launafólks, auk annarra hópa sem málið varðar.

Gildissvið samþykktar nr. 29 er áréttað en jafnframt tekið fram að ráðstafanir sem grípa skal til skulu einnig fela í sér sérstakar aðgerðir gegn mansali í tengslum við nauðungarvinnu eða skylduvinnu.

Nefndin lauk umfjöllun sinni um þetta málefni á 309. fundi sínum 28. september 2016. Fyrir þeim fundi lá umsögn innanríkisráðuneytisins, dags. 10. júní 2016. Samkvæmt henni gerir ráðuneytið ekki athugasemdir við fullgildingu bókunarinnar við samþykkt nr. 29. Samráðsnefndin samþykkti að mæla með því að íslensk stjórnvöld fullgildi umrædda bókun. Félags- og jafnréttismálaráðherra afhenti forstjóra alþjóðavinnuáskrifstofunnar 14. júní 2017 skjal til staðfestingar á fullgildingu Íslands á bókuninni.

Samþykkt nr. 186, um vinnuskilyrði farmanna

ILO-nefndin hefur á undanförnum árum haldið fundi með hagsmunaaðilum um hugsanlega fullgildingu Íslands á tveimur samþykktum Alþjóðavinnuáskrifstofunnar sem fjalla um málefni sjómanna. Um er að ræða samþykkt ILO nr. 186, um vinnuskilyrði farmanna, frá árinu 2006, og samþykkt nr. 188, um vinnu við fiskveiðar, frá árinu 2008. Nefndin hélt fund 22. október 2007 um samþykkt nr. 186. Á þeim fundi var fjallað um greinargerð sem Haraldur Steinþórsson hafði tekið saman fyrir Siglingastofnun. Í greinargerðinni eru ákvæði samþykktarinnar borin saman við íslensk lög og reglugerðir. Á fundinum komu fram ábendingar um atriði sem þyrfti að kanna betur, til dæmis læknisvottorð. Nefndin hélt fund 23. október 2008 með sömu hagsmunaaðilum. Á þeim fundi var farið yfir bæði samþykkt nr. 186 og nr. 188, um vinnu við fiskveiðar. Á fundinum var farið yfir greinargerð Siglingastofnunar um samanburð á íslenskum rétti og ákvæðum samþykktar nr. 188. Í niðurstöðum greinargerðarinnar kemur fram að þegar á heildina er litið sé réttarvernd þeirra fiskimanna sem starfa á skipum undir íslenskum fána til fyrirmyndar. Ekki sé nauðsyn á miklum breytingum á íslenskum lögum og reglugerðum til að bæta úr þeim tilvikum þar sem samþykktin gerir ríkari kröfur. Á fundinum voru lögð fram ljósrit úr skýrslum félags- og tryggingamálaráðherra til Alþingis þar sem gerð var grein fyrir umfjöllun ILO-nefndarinnar um samþykktir nr. 186 og 188.

Nefndin hélt fund með hagsmunaaðilum í samvinnu við innanríkisráðuneytið, sem fer með málefni sem lúta að aðbúnaði og öryggi sjómanna, og Siglingastofnun 27. maí 2013. Á þeim fundi var samþykkt að halda áfram umræðum og athugunum á hugsanlegri fullgildingu Íslands á samþykktum nr. 186 og 188. Ákveðið var að mælast til þess að innanríkisráðuneytið leiði vinnuhóp sem fjalli um málið enda fari það ráðuneyti með málefni sjómanna og verklag verði hliðstætt og þegar farið var yfir hugsanlega fullgildingu samþykktar nr. 185, um persónuskírteini sjómanna. Þó með þeirri breytingu að hagsmunaaðilar eigi fulltrúa í vinnuhópnum auk velferðarráðuneytisins (félagsmálaráðuneytisins) þar sem það ráðuneyti fari með samskiptin við Alþjóðavinnuáskrifstofunina. Starfsmenn innanríkisráðuneytisins hafa unnið að undirbúningi fullgildingar samþykktarinnar. Þeirri vinnu er ekki lokið.

Samþykkt nr. 187, um að efla öryggi og heilbrigði við vinnu

ILO-nefndin hefur um nokkurt skeið fjallað um fullgildingu samþykktar nr. 187, um að efla öryggi og heilbrigði við vinnu, frá árinu 2006. Ekki tókst samstaða innan nefndarinnar um að mæla með fullgildingu samþykktarinnar. Alþýðusamband Íslands lagði til að samþykktin yrði fullgilt. Samtök atvinnulífsins (SA) leggjast gegn fullgildingu. Sú niðurstaða var kynnt félags- og húsnæðismálaráðherra með minnisblaði, dags. 28. janúar 2014. Félags- og jafnréttismálaráðherra, sem tók við embætti í ársbyrjun 2017, var upplýstur um stöðu málsins með minnisblaði 23.

febrúar 2017. Hann fól ILO-nefndinni að taka það upp að nýju. Ákveðið var að óska eftir fundi með hlutaðeigandi sérfræðingum alþjóðavinnuáskrifstofunnar til að fara yfir og skýra nokkur atriði í samþykkt nr. 187 sem hafa valdið ágreiningi í nefndinni. Sá fundur var haldinn 16. júní 2017 í Genf. ILO-nefndin fjallaði um málið í framhaldinu en niðurstaða liggur ekki fyrir.

Fullgilding annarra samþykkt

Auk framangreindra samþykkt hafa verið á dagskrá nefndarinnar spurningin um fullgildingunni samþykkt nr. 88, um skipulag vinnumiðlunar, nr. 181, um einkareknar vinnumiðlunarskrifstofur og nr. 189, um þjónustufólk á heimilum. Niðurstaða af umfjöllun nefndarinnar um fullgildingunni þessara samþykkt liggur ekki fyrir.

Niðurfelling eldri samþykkt

Í aðdraganda 106. Alþjóðavinnuáskrifingsins var aðildarríkjunum send til athugunar tillaga um að nokkrar eldri samþykktir Alþjóðavinnuáskrifstofunnar yrðu felldar úr gildi. Tillagan var lögð fyrir ILO-nefndina. Ekki komu fram athugasemdir við tillöguna. Þær samþykktir sem hér um ræðir eru:

Samþykkt nr. 4, um næturvinnu kvenna.

Samþykkt nr. 15, um lágmarksaldur unglunga við kyndara- og kolamokarastörf.

Samþykkt nr. 28, um slysavarnir hafnarverkamanna.

Samþykkt nr. 41, um næturvinnu kvenna.

Samþykkt nr. 60, um lágmarksaldur barna við önnur störf en iðnað.

Samþykkt nr. 67, um vinnutíma og hvíldartíma við flutninga á landi.

Ferill fullgildingar samþykkt og framkvæmd tilmæla

Á undanförunum árum hefur innan ILO-nefndarinnar verið nokkuð á reiki hvernig réttast væri að standa að kynningu ráðherra fyrir Alþingi á þeim samþykktum og tilmælum sem afgreidd eru á Alþjóðavinnuáskrifingu. Í því skyni að koma hlutum í ákveðið form afgreidd nefndin á 311. fundi sínum 26. apríl 2017 myndræna lýsingu með athugasemdum um það hvernig standa skuli að kynningunni fyrir Alþingi. Enn fremur að undirbúningi fullgildingar samþykkt og framkvæmd tilmæla.

d. Skýrsla félags- og húsnæðismálaráðherra til Alþingis um 104.

Alþjóðavinnuáskrifingu í Genf 2015.

Aðild að Alþjóðavinnuáskrifuninni fylgir sú skylda að kynna löggjafarsamkomu þær samþykktir sem Alþjóðavinnuáskrifingin afgreiða. Á Íslandi er þetta ákvæði uppfyllt með þeim hætti að hlutaðeigandi ráðherra gefur Alþingi skýrslu um Alþjóðavinnuáskrifingu. Í skýrslunum eru birtar, í íslenski þýðingu, þær samþykktir, tilmæli og ályktanir sem þingin afgreiða. Á árinu 2016 var haft samráð við ILO-nefndina um skýrslur félags- og húsnæðismálaráðherra um Alþjóðavinnuáskrifingu sem haldið var á árið 2015. Skýrslan var lögð fyrir Alþingi 12. maí 2016.

Eitt helsta málefni 104. Alþjóðavinnuáskrifingsins voru drög að tilmælum um aðgerðir til að gera óformlega hagkerfið formlegt. Með óformlega hagkerfinu er átt við atvinnustarfsemi með launuðum starfsmönnum og efnahagslegar einingar sem falla ekki, eða að takmörkuðu leyti, undir skipan sem byggist á lögum eða öðrum réttarreglum. Í annan stað tekur það til ólöglegrar starfsemi, einkum þjónustustarfsemi eða framleiðslu, sölu, vörslu eða notkunar vöru sem er bönnuð með lögum, þar á meðal ólöglega framleiðslu og sölu lyfja, ólöglega framleiðslu og sölu skotvopna sem

og mansal og peningaþvætti og er í því sambandi vísað til skilgreininga í viðeigandi alþjóðasamningum.

Markmiðið með tilmælunum er skýrt þannig að þau séu til leiðbeiningar fyrir stjórnvöld og hagsmunaaðila til að beita sér fyrir aðgerðum sem auðveldi launafólki og því sem nefnt er efnahagslegar einingar að verða hluti af formlegu efnahagslífi aðildarríkis. Við mótun aðgerðanna skuli virða grundvallarréttindi launafólks og að því séu tryggðar tekjur til framfærslu. Taka skuli tillit til frumkvöðla í atvinnulífinu svo að starfsemi þeirra geti dafnað. Stuðlað skuli að stofnun, varðveislu og sjálfbærni fyrirtækja og að í þeim skapist skilyrði fyrir mannsæmandi vinnuumhverfi.

Í tilmælunum eru aðildarríkin hvött til að setja sér stefnuramma um aðgerðir á þessu sviði sem byggist á viðeigandi mati og greiningu á þáttum, eigindum, orsökum og aðstæðum sem valda því að launafólk eða efnahagslegar einingar eru utan hins formlega atvinnu- og efnahagslífs. Samtals eru talin upp 20 atriði sem geta verið andlag slíkrar greiningar.

e. Athugasemdir sérfræðinganevndar ILO við framkvæmd á fullgiltum alþjóðasamþykktum.

Alþjóðavinnuáskrifstofan sendi velferðarráðuneytinu athugasemdir sem sérfræðinganevnd ILO hefur gert við framkvæmd fullgiltrar samþykktar með bréfi, dags. 7. apríl 2016. Athugasemdirnar eru byggðar á skýrslum íslenskra stjórnvalda sem sendar voru stofnuninni á árinu 2015. Í bréfinu er tekið fram að ekki sé að svo stöddu óskað viðbragða íslenskra stjórnvalda við athugasemdunum. Þær séu sendar til að gefa stjórnvöldum ráðrúm til að bregðast við þeim. Þess er óskað að gerð sé grein fyrir aðgerðum sem gripið verður til í næstu skýrslu um framkvæmd á hlutaðeigandi samþykkt. Á fundi nefndarinnar var lagður fram eftirfarandi efnislegur útdráttur á þessum athugasemdum:

Samþykkt nr. 2, um aðgerðir um atvinnuleysi.

Sérfræðinganevndin gerir að umtalsefni ítarlegar upplýsingar sem fram koma í síðustu skýrslu íslenskra stjórnvalda, einkum varðandi aðgerðir í þágu ungs fólks. Hún óskar eftir áframhaldandi upplýsingum um aðgerðir sem gripið er til í því skyni að draga úr atvinnuleysi. Fram kemur að hún hafi tekið eftir umfjöllun íslensku ILO-nefndarinnar um fullgildingu Íslands á samþykktum ILO nr. 88 og 181, um vinnumiðlun, og kveðst koma nánar að því atriði við umfjöllun um framkvæmd samþykktar nr. 144, um þríhliða samráð.

Samþykkt nr. 81, um vinnueftirlit.

Athugasemdir sérfræðinganevndarinnar við framkvæmd á samþykkt nr. 81, um vinnueftirlit, eru mjög ítarlegar. Þar helstu eru eftirfarandi:

6. gr. samþykktarinnar um stöðu vinnueftirlitsmanna.

Sérfræðingarnir óska eftir því að stjórnvöld veiti í næstu skýrslu upplýsingar um fyrirhugaðar aðgerðir til að halda þjálfuðum og reynslumiklum vinnueftirlitsmönnum, þ.m.t. að tryggja eftirlitsmönnum hliðstæð kjör og öðrum opinberum starfsmönnum sem gegna sams konar störfum og bera jafngilda ábyrgð.

3. mgr. 7. gr. samþykktarinnar um þjálfun vinnueftirlitsmanna.

Sérfræðinganevndin óskar eftir ítarlegum upplýsingum um reglubundna þjálfun vinnueftirlitsmanna sem og upplýsingar um þjálfun nýrra eftirlitsmanna, þ.m.t. upplýsingar um námsefni, þátttöku og árangur af þjálfuninni.

10. og 16. gr. samþykktarinnar um fjölda vinnueftirlitsmanna og fjölda vinnustaðaheimsóknna.

Sérfræðingarnir óska eftir upplýsingum frá ríkisstjórninni um aðgerðir sem tryggja nægilegan fjölda vinnueftirlitsmanna þannig að hægt sé að framfylgja ákvæðum vinnuverndarlaga með fullnægjandi hætti.

12. gr. um rétt vinnueftirlitsmanna til eftirlitsstarfa á vinnustöðum án fyrir fram heimildar.

Enn á ný óska sérfræðingar ILO eftir upplýsingum um aðgerðir stjórnvalda til að tryggja aðgang vinnueftirlitsmanna að vinnustöðum án fyrir fram heimildar.

13. gr. um fyrirvaralausar aðgerðir til að koma í veg fyrir yfirvofandi hættu fyrir heilsu eða öryggi starfsmanna.

Óskað er eftir hagtölum um forvarnir sem gripið hefur verið til af vinnueftirlitsmönnum með það að markmiði að bæta úr ágöllum í verksmiðjum, fyrirkomulagi eða vinnuáðferðum til varnar heilsu og öryggi starfsmanna.

14. gr. um skráningu og tilkynningar um vinnuslys og atvinnusjúkdóma.

Sérfræðinganefndin fer þess á leit að ríkisstjórnin fylgi eftir aðgerðum sem hafi að markmiði að atvinnurekendur tilkynni svo fljót sem verða má um vinnuslys þannig að starfsmenn vinnueftirlits geti gripið til aðgerða og komið í veg fyrir að slys endurtaki sig.

19. gr. um reglubundnar skýrslur.

Sérfræðinganefnd ILO óskar eftir því að lögð séu fram gögn um að staðbundnir vinnueftirlitsmenn sendi yfirstjórn vinnuverndarmála reglulega skýrslur um vinnuverndarstarfið í hlutaðeigandi landshluta.

20. gr. um útgáfu og efni ársskýrslu vinnueftirlitsins.

Sérfræðingarnir kveðjast taka eftir upplýsingum um að ársskýrslur Vinnueftirlits ríkisins séu birtar á vefsíðu stofnunarinnar. Þeir hvetja stjórnvöld til að sjá til þess að ársskýrslurnar séu sendar Alþjóðavinnuárástofnuninni í samræmi við 2. mgr. 20. gr. samþykktarinnar. Þeir óska einnig eftir því að framvegis komi fram upplýsingar um fjölda eftirlitsskyldra vinnustaða og fjölda starfsmanna sem þar vinna.

Samþykkt nr. 87, um félagafrelsi og verndun þess.

Fram kemur í inngangi að athugasemdum við framkvæmd íslenskra stjórnvalda á samþykkt nr. 87, um félagafrelsi, að sérfræðinganefndin hafi tekið eftir erindi frá alþjóðasamtökum atvinnurekenda sem mótttekið hafi verið 1. desember 2014 og athugasemdum Alþýðusambands Íslands er hafi fylgt sem fylgiskjal með skýrslu um framkvæmd samþykktarinnar.

3. gr. samþykktarinnar um rétt samtaka atvinnurekenda og launafólks um að haga starfsemi sinni og stefnumótun án íhlutunar opinberra aðila.

Í umsögn sérfræðinganeftardarinnar eru raktir málavextir í sambandi við setningu laga nr. 24/2014 til lausnar kjaradeilu um borð í Herjólfu. Nefndin minnir á að ef um er að ræða mikilvæga starfsemi sem megi að hluta til eða að öllu leyti undanþiggja verkfallsrétti taki slík undanþága fyrst og fremst til starfsemi sem stofni lífi, öryggi eða heilsu allra eða hluta íbúa í hættu. Nefndin útskýrir þetta nánar í athugasemdum sínum. Hún minnir á að sé gripið til ráðstafana af þessu tagi sé mikilvægt að veita umræddum starfsmönnum nauðsynlega vernd, til dæmis að boðið sé upp á hlutlausar sáttumleitanir eða gerðardóm sem njóti trausts beggja aðila, þannig að komið sé til móts við takmörkun á félagafrelsi sem þeir þurfa að þola. Sérfræðingarnir fara þess á leit að ríkisstjórnin virði þessar grundvallarreglur í framtíðinni og óska eftir upplýsingum um þróun mála í sambandi við aðgerðir sem bátsverjar um borð í Herjólfu grípa til.

Samþykkt nr. 129, um vinnueftirlit í landbúnaði.

Sérfræðinganefndin vísar til umsagnar sinnar um framkvæmd samþykktar nr. 81, um vinnueftirlit, að svo miklu leyti sem athugasemdir við framkvæmd þeirrar samþykktar snerta samþykkt nr. 129.

14., 15. og 21. gr. samþykktarinnar um fjölda vinnueftirlitsmanna, ferðamöguleika og endurgreiðslu ferðakostnaðar.

Sérfræðingarnir gera að umtalsefni tækjabúnað vinnueftirlitsmanna og reglur um endurgreiðslu ferðakostnaðar. Þess er getið að þær reglur hafi ekki fylgt skýrslu ríkisstjórnarinnar. Niðurstaða nefndarinnar að því er varðar þennan þátt er að óska eftir upplýsingum um aðgerðir sem miða að því að tryggja að til staðar sé nægilegur fjöldi vinnueftirlitsmanna þannig að vinnueftirlit í landbúnaði sé framkvæmd í samræmi við ákvæði samþykktarinnar. Nefndin óskar eftir því að sendar verði með næstu skýrslu reglur um endurgreiðslu ferðakostnaðar vinnueftirlitsmanna.

3. mgr. 9. gr. um þjálfun vinnueftirlitsmanna.

Sérfræðinganefndin rekur upplýsingar um þjálfun vinnueftirlitsmanna í landbúnaði. Hún óskar eftir nánari upplýsingum um það hvort vinnueftirlitsmennirnir hafi fengið fræðslu sem sérstaklega varðar vinnueftirlit í landbúnaði, til dæmis að því er varðar hættur tengdar eldi dýra eða meðferð eiturefna.

17. gr. um varúðaraðgerðir.

Óskað er eftir upplýsingum um hlutverk vinnueftirlitsmanna varðandi varnareftirlit við meðferð eiturefna sbr. reglugerð nr. 350/2014. Þess er óskað að reglugerðin fylgi næstu skýrslu.

26. og 27. gr. um undirbúning ársskýrslu um vinnueftirlit og efni skýrslunnar.

Nefndin kveðst taka eftir upplýsingum um að í ársskýrslu Vinnueftirlits ríkisins séu veittar upplýsingar um vinnueftirlit í landbúnaði. Aftur á móti vanti nokkuð upp á að fullnægt sé skyldum samkvæmt 27. gr. staflíðum c: yfirlit yfir landbúnaðarfyrirtæki sem eru háð eftirliti og fjölda starfsfólks í þeim, e: yfirlit yfir brot og refsingar, g: yfirlit yfir atvinnusjúkdóma og orsakir þeirra.

Samþykkt nr. 144, um samráð um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála.

Sérfræðinganefndin rekur í umsögn sinni umfjöllun íslensku ILO-nefndarinnar um hugsanlega fullgildingu samþykka nr. 81, 88, 181, 185, 186 og 189. Hún óskar eftir áframhaldandi upplýsingum um þríhliða samráð um hugsanlega fullgildingu samþykka sem Ísland hefur ekki fullgilt í samræmi við ákvæði samþykktarinnar.

f. Aldarafmæli Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar árið 2019.

Á skýrslutímabilinu hefur ILO-nefndin fjallað um undirbúning fyrir 100 ára afmæli Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar árið 2019. Áður hefur komið fram að stofnunin hefur að þessu tilefni hleypt af stokkunum verkefni sem beinist að eftirfarandi þáttum:

- Þróun atvinnulífsins og samfélagsins,
- atvinnusköpun – einnig í þágu þeirra sem standa höllum fæti á vinnumarkaði,
- breytingum á skipulagi vinnunnar vegna nýrrar tækni og
- tengslum atvinnurekenda og launafólks, réttindum og skyldum, formi á reglusetningu o.fl.

Ríkisstjórnir aðildarríkjanna hafa, í samstarfi við samtök aðila vinnumarkaðarins og annarra hlutaðeigandi samtaka, verið hvattar til þess að efna innanlands til umræðna um framangreinda þætti. Þær umræður geti síðan orðið innlegg í umfjöllun á alþjóðavinnuálagþinginu á afmælisárinu 2019.

Hlutaðeigandi norræn ráðuneyti hafa ákveðið að vinna sameiginlega að þeim verkefnum sem fjallað er um í bréfi forstjórans. Norræna samstarfsverkefnið miðar að því að draga saman efni úr norrænum rannsóknum og setja það í búning sem geti orðið Alþjóðavinnumálastofnuninni og aðildarríkjum hennar að liði við framtíðarstefnumótun í félags- og vinnumálum. Þegar hafa verið haldnar tvær ráðstefnur sem eru liður í þessu norræna samstarfsverkefni. Fyrsta ráðstefnan var haldin í september 2016 í Finnlandi, sú næsta í maí 2017 í Noregi. Þriðja ráðstefnan verður haldin í maí 2018 í Svíþjóð. Það fellur í hlut Íslands að halda lokaráðstefnuna. Þegar hefur verið ákveðið að hún verði haldin dagana 4. og 5. apríl 2019.

Það varð að ráði að skipa sérstaka nefnd til að undirbúa afmælisráðstefnuna. Í henni eiga sæti fulltrúar Alþýðusambands Íslands, Bandalags starfsmanna ríkis og bæja, Sambands íslenskra sveitarfélaga og Samtaka atvinnulífsins. Auk þess eiga sæti í samstarfsnefndinni hlutaðeigandi sérfræðingar velferðarráðuneytisins. Nefndinni hefur verið falið að eiga samráð við stofnanir ráðuneytisins sem fjalla um málefni vinnumarkaðarins með einum eða öðrum hætti eins og Vinnumálastofnun, Vinnueftirlit ríkisins og Jafnréttisstofu. Hlutverk nefndarinnar er að móta skipulag og dagskrá afmælisráðstefnunnar í samvinnu við norræna samstarfsaðila sem fjalla um málefni ILO, skrifstofu norrænu ráðherranefndarinnar, Alþjóðavinnumálastofnunina, samtök á vinnumarkaði og aðra hlutaðeigandi hagsmunaaðila. Hún hefur komið saman til fimm funda á skýrslutímabilinu.

Fylgiskjal V

Skipan stjórnarnefndar alþjóðavinnuáskrifstofunnar kjörtímabilið 2017–2020

Eftirtalin tíu aðildarríki tilnefna fastafulltrúa:

Bandaríkin
Brasilía
Frakkland
Indland
Ítalía
Japan
Kína
Rússland
Sambandslýðveldið Þýskaland
Stóra-Bretland

*Aðildarríki sem eru kjörin
til að tilnefna aðalfulltrúa:*

Afríka

Chad
Fílabeinsströndin
Eþíópía
Lesótó
Máritanía
Senegal

Ameríka

Argentína
Barbados
Kanada
Panama
Perú

Evrópa

Aserbaídsjan
Írland
Póland

Eyjaálfa

Bahreín
Íran
Kórea
Tæland

*Aðildarríki sem eru kjörin
til að tilnefna varafultrúa*

Kamerún
Marókkó
Namibía
Nígería
Rúanda
Svasíland
Úganda

Kúba
Ekvador
Gvatemala
Mexíkó
Paragvæ
Úrúgvæ

Búlgaríja
Tékkland
Finnland
Grikkland
Rúmenía
Sviss
Tyrkland

Ástralía
Bangladess
Brunei Darussalam
Indónesía
Míjanmar
Nepal
Saudi Arabía

Fulltrúar atvinnurekenda

Aðalfulltrúar:

S. Barklamb (Ástralía)
R. Dubey (Indland)
A. Echavarría (Kólumbía)
R. Hornung-Draus (Þýskaland)
J. M. Lacasa Aso (Spánn)
H. Matsui (Japan)
K. Mattar (Sameinuðu arabísku furstadæmin)
M. Megateli (Alsír)
H. Munthe (Noregur)
E. Potter (Bandaríki Norður-Ameríku)
A. Teurkia (Frakkland)
F. Yllanes (Mexikó)
J. Rønneest (Danmörk)
Y. Yuma (Kongó)

Varafulltrúar:

A. Abu El Ragheb (Jórdanú)
F. Ahmed (Bangladess)
K. Ghariani (Túnis)
V. Gill (Saint Lucia)
M. V. Giuliatti (Argentína)
L. Horvatic (Króatía)
C. Kyriazis (Grikkland)
H. Liu (Kína)
J. Mailhos (Úrúgvæ)
B. Matthey (Sviss)
M. Moskvina (Rússland)
J. Mugo (Kenía)
K. Ndri (Fílabeinsströndin)
O. Oshinowo (Nígería)
G. Ricci (Gvatemala)
T. Schoenmaeckers (Holland)
A. Tan (Filippseyjar)
P. Woolford (Kanada)

Fulltrúar launafólks

Aðalfulltrúar:

F. Atwoli (Kenía)
S. Cappuccio (Ítalía)
R.P. Chandrasekheran (Indland)
M. Clarke Walker (Kanada)
L. Cortebeeck (Belgíu)
M.F.C. Francisco (Angóla)
A. Gono (Japan)
G. Jiang (Kína)
G. Kearney (Ástralía)
G. Marinez (Argentína)
C. Passchier (Holland)
K. Ross (Bandaríki Norður-Ameríku)
B. Thibault (Frakkland)
A. Wabha (Níseríu)

Varafulltrúar:

A. Amancio Vale (Brasilía)
Z. Awan (Pakistan)
A. Brown (Stóra-Bretland)
A.M. Chipeleme (Sambía)
P. Dimitrov (Búlgaríá)
A. El Amri (Marókkó)
E. Familia (Dóminíska lýðveldið)
R.E. Flerenz Gonzalez (Kólumbía)
M. Guiro (Senegal)
S. Iqbal (Indónesía)
M. Liew Kiah Eng (Singapúr)
C. Menne (Þýskaland)
T. Moore (Barbados)
M. Ndongala (Kongó)
B. Ntshalintshali (Suður-Afríka)
J.E. Ort (Danmörk)
B. Pandey (Nepal)
S.A.F. Saad (Hernámssvæðið í Palistínu)
A. Zharkow (Rússland)

Fylgiskjal VI

Fulltrúar Íslands á Alþjóðavinnumálalöpingunum 1945–2017

Samkvæmt 3. gr. 1. tölul. stofnskrár Alþjóðavinnumálastofnunarinnar skal allsherjarþing fulltrúa aðildarríkjanna koma saman til fundar þegar þörf krefur, þó eigi sjaldnar en einu sinni á ári. Tekið er fram að þar eigi sæti fjórir fulltrúar frá hverju ríki. Tveir skulu vera fulltrúar hlutaðeigandi ríkisstjórnar og annar hinna tveggja fulltrúi atvinnurekenda en hinn fulltrúi launafólks. Hin síðari ár hefur Alþjóðavinnumálalöpingið undantekningarlaust komið saman í Genf í Sviss. Þingið stóð í u.þ.b. þrjár vikur. Frá og með 81. þinginu árið 1994 var formlegur hluti þingsins stytur um fimm daga. Þess í stað hefur einum til tveimur dögum fyrir þingsetningu verið varið til óformlegra undirbúningsfunda. Á nokkurra ára fresti eru haldin aukalöping sem hafa verið helguð málefnum skipverja.

Í 3. gr. 2. tölul. stofnskrárinnar kemur fram að hver fulltrúi getur haft með sér ráðgjafa en þeir mega ekki vera fleiri en tveir um hvert málefni sem er á dagskrá þingsins. Með fullgildingu stofnskrárinnar skuldbindur aðildarríki sig til þess að skipa fulltrúa aðila vinnumarkaðarins í sendinefnd til þátttöku í Alþjóðavinnumálalöpinginu í samráði við helstu samtök atvinnurekenda og launafólks, sbr. 3. gr. 5. tölul. Við skipun fulltrúa aðila vinnumarkaðarins í sendinefnd Íslands hefur frá upphafi verið haft samráð við Alþýðusamband Íslands (ASÍ) og Vinnuveitendasamband Íslands en frá árinu 2001 Samtök atvinnulífsins (SA). Embættismenn úr félagsmálaráðuneytinu/ velferðarráðuneytinu (frá 1. janúar 2011) (FEL/VEL), samgönguráðuneytinu (SAM) og utanríkisráðuneytinu (UTN) hafa verið fulltrúar ríkisstjórnarinnar í nefndinni.

Hér á eftir fer skrá yfir þátttöku af hálfu Íslands í Alþjóðavinnumálalöpinginu. Skráin hefst árið 1945 þegar aðild Íslands að Alþjóðavinnumálastofnuninni var samþykkt á 27. þinginu í París og lýkur með upptalningu á þingfulltrúum sem sóttu 106. þingið 2017. Bent skal á að þótt hér sé um að ræða tæmandi skrá yfir íslenska þingfulltrúa gildir ekki það sama um félagsmálaráðherra. Einungis er getið þeirra ráðherra sem hafa sent fulltrúa til þingsins. Rétt er einnig að benda á að árið 1970 var stofnuð fastanefnd Íslands í Genf. Þeir fulltrúar utanríkisráðuneytisins sem hafa sótt þingið frá þeim tíma hafa í öllum tilvikum verið starfsmenn fastanefndarinnar. Loks er rétt að vekja athygli á því að nokkur undanfarin ár hafa fulltrúar samtaka aðila vinnumarkaðarins skipt með sér þátttöku í þinginu þannig að varamaður hefur leyst aðalmann af hólmi þegar u.þ.b. helmingur þingtímans hefur verið liðinn.

Ráðherra:

Alþjóðavinnumálalöping: Fulltrúar:

Finnur Jónsson	27. þing, París 1945	Þórhallur Ásgeirsson (UTN)
félagsmálaráðherra	29. þing, Montreal 1946	Thor Thors (UTN)
17. sept. 1946–		Þórhallur Ásgeirsson (UTN)
4. febrúar 1947		Kjartan Thors (VSÍ)
		Pétur G. Guðmundsson (ASÍ)
Stefán Jóh. Stefánsson	30. þing, Genf 1947	Finnur Jónsson (FEL)
félagsmálaráðherra		Jónas Guðmundsson (FEL)
1947–1949		Benedikt Gröndal (VSÍ)
		Björn Bjarnason (ASÍ)
	31. þing, San Francisco	Jónas Guðmundsson (FEL)
	1948	Jón S. Ólafsson (FEL)

Ólafur Thors félagsmálaráðherra 1949–1950	32. þing, Genf 1949	Jónas Guðmundsson (FEL) Jón S. Ólafsson (FEL) Sigurður Jónsson (VSÍ) Magnús Ástmarsson (ASÍ)
Steingrímur Steinþórsson félagsmálaráðherra 1950–1956	33. þing, Genf 1950 35. þing, Genf 1952	Jónas Guðmundsson (FEL) Haraldur Kröyer (UTN) Jónas Guðmundsson (FEL) Jón S. Ólafsson (FEL) Kjartan Thors (VSÍ) Magnús Ástmarsson (ASÍ)
	38. þing, Genf 1955	Hjálmar Vilhjálmsson (FEL) Jón S. Ólafsson (FEL) Eyjólfur Jóhannsson (VSÍ) Eðvarð Sigurðsson (ASÍ)
Hannibal Valdimarsson félagsmálaráðherra 1956–1958	40. þing, Genf 1957	Hannibal Valdimarsson (FEL) Jón S. Ólafsson (FEL) Kjartan Thors (VSÍ) Eðvarð Sigurðsson (ASÍ)
Eggert G. Þorsteinsson félagsmálaráðherra 1965–1970	50. þing, Genf 1966	Eggert G. Þorsteinsson (FEL) Jón S. Ólafsson (FEL) Kjartan Thors (VSÍ) Björgvin Sigurðsson (VSÍ) Hannibal Valdimarsson (ASÍ) Snorri Jónsson (ASÍ)
Hannibal Valdimarsson félagsmálaráðherra 1971–1973	57. þing, Genf 1972	Hannibal Valdimarsson (FEL) Jón S. Ólafsson (FEL) Einar Benediktsson (UTN) Kristján Ragnarsson (VSÍ) Snorri Jónsson (ASÍ)
Björn Jónsson félagsmálaráðherra 1973–1974	59. þing, Genf 1974	Jón S. Ólafsson (FEL) Einar Benediktsson (UTN) Ólafur Jónsson (VSÍ) Snorri Jónsson (ASÍ)
Gunnar Thoroddsen félagsmálaráðherra 1974–1978	63. þing, Genf 1977	Gunnar Thoroddsen (FEL) Haraldur Kröyer (UTN) Kornelíus Sigmundsson (UTN)
Magnús H. Magnússon félagsmálaráðherra 1978–1980	64. þing, Genf 1978	Jón S. Ólafsson (FEL) Haraldur Kröyer (UTN) Jón H. Bergs (VSÍ) Snorri Jónsson (ASÍ) Ásmundur Stefánsson
	65. þing, Genf 1979	Haraldur Kröyer (UTN)

	66. þing, Genf 1980	Tómas Karlsson (UTN) Jón S. Ólafsson (FEL) Tómas Karlsson (UTN)
Svavar Gestsson félagsmálaráðherra 1980–1983	67. þing, Genf 1981	Svavar Gestsson (FEL) Jón S. Ólafsson (FEL) Hannes Jónsson (UTN) Skúli Jónsson (VSÍ)
	68. þing, Genf 1982	Kristín Mäntilä (ASÍ) Jón S. Ólafsson (FEL) Hannes Jónsson (UTN)
	69. þing, Genf 1983	Kristín Mäntilä (ASÍ) Jón S. Ólafsson (FEL) Hannes Jónsson (UTN) Magnús Gunnarsson (VSÍ) Björn Björnsson (ASÍ)
Alexander Stefánsson félagsmálaráðherra 1983–1987	70. þing, Genf 1984	Jón S. Ólafsson (FEL) Hannes Hafstein (UTN) Kristján Þorbergsson (VSÍ)
	71. þing, Genf 1985	Lára V. Júlíusdóttir (ASÍ) Gylfi Kristinsson (FEL) Hannes Hafstein (UTN)
	72. þing, Genf 1986	Kristján Þorbergsson (VSÍ) Lára V. Júlíusdóttir (ASÍ) Alexander Stefánsson (FEL) Hallgrímur Dalberg (FEL) Gylfi Kristinsson (FEL) Hannes Hafstein (UTN)
	73. þing, Genf 1987	Kristján Þorbergsson (VSÍ) Guðmundur J. Guðmundsson (ASÍ) Gylfi Kristinsson (FEL) Kristinn Árnason (UTN)
Jóhanna Sigurðardóttir félagsmálaráðherra 1987–1994	75. þing, Genf 1988	Kristján Þorbergsson (VSÍ) Guðmundur J. Guðmundsson (ASÍ) Jóhanna Sigurðardóttir (FEL) Hallgrímur Dalberg (FEL) Gylfi Kristinsson (FEL) Sverrir Haukur Gunnlaugsson (UTN) Kristinn Árnason (UTN) Jón H. Magnússon (VSÍ)
	76. þing, Genf 1989	Guðmundur J. Guðmundsson (ASÍ) Jóhanna Sigurðardóttir (FEL) Gylfi Kristinsson (FEL) Eyjólfur Sæmundsson (FEL) Sverrir Haukur Gunnlaugsson (UTN) Kristinn Árnason (UTN) Bjarnveig Eiríksdóttir (UTN) Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)

77. þing, Genf 1990
- Jón H. Magnússon (VSÍ)
 Ásmundur Stefánsson (ASÍ)
 Guðmundur J. Guðmundsson (ASÍ)
 Gylfi Kristinsson (FEL)
 Eyjólfur Sæmundsson (FEL)
 Kjartan Jóhannsson (UTN)
 Kristinn F. Árnason (UTN)
 Stefán Jóhannesson (UTN)
 Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)
 Jón H. Magnússon (VSÍ)
 Þráinn Hallgrímsson (ASÍ)
 Guðmundur J. Guðmundsson (ASÍ)
78. þing, Genf 1991
- Jóhanna Sigurðardóttir (FEL)
 Gylfi Kristinsson (FEL)
 Kjartan Jóhannsson (UTN)
 Kristinn F. Árnason (UTN)
 Stefán Jóhannesson (UTN)
 Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)
 Jón H. Magnússon (VSÍ)
 Guðmundur J. Guðmundsson (ASÍ)
 Þráinn Hallgrímsson (ASÍ)
79. þing, Genf 1992
- Gylfi Kristinsson (FEL)
 Eyjólfur Sæmundsson (FEL)
 Kjartan Jóhannsson (UTN)
 Kristinn F. Árnason (UTN)
 Stefán Jóhannesson (UTN)
 Margrét Viðar (UTN)
 Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)
 Jón H. Magnússon (VSÍ)
 Þráinn Hallgrímsson (ASÍ)
80. þing, Genf 1993
- Þórunn Sveinbjörnsdóttir (ASÍ)
 Gylfi Kristinsson (FEL)
 Eyjólfur Sæmundsson (FEL)
 Kjartan Jóhannsson (UTN)
 Lilja Ólafsdóttir (UTN)
 Stefán Jóhannesson (UTN)
 Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)
 Jón H. Magnússon (VSÍ)
 Benedikt Davíðsson (ASÍ)
81. þing, Genf 1994
- Bryndís Hlöðversdóttir (ASÍ)
 Jóhanna Sigurðardóttir (FEL)
 Berglind Ásgeirsdóttir (FEL)
 Gylfi Kristinsson (FEL)
 Kjartan Jóhannsson (UTN)
 Guðmundur B. Helgason (UTN)
 Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)
 Jón H. Magnússon (VSÍ)
 Bryndís Hlöðversdóttir (ASÍ)
 Hverar Gunnarsson (ASÍ)

Páll Pétursson
félagsmálaráðherra
1995–2003

82. þing, Genf 1995

Páll Pétursson (FEL)
Gylfi Kristinsson (FEL)
Gunnar Snorri Gunnarsson (UTN)
Guðmundur B. Helgason (UTN)
Haukur Ólafsson (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)
Jón H. Magnússon (VSÍ)
Ástráður Haraldsson (ASÍ)

83. þing, Genf 1995

Hervar Gunnarsson (ASÍ)
Jósef H. Þorgeirsson (SAM)
Gunnar Snorri Gunnarsson (UTN)
Guðmundur B. Helgason (UTN)
Haukur Ólafsson (UTN)
Jón H. Magnússon (VSÍ)
Borghþór S. Kjærnested
(Sjómannafélag Reykjavíkur)

84. þing, Genf 1996

Páll Pétursson (FEL)
Gylfi Kristinsson (FEL)
Gunnar Snorri Gunnarsson (UTN)
Guðmundur B. Helgason (UTN)
Haukur Ólafsson (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)
Jón H. Magnússon (VSÍ)
Ástráður Haraldsson (ASÍ)
Hervar Gunnarsson (ASÍ)

85. þing, Genf 1997

Gylfi Kristinsson (FEL)
Gunnar Snorri Gunnarsson (UTN)
Guðmundur B. Helgason (UTN)
Haukur Ólafsson (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)
Jón H. Magnússon (VSÍ)
Ástráður Haraldsson (ASÍ)
Hervar Gunnarsson (ASÍ)

86. þing, Genf 1998

Gylfi Kristinsson (FEL)
Benedikt Jónsson (UTN)
Guðmundur B. Helgason (UTN)
Haukur Ólafsson (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)
Jón H. Magnússon (VSÍ)
Ástráður Haraldsson (ASÍ)
Hervar Gunnarsson (ASÍ)

87. þing, Genf 1999

Elín Blöndal (FEL)
Gylfi Kristinsson (FEL)
Benedikt Jónsson (UTN)
Haukur Ólafsson (UTN)
Þórður Yngvi Guðmundsson (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ)
Jón H. Magnússon (VSÍ)
Ástráður Haraldsson (ASÍ)
Hervar Gunnarsson (ASÍ)

88. þing, Genf 2000	Elín Blöndal (FEL) Gylfi Kristinsson (FEL) Benedikt Jónsson (UTN) Haukur Ólafsson (UTN) Hrafnhildur Stefánsdóttir (VSÍ) Jón H. Magnússon (VSÍ) Ástráður Haraldsson (ASÍ) Hervar Gunnarsson (ASÍ)
89. þing, Genf 2001	Páll Pétursson (FEL) Berglind Ásgeirsdóttir (FEL) Hanna Sigríður Gunnsteinsdóttir (FEL) Benedikt (UTN) Ingibjörg Davíðsdóttir (UTN) Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA) Jón H. Magnússon (SA) Magnús Norðdahl (ASÍ)
90. þing, Genf 2002	Berglind Ásgeirsdóttir (FEL) Hanna Sigríður Gunnsteinsdóttir (FEL) Eyjólfur Sæmundsson (FEL) Stefán Haukur Jóhannesson (UTN) Ingibjörg Davíðsdóttir (UTN) Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA) Jón H. Magnússon (SA) Magnús Norðdahl (ASÍ) Kristján Bragason (ASÍ)
Árni Magnússon félagsmálaráðherra 2003–7. mars 2006	91. þing, Genf 2003 Gylfi Kristinsson (FEL) Hanna Sigríður Gunnsteinsdóttir (FEL) Stefán Haukur Jóhannesson (UTN) Ingibjörg Davíðsdóttir (UTN) Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA) Ari Edwald (SA) Jón H. Magnússon (SA) Magnús Norðdahl (ASÍ) Ásdís Guðmundsdóttir (ASÍ)
92. þing, Genf 2004	Gylfi Kristinsson (FEL) Hanna Sigríður Gunnsteinsdóttir (FEL) Stefán Haukur Jóhannesson (UTN) Ingibjörg Davíðsdóttir (UTN) Hlynur Skúli Auðunsson (SAM) Vilhjálmur Egilsson (SJÁ) Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA) Jón H. Magnússon (SA) Magnús Norðdahl (ASÍ) Pálmi Finnbogason (ASÍ) Sævar Gunnarsson (ASÍ)
93. þing, Genf 2005	Gylfi Kristinsson (FEL) Eyjólfur Sæmundsson (FEL) Sverrir Konráðsson (samgrn.) Stefán Haukur Jóhannesson (UTN)

	94. þing, Genf 2006	<p>Ingibjörg Davíðsdóttir (UTN) Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA) Jón H. Magnússon (SA) Magnús Norðdahl (ASÍ) Sævar Gunnarsson (ASÍ) Ísleifur Tómasson (ASÍ) Gylfi Kristinsson (FEL) Sverrir Konráðsson (SAM) Kristinn F. Árnason (UTN) Einar Gunnarsson (UTN) Ægir Steinn Sveinþórsson (ASÍ)</p>
Jón Kristjánsson félagsmálaráðherra 7. mars–15. júní 2006	95. þing, Genf 2006	<p>Gylfi Kristinsson (FEL) Eyjólfur Sæmundsson (FEL) Kristinn F. Árnason (UTN) Einar Gunnarsson (UTN) Anna Jóhannsdóttir (UTN) Edda Magnus (UTN) Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA) Jón H. Magnússon (SA) Magnús Norðdahl (ASÍ) Sigurður Magnússon (ASÍ)</p>
Jóhanna Sigurðardóttir félags- og trygginga- málaráðherra 24. maí 2007–1. febrúar 2009	96. þing, Genf 2007	<p>Jóhanna Sigurðardóttir (FEL) Gylfi Kristinsson (FEL) Kristinn F. Árnason (UTN) Ragnar G. Kristjánsson (UTN) Þorbjörn Jónsson (UTN) Ingólfur Friðriksson (UTN) Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA) Jón H. Magnússon (SA) Magnús Norðdahl (ASÍ) Sævar Gunnarsson (ASÍ)</p>
	97. þing, Genf 2008	<p>Gylfi Kristinsson (FEL) Kristinn F. Árnason (UTN) Ragnar G. Kristjánsson (UTN) Þorbjörn Jónsson (UTN) Hafrún Ösp Stefánsdóttir (UTN) Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA) Jón H. Magnússon (SA) Magnús Norðdahl (ASÍ) Georg Páll Skúlason (ASÍ)</p>
	98. þing, Genf 2009	<p>Kristinn F. Árnason (UTN) Ragnar G. Kristjánsson (UTN) Veturliði Þór Stefánsson (UTN) Eva Bjarnadóttir (UTN) Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA) Jón H. Magnússon (SA) Magnús Norðdahl (ASÍ) Georg Páll Skúlason (ASÍ)</p>

Árni Páll Árnason 99. þing. Genf 2010
félags- og trygginga-
málaráðherra
10. maí 2009–2. september 2010

Gylfi Kristinsson (FEL)
Kristinn F. Árnason (UTN)
Ragnar G. Kristjánsson (UTN)
Veturliði Þór Stefánsson (UTN)
Eva Bjarnadóttir (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA)
Jón H. Magnússon (SA)
Magnús Norðdahl (ASÍ)
Maríanna Traustadóttir (ASÍ)

Guðbjartur Hannesson 100. þing. Genf 2011
velferðarráðherra
1. janúar 2011–23. maí 2013

Gylfi Kristinsson (VEL)
Kristinn F. Árnason (UTN)
Ragnar G. Kristjánsson (UTN)
Veturliði Þór Stefánsson (UTN)
Eva Bjarnadóttir (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA)
Jón H. Magnússon (SA)
Magnús Norðdahl (ASÍ)
Maríanna Traustadóttir (ASÍ)
Gylfi Kristinsson (VEL)
Kristinn F. Árnason (UTN)
Ragnar G. Kristjánsson (UTN)
Veturliði Þór Stefánsson (UTN)
Eva Bjarnadóttir (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA)
Jón H. Magnússon (SA)
Magnús Norðdahl (ASÍ)
Maríanna Traustadóttir (ASÍ)

101. þing. Genf 2012

Eygló Harðardóttir 102. þing. Genf 2013
félags- og húsnæðis-
málaráðherra
23. maí 2013–11. janúar 2017.

Gylfi Kristinsson (VEL)
Martin Eyjólfsson (UTN)
Finnur Þór Birgisson (UTN)
Þórður Sigtryggsson (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA)
Álfheiður Mjöll Sívertsen (SA)
Magnús Norðdahl (ASÍ)
Maríanna Traustadóttir (ASÍ)

103. þing. Genf 2014

Gylfi Kristinsson (VEL)
Martin Eyjólfsson (UTN)
Finnur Þór Birgisson (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA)
Álfheiður Mjöll Sívertsen (SA)
Magnús Norðdahl (ASÍ)
Maríanna Traustadóttir (ASÍ)

104. þing. Genf 2015

Anna Lilja Gunnarsdóttir (VEL)
Gylfi Kristinsson (VEL)
Martin Eyjólfsson (UTN)
Finnur Þór Birgisson (UTN)
Þórður Jónsson (UTN)

105. þing. Genf 2016

Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA)
Álfheiður Mjöll Sívertsen (SA)
Magnús Norðdahl (ASÍ)
Hrönn Jónsdóttir (ASÍ)
Anna Lilja Gunnarsdóttir (VEL)
Eva Margrét Kristinsdóttir (VEL)
Martin Eyjólfsson (UTN)
Finnur Þór Birgisson (UTN)
Hrafnhildur Stefánsdóttir (SA)
Bergþóra Halldórsdóttir (SA)
Magnús Norðdahl (ASÍ)
Dagný Aradóttir Pind (ASÍ)

Þorsteinn Víglundsson 106. þing. Genf 2017
félags- og jafnréttismálaráðherra
11. janúar–30. nóvember 2017.

Þorsteinn Víglundsson (VEL)
Anna Lilja Gunnarsdóttir (VEL)
Karl Pétur Jónsson (VEL)
Gylfi Kristinsson (VEL)
Högni S. Kristjánsson (UTN)
Nína Björg Jónsdóttir (UTN)
Edda Björk Ragnarsdóttir (UTN)
Bergþóra Halldórsdóttir (SA)
Kristín Þóra Harðardóttir (SA)
Magnús Norðdahl (ASÍ)
Drífa Snædal (ASÍ)

Fylgiskjal VII

Samþykktir Alþjóðavinnumálapingsins 1919–2014.

Hér á eftir fer skrá yfir alþjóðasamþykktir sem hafa verið afgreiddar á Alþjóðavinnumálapinginu árin 1919–2012. Athygli er vakin á athugasemdum aftanmáls við nokkrar af samþykktunum. Fjöldi fullgildinga kemur fram í seinni sviganum.

- Nr. Heiti samþykktar:
1. Samþykkt um takmörkun á vinnutíma í iðnaði við átta stundir á dag og 48 stundir á viku (1919) (52).
 2. Samþykkt um ráðstafanir gegn atvinnuleysi (1919) (57).
 3. Samþykkt um vinnu kvenna fyrir og eftir barnsburð (1919)² (34).
 4. Samþykkt um næturvinnu kvenna (1919)⁵ (58).
 5. Samþykkt um ákvörðun lágmarksaldurs barna við iðnaðarstörf (1919)⁵ (72).
 6. Samþykkt um næturvinnu unglunga í iðnaði (1919)² (59).
 7. Samþykkt um ákvörðun lágmarksaldurs barna við sjómennsku (1920)⁵ (53).
 8. Samþykkt um bætur fyrir vinnutjón af völdum skipbrots (1920) (60).
 9. Samþykkt um ráðningu sjómanna í skiprúm (1920)⁵ (41).
 10. Samþykkt um lágmarksaldur barna við landbúnaðarstörf (1921)⁵ (55).
 11. Samþykkt um rétt landbúnaðarfólks til að bindast samtökum og stofna félög (1921) (122).
 12. Samþykkt um slysatryggingar landbúnaðarverkafólks (1921)² (77).
 13. Samþykkt um notkun blýhvítu í málningu (1921) (63).
 14. Samþykkt um vikulega hvíldardaga í iðnaði (1921) (120).
 15. Samþykkt um ákvörðun lágmarksaldurs unglunga við kyndara- og kolamokarastörf (1921)⁵ (69).
 16. Samþykkt um skylduskoðun læknis á börnum og unglingum við sjómennsku (1921) (82).
 17. Samþykkt um slysatryggingu verkamanna (1925)⁵ (74).
 18. Samþykkt um bætur til verkamanna vegna atvinnusjúkdóma (1925)⁵ (68).
 19. Samþykkt um jafnan rétt innlendra og erlendra verkamanna til slysabóta (1925) (121).
 20. Samþykkt um næturvinnu í brauðgerðarhúsum (1925)⁵ (17).
 21. Samþykkt um að gera einfaldara eftirlitið með útflytjendum um borð í skipum (1926)⁵ (33).
 22. Samþykkt um skiprúmssamninga sjómanna (1926) (60).
 23. Samþykkt um heimsendingu sjómanna (1926)⁵ (47).
 24. Samþykkt um sjúkratryggingu iðnaðarfólks, verzlunarfólks og heimilishjúa (1927)⁵ (29).
 25. Samþykkt um sjúkratryggingar landbúnaðarverkafólks (1927)⁵ (21).
 26. Samþykkt um aðferðir til að ákveða lágmarksalaun (1928) (104).
 27. Samþykkt um að þyngd skuli letuð á þunga hluti, sem fluttir eru með skipum (1929) (66).

28. Samþykkt um slysavarnir hafnarverkamanna (1929)⁵ (4).
29. Samþykkt um nauðungarvinnu eða skylduvinnu (1930) (178).
30. Samþykkt um eftirlit með vinnutíma við verzlun og skrifstofustörf (1930) (30).
31. Samþykkt um takmörkun vinnutíma í kolanámum (1931)⁵ (2).
32. Samþykkt um slysavarnir hafnarverkamanna (endurskoðuð 1932)³ (46).
33. Samþykkt um lágmarksaldur barna við önnur störf en iðnað (1932)⁵ (25).
34. Samþykkt um vinnumiðlunarskrifstofur sem taka greiðslur fyrir störf sín (1933)³⁾⁵ (11).
35. Samþykkt um skyldutryggingar fólks, sem vinnur við iðnaðar- eða verzlunarstörf, heimavinnu, heimilisstörf o.fl. (1933)³⁾⁵ (11).
36. Samþykkt um skylduelli tryggingar landbúnaðarverkafólks (1933)³⁾⁵ (10).
37. Samþykkt um skylduörorkutryggingar fólks, sem vinnur við iðnaðar- eða verslunarstörf, heimavinnu, heimilisstörf o.fl. (1933)³⁾⁵ (11).
38. Samþykkt um skylduörorkutryggingar landbúnaðarverkafólks (1933)³⁾⁵ (10).
39. Samþykkt um skyldutryggingar til handa ekkjum og munaðarleysingjum, mönnum sem unnið hafa iðnaðar- eða verzlunarstörf, heimavinnu, heimilisstörf o.fl. (1933)³⁾⁵ (8).
40. Samþykkt um skyldutryggingar til handa ekkjum og munaðarleysingjum og landbúnaðarverkamönnum (1933)³⁾⁵ (7).
41. Samþykkt um næturvinnu kvenna (endurskoðuð 1934)⁵ (38).
42. Samþykkt um bætur til verkamanna fyrir atvinnusjúkdóma (endurskoðuð 1934)⁵ (53).
43. Samþykkt um vinnutíma í sjálfvirkum rúðuglerverksmiðjum (1934)⁵ (13).
44. Samþykkt um bætur eða styrki til þeirra sem eru atvinnulausir gegn vilja sínum (1934)⁵ (14).
45. Samþykkt um vinnu kvenna neðanjarðar í hvers konar námum (1935) (98).
46. Samþykkt um takmörkun vinnutíma í kolanámum (endurskoðuð 1935)⁴ (3).
47. Samþykkt um fækkun vinnustunda niður í 40 á viku (1935) (15).
48. Samþykkt um alþjóðlega skipan til viðhalds réttindum til örorku- og elli trygginga og trygginga til handa ekkjum og munaðarlausum (1935)³⁾⁵ (12).
49. Samþykkt um styttingu vinnutíma í glerflöskuverksmiðjum (1935)⁵ (10).
50. Samþykkt um eftirlit með tilteknum aðferðum við ráðningu verkamanna (1936)⁵ (33).
51. Samþykkt um styttingu vinnutíma í fyrirtækjum hins opinbera (1936)³ (0).
52. Samþykkt um árlegt orlof með launum (1936)⁵ (54).
53. Samþykkt um lágmarkskröfur til hæfni skipstjóra og yfirmanna á kaupskipum (1936) (37).
54. Samþykkt um árlegt orlof með launum fyrir farmenn (1936)³⁾⁵ (6).
55. Samþykkt um skyldur útgerðarmanns, er sjómenn veikjast, slasast eða deyja (1936) (18).
56. Samþykkt um sjúkratryggingar sjómanna (1936)⁵ (20).

57. Samþykkt um vinnutíma á skipum og stærð áhafnar (1936)⁵ (3).
58. Samþykkt um lágmarksaldur barna við sjómennsku (endurskoðuð 1936)⁵ (51).
59. Samþykkt um lágmarksaldur barna í iðnaði (endurskoðuð 1937)² (36).
60. Samþykkt um lágmarksaldur barna við önnur störf en iðnað (endurskoðuð 1937)⁵ (11).
61. Samþykkt um styttingu vinnutíma í baðmullariðnaðinum (1937)⁴ (0).
62. Samþykkt um öryggisreglur í byggingariðnaðinum (1937)⁵ (30).
63. Samþykkt um hagskýrslur um laun og vinnutíma í veigamestu greinum námavinnslu og verksmiðjuíðnaðar, þar á meðal byggingarvinnu svo og landbúnaði (1938)⁵ (34).
64. Samþykkt um skriflega vinnusamninga innfæddra verkamanna (1939)⁵ (31).
65. Samþykkt um refsíákvæði við brotum innfæddra verkamanna á vinnusamningi (1939)⁵ (33).
66. Samþykkt um skráningu, ráðningu og vinnukjör verkafólks, sem flytur milli landa í atvinnuleit (1939)²3 (0).
67. Samþykkt um vinnutíma og hvíldartíma við flutninga á landi (1939)⁵ (4).
68. Samþykkt um fæði og þjónustu áhafna á skipum (1946) (25).
69. Samþykkt um útgáfu hæfnisskírteina fyrir matsveina á skipum (1946) (38).
70. Samþykkt um félagslegt öryggi sjómanna (1946)⁵ (7).
71. Samþykkt um eftirlaun sjómanna (1946) (13).
72. Samþykkt um orlof með launum fyrir farmann (1946)⁵ (5).
73. Samþykkt um læknisskoðun farmanna (1946) (46).
74. Samþykkt um hæfnisvottorð fullgildra háseta (1946) (29).
75. Samþykkt um vistarverur skipverja um borð í skipum (1946)⁵ (5).
76. Samþykkt um vinnulaun, vinnutíma og mannafla á skipum (1946)⁵ (0).
77. Samþykkt um læknisrannsóknir til ákvörðunar á hæfni barna og unglunga til iðnaðarstarfa (1946) (43).
78. Samþykkt um læknisrannsóknir á hæfni barna og unglunga til starfa, sem ekki teljast til iðnaðar (1946) (39).
79. Samþykkt um takmörkun á næturvinnu barna og unglunga við störf, sem ekki teljast til iðnaðar (1946) (20).
80. Samþykkt um breytingar á framtíðarskipan á þeim framkvæmdastörfum, sem í samþykktum gerðum á 28 fyrstu allsherjarþingum Alþjóðavinnuálastofnunarinnar eru falin aðalritara Þjóðabandalagsins svo og um frekari breytingar, er leiða af upplausn Þjóðabandalagsins og breytingum á stjórnarskrá Alþjóðavinnuálastofnunarinnar (1946)⁴ (57).
81. Samþykkt um vinnueftirlit í iðnaði og verzlun (1947) (145).
82. Samþykkt um félagsmálapólitík í ósjálfstæðum löndum (1947) (4).
83. Samþykkt um að beita lágmarksákvæðunum um vinnuskyldu í ósjálfstæðum löndum (1947) (2).
84. Samþykkt um félagafrelsi og sættir í vinnudeilum í ósjálfstæðum löndum (1947) (9).
85. Samþykkt um vinnueftirlit í ósjálfstæðum löndum (1947) (11).

86. Samþykkt um hámarks lengd ráðningartíma innfæddra verkamanna (1947)⁵ (23).
87. Samþykkt um félagafrelsi og verndun þess (1948) (154).
88. Samþykkt um skipulagningu vinnumiðlunar (1948) (91).
89. Samþykkt um næturvinnu kvenna í iðnaði (endurskoðuð 1948) (67).
90. Samþykkt um næturvinnu ungmenna í iðnaði (endurskoðuð 1948) (51).
91. Samþykkt um orlof með launum fyrir farmenn (endurskoðuð 1949)³ (25).
92. Samþykkt um vistarverur skipverja um borð í skipum (endurskoðuð 1949) (47).
93. Samþykkt um vinnulaun, vinnutíma og mannafla á skipum (endurskoðuð 1949)⁵ (5).
94. Samþykkt um vinnuákvæði í opinberum samningum (1949)(63).
95. Samþykkt um verndun vinnulauna (1949) (98).
96. Samþykkt um vinnumiðlunarskrifstofur, sem taka laun fyrir störf sín (endurskoðuð 1949) (42).
97. Samþykkt um inn- og útflutning fólks í atvinnuleit (endurskoðuð 1949) (49).
98. Samþykkt um beitingu grundvallarreglnanna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega (1949) (165).
99. Samþykkt um aðferðir til ákvörðunar á lágmarks launum við landbúnaðarstörf (1951) (55).
100. Samþykkt um jöfn laun karla og kvenna fyrir jafnverðmæt störf (1951) (173).
101. Samþykkt um orlof með kaupum í landbúnaði (1952)⁵ (46).
102. Samþykkt um lágmark félagslegs öryggis (1952) (55).
103. Samþykkt um mæðravernd (1952)⁵ (41).
104. Samþykkt um brot innfæddra verkamanna á vinnusamningi (1955)⁵ (26).
105. Samþykkt um afnám nauðungarvinnu (1957) (175).
106. Samþykkt um vikulega hvíldardaga í verzlunum og skrifstofum (1957) (63).
107. Samþykkt um frumbyggja og annað kynþáttafólk eða frumstætt innan sjálfstæðra ríkja (1957)⁵ (27).
108. Samþykkt um persónuskírteini sjómanna (1958) (64).
109. Samþykkt um vinnulaun, vinnutíma og mannafla á skipum (1958)⁵ (15).
110. Samþykkt um vinnuskilyrði verkamanna á plantekrum (1958) (12).
111. Samþykkt um misrétti með tilliti til atvinnu og starfs (1958) (172).
112. Samþykkt um lágmarksaldur fiskimanna (1959)⁵ (29).
113. Samþykkt um læknisskoðun fiskimanna (1959) (30).
114. Samþykkt um skiprúmssamninga fiskimanna (1959) (23).
115. Samþykkt um vernd verkamanna fyrir geislun (1960) (50).
116. Samþykkt um breytingu á samþykktum gerðum á þrjátíu og tveim fyrstu allsherjarþingum Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, í því skyni og samræma ákvæðin um skýrslur stjórnar Alþjóðavinnuálastofnunarinnar um framkvæmd samþykktu (1961)⁴ (77).
117. Samþykkt um grundvallarmarkmið og reglur í félagsmálum (1962) (33).
118. Samþykkt um jafnrétti innlendra og erlendra manna til almannatrygginga (1962) (38).
119. Samþykkt um öryggisbúnað véla (1963) (52).
120. Samþykkt um heilbrigðisráðstafanir í verzlunum og skrifstofum (1964) (51).
121. Samþykkt um bætur vegna slysa við vinnu (1964) (24).

122. Samþykkt um stefnu í atvinnumálum (1964) (111).
123. Samþykkt um lágmarksaldur við vinnu neðanjarðar í námum (1965)⁵ (41).
124. Samþykkt um lækni skoðun ungmenna með tilliti til hæfni til vinnu neðanjarðar í námum (1965) (41).
125. Samþykkt um hæfnisskírteini fiskimanna (1966) (10).
126. Samþykkt um vistarverur í fiskiskipum (1966) (23).
127. Samþykkt um hámarksþyngd þess, sem verkamaður má bera (1967) (29).
128. Samþykkt um elli-, örorku- og eftirlifendabætur (1967) (17).
129. Samþykkt um vinnueftirlit í landbúnaði (1969) (53).
130. Samþykkt um læknishjálp og sjúkrabætur (1969) (15).
131. Samþykkt um ákvörðun lágmarkslauna með sérstöku tilliti til þróunarlanda (1970) (53).
132. Samþykkt um árlegt orlof með launum (endurskoðað 1970) (36).
133. Samþykkt um vistarverur skipverja (viðbótarákvæði 1970) (32).
134. Samþykkt um slysavarnir sjómanna (1970) (29).
135. Samþykkt um vernd og aðstöðu trúnaðarmanna verkamanna á vinnustöðum (1971) (85).
136. Samþykkt um varnir gegn eitrunarhættu frá benseni (1971) (38).
137. Samþykkt um félagsleg áhrif nýrra aðferða við meðhöndlun farms í höfnum (1973) (25).
138. Samþykkt um lágmarksaldur við vinnu (1973) (170).
139. Samþykkt um varnir gegn og eftirlit með áhættu í starfi vegna efna, sem valda krabbameini (1974) (41).
140. Samþykkt um námsleyfi með launum (1974) (35).
141. Samþykkt um félagsamtök verkafólks í sveitum og þátt þeirra í efnahagslegri og félagslegri þróun (1975) (40).
142. Samþykkt um starfsfræðslu og starfsþjálfun sem þætti í þróun vinnuafls (1975) (68).
143. Samþykkt um óhæfilegar aðstæður farandverkamanna og jafnrétti þeirra til atvinnumöguleika og aðbúðar (1975) (23).
144. Samþykkt varðandi samstarf um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála (1976) (139).
145. Samþykkt um atvinnuöryggi farmanna (1976) (17).
146. Samþykkt um árlegt orlof farmanna (1976) (17).
147. Samþykkt um lágmarkskröfur á kaupskipum (1976) (56).
148. Samþykkt um verndun verkamanna gegn hættu frá loftmengun, hávaða og titringi á vinnustað (1977) (46).
149. Samþykkt um atvinnu, vinnuskilyrði og líf skjör hjúkrunarfólks (1977) (41).
150. Samþykkt um stjórn vinnumála: hlutverk, starfsemi og skipulag (1978) (76).
151. Samþykkt um verndun félagafrelsis og aðferðir við ákvörðun starfskjara í opinberri þjónustu (1978) (54).
152. Samþykkt um öryggi og heilbrigði í hafnarvinnu (1979) (27).
153. Samþykkt um vinnustundir og hvíldartíma við akstur (1979) (9).
154. Samþykkt um eflingu sameiginlegra samningsgerða (1981) (47).
155. Samþykkt um öryggi og heilbrigði við vinnu og starfsumhverfi (1981) (66).
156. Samþykkt um jafna möguleika og jafnrétti til handa körlum og konum í atvinnu: Starfsfólk með fjölskylduábyrgð (1981) (44).
157. Samþykkt um stofnun alþjóðlegs kerfis til viðhalds tryggingaréttindum (1982) (4).
158. Samþykkt um uppsögn starfs af hálfu atvinnurekanda (1982) (36).

159. Samþykkt um starfsendurhæfingu og atvinnumál fatlaðra (1983) (83).
160. Samþykkt um hagskýrslugerð um atvinnumál (1985) (50).
161. Samþykkt um heilsugæslu á vinnustöðum (1985) (33).
162. Samþykkt um öryggi við notkun asbests (1986) (35).
163. Samþykkt um aðbúnað skipverja á hafi úti og í höfn (1987) (18).
164. Samþykkt um heilsuvernd og læknishjálp við skipverja (1987) (15).
165. Samþykkt um félagslegt öryggi skipverja (1987) (3).
166. Samþykkt um heimsendingu skipverja (1987) (14).
167. Samþykkt um öryggi og hollustuhætti í byggingariðnaði (1988) (31).
168. Samþykkt um atvinnuuppbyggingu og vernd gegn atvinnuleysi (1988) (8).
169. Samþykkt um frumbyggja og ættflokka í sjálfstæðum ríkjum (1989) (22).
170. Samþykkt um öryggi við notkun efna við vinnu (1990) (21).
171. Samþykkt um næturvinnu (1990) (15).
172. Samþykkt um vinnuaðstæður á hótelum, veitingastofum og svipuðum stofnunum (1991) (16).
173. Samþykkt um verndun launakrafna starfsmanna við gjaldþrot atvinnurekanda (1992) (21).
174. Samþykkt um varnir gegn meiriháttar iðnaðarslysum (1993) (18).
175. Samþykkt um réttindi þeirra sem vinna hlutastörf (1994) (17).
176. Samþykkt um öryggi og hollustuhætti í námum (1995) (32).
177. Samþykkt um heimastörf (1996) (10).
178. Samþykkt um eftirlit með aðbúnaði og kjörum skipverja (1996) (15).
179. Samþykkt um skráningu skipverja og ráðningu í skiprúm (1996) (10).
180. Samþykkt um vinnutíma skipverja og mönnun skipa (1996) (21).
181. Samþykkt um einkareknar vinnumiðlunarskrifstofur (1997) (32).
182. Samþykkt um bann við barnavinnu í sinni verstu mynd og tafarlausar aðgerðir til að afnema hana (1999) (181).
183. Samþykkt um mæðravernd (2000) (34).
184. Samþykkt um öryggi og hollustu í landbúnaði (2001) (16).
185. Samþykkt um persónuskírteini sjómanna (2003) (34).
186. Samþykkt um vinnuskilyrði farmanna (2006) (84).
187. Samþykkt um að efla öryggi og heilbrigði við vinnu (2006) (43).
188. Samþykkt um vinnu við fiskveiðar (2007) (10).
189. Samþykkt um þjónustufólk á heimilum (2011) (24).

Athugasemdir:

- 1) Samþykkt sem ekki hefur verið fullgilt af nægilega mörgum aðildarríkjum til að öðlast gildi.
- 2) Samþykkt sem hefur verið endurskoðuð með síðari samþykkt.
- 3) Samþykkt sem ekki er hægt að fullgilda vegna þess að hún hefur verið endurskoðuð með nýrri samþykkt sem hefur tekið gildi.
- 4) Samþykkt hefur ekki verið fullgilt af lágmarksfjölda aðildarríkja til að taka gildi. Ákvæði í nokkrum þeirra hafa verið tekin upp í aðrar síðari samþykktir.
- 5) Samþykkt sem ekki er hægt að fullgilda vegna þess að Alþjóðavinnuumálaþingið hefur lýst hana úrelta eða fellt hana úr gildi.

Af samþykktum þeim sem taldar eru hér að framan hefur Ísland fullgilt þessar
(Dagsetning á skráningu fullgildingar er innan sviga.)

1. Nr. 2, um ráðstafanir gegn atvinnuleysi (17. febrúar 1958).
2. Nr. 11, um rétt landbúnaðarfólks til að bindast samtökum og stofna félög (21. ágúst 1956).
3. Nr. 15, um ákvörðun lágmarksaldurs unglinga við kyndara- og kolamokarastörf (21. ágúst 1956).
4. Nr. 29, um nauðungarvinnu eða skylduvinnu (17. febrúar 1958)*.
5. Nr. 58, um lágmarksaldur barna við sjómennsku (21. ágúst 1956).
6. Nr. 81, um vinnueftirlit í iðnaði og verslun (24. mars 2009)
7. Nr. 87, um félagafrelsi og verndun þess (19. ágúst 1950).
8. Nr. 91, um orlof með launum fyrir farmenn (1952).
9. Nr. 98, um beitingu grundvallarreglnanna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega (15. júlí 1952).
10. Nr. 100, um jöfn laun karla og kvenna fyrir jafnverðmæt störf (17. febrúar 1958).
11. Nr. 102, um lágmark félagslegs öryggis (20. febrúar 1961).
12. Nr. 105, um afnám nauðungarvinnu (29. nóvember 1960).
13. Nr. 108, um persónuskírteini sjómanna (26. október 1970).
14. Nr. 111, um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfs (29. júlí 1963).
15. Nr. 122, um stefnu í atvinnumálum (22. júní 1990).
16. Nr. 129, um vinnueftirlit í landbúnaði (24. mars 2009).
17. Nr. 138, um lágmarksaldur til vinnu (6. desember 1999).
18. Nr. 139, um varnir gegn og eftirlit með krabbameinsvaldandi efnum (21. júní 1991).
19. Nr. 144, varðandi samstarf um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála (30. júní 1981).
20. Nr. 147, um lágmarkskröfur á kaupskipum (11. maí 1999).
21. Nr. 155, um öryggi og heilbrigði við vinnu og starfsumhverfi (21. júní 1991).
22. Nr. 156, um jafna möguleika og jafnrétti til handa körlum og konum í atvinnu: Starfsfólk með fjölskylduábyrgð (22. júní 2000).
23. Nr. 159, um starfsendurhæfingu og atvinnumál fatlaðra (22. júní 1990).
24. Nr. 182, um bann við barnavinnu í sinni verstu mynd og tafarlausar aðgerðir til að afnema hana (22. júní 2000).

*) 103. Alþjóðavinnumálaþingið afgreiddi bókun við samþykkt nr. 29, um nauðungarvinnu eða skylduvinnu. Ísland fullgilti bókunina 14. júní 2017.

